This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på http://books.google.com

A 797,757

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
CHRISTIAN JENSEN

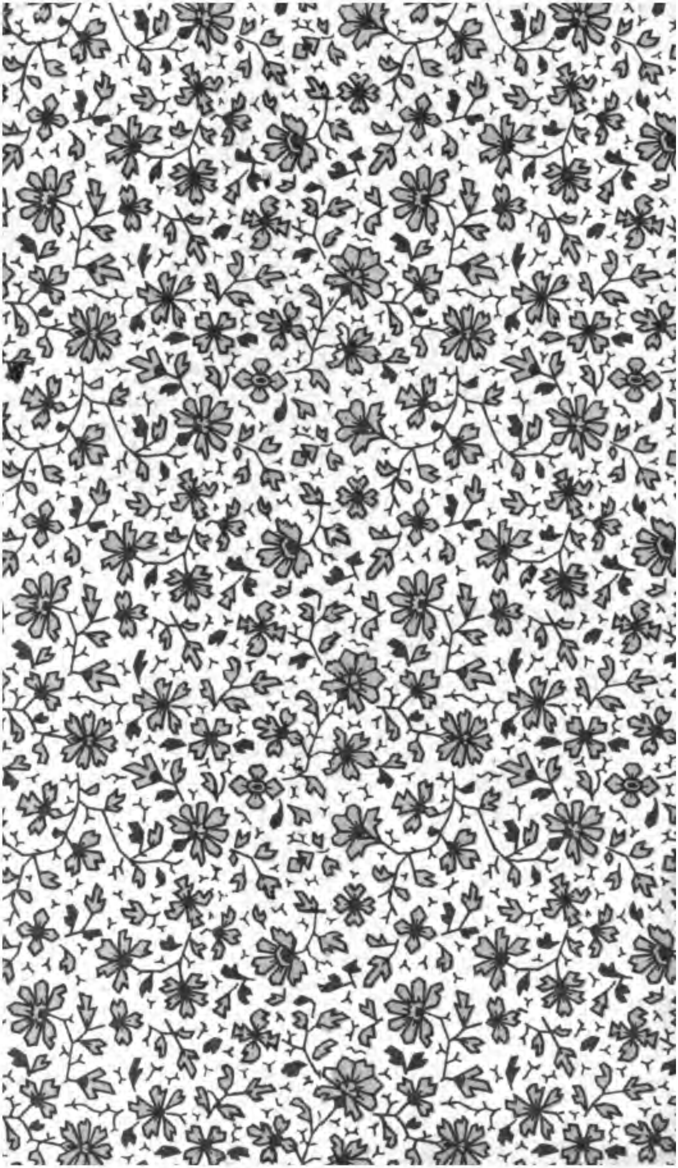

MELODRAMER

MELODRAMER

AF

HOLGER DRACHMANN

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1895

DUNNING
HILL
12-14-39
39883

INDHOLD

Side

Præludium.

Middelalderlig 1

Snefrid 29

Amor triumfans 71

Dansen paa Koldinghus 131

Til Hyrdefløjtens Toner 189

Præludium.

Jeg satte mig ned mod Aftenstund,
lod Tiden forbi mig glide,
og alle de Længsler, som var i Lund,
de stilled sig tyst ved min Side.

Alle de Længsler, i Lunden var
med Følge fra fejreste Sommer,
Bud til mit bankende Hjærte de bar
med duftende Rosenblommer.

Saa fylder mig nu den bugede Skaal,
som Sangernes Drot lod mig skikke;
skænker mig, Pilte, til bredfyldt Maal —
paa Glæden ville vi drikke! —

Alle de Længsler, i Lunden var,
de stod dér tyst ved min Side;
Blikkene Bud om de Stunder bar,
da Aftenskyggerne skride.

Og nærmer Du dig, du tystnende Stund,
hvor Slør over Roserne ligge,
da bæver et sitrende Drag om den Mund,
der vilde paa Glæden drikke.

Skænk i, Du tøvende Pigedreng,
din Mester er Herre tilhuse;
og stem ham den talende Harpes Streng —
jeg hører Bækkene bruse.

Jeg hører de faldende Blades Sus,
som varsler den Vinter, der kommer;
jeg lader dem falde — jeg fletter mit Krus
en Krans af den kronede Sommer.

Tilside, tilside, I Pilte smaa;
paa Længslerne vil jeg ej lide:
til Højbords lader jeg aaben staa
en Dronningeplads ved min Side!

Jeg plyndrer min duftende Rosengaard
til Pryd for mit Højbords Sæde:
jeg synger mod Høst, som jeg sang i Vaar,
om Elskovs saarbare Glæde.

Om al den sødeste, dyreste Lyst,
som Menneskehjærtet kan ruse —
jeg synger om Vaar, mens det bærer mod
Høst
og alle Vildbække bruse!

MIDDELALDERLIG

PERSONERNE

Ridder PEDER STRANGESØN.
Ridder PREBEN PALSGAARD.
Fru METTE, hans Gemalinde.
Falkedrenge.
Den vilde Jagt.
Spillemænd:
HARPE.
GIGE.
LUT.
FLØJTE.

Første Handling.

Kammer i Stueetagen hos Hr. Peder. I Baggrunden et bredt Vindue; til højre derfor en Dør, som kan aabnes ud mod Æblegaarden; bag Æblegaarden Skoven. Kammeret er hvælvet, med hvide Mure og mørke Egepaneler. Til venstre Kaminen; til højre Standbænke langs Panelet. Ved et Bord foran Kaminen sidder Hr. PREBEN og Hr. PEDER og spiller Tavl. Bag hver af deres Stole en Falkedreng, som skænker af en Vinkande og rækker dem Bægrene. Det er mod Aften; Høstsolen gaar lidt efter lidt ned.

HR. PREBEN

(tager et Drag af Bægeret; sætter det).

Din Vin er stærk.

HR. PEDER

(smiler).

Du viger mig den?

HR. PREBEN.

Jeg viger Dig ikke en Kende!

(rækker Bægeret til Drengen, som fylder det.)

Jeg vil drikke med Dig — og spille med Dig . . .

HR. PEDER
(rejser sig).
Nej — Spillet faar være til Ende!
(lægger med varsom Haand Brikkerne ned.)

HR. PREBEN
(stiller utaalmodig Brikkerne op).
Saa sæt Dig! —

HR. PEDER
(sætter sig, behersket).
Gærne! Jeg er din Vært —

HR. PREBEN.
Jeg sætter ud mine Hunde;
jeg tabte til Dig den hele Dag — kan vinde
mod Aftenstunde.

HR. PEDER.
Og tabte Du nu dine Hunde til mig — det vil
Dig imorgen fortryde
Kom Preben! lad fare det ulige Spil! Ved
Bægeret vil vi os fryde.
(fra Æblegaarden høres Lut, Fløjte og Harpe.)

HR. PREBEN.
Hvad nu? —

HR. PEDER.
Det er vel et Spillemands-Kor —
farende Folk, som vil tigge.
(til Drengen)
Kald dem herind! De kan give os Sang — jeg
giver dem Kvældsmad og Drikke.
(Drengen ud.)

HR. PREBEN.

Din Gaard er snart som et aabent Hjem for
hver en Betler og Stodder!

HR. PEDER.

Jeg maaler, kan hændes, med anden Vægt, end
Du, og med andre Lodder!

HR. PREBEN.

Det kommer alt af den løse Kunst, Du dyrked
saa flittig og længe.
(drillende)
Jeg trode for Resten det Rygte sandt, at rustne
var dine Strænge!

HR. PEDER.

Ja — Harpe og Lut har jeg hængt paa Væg.
Men hører jeg Strængene lyde,
det var, som mit Hjærte blev ungt igen og
maatte ved Tonen sig fryde.
(sidder og stirrer ud i Luften, bortvendt fra Døren, rejser sig langsomt, siger reciterende, medens Akkorder udefra ledsager hans Ord.)
Man siger, jeg dyrked den stærke Kunst — og
det baade flittig og længe:
tidt toned her fra min ensomme Gaard af Gen-
lyden Marker og Vænge.
Den brusende Bæk fra min Æblegaard, den
hørte da op med at skumme,
og Skovens Træer, som suser mod Kvæld, de
stod saa lyttende stumme.

Jeg selv var den stærke, den stride Strøm, som
slynged den klingende Vove
med Hulken og Latter, med dragende Suk, vidt
ud over Marker og Skove!
Men vidste I — vidste I — hvad det betød,
saalunde at synge og drage,
ret aldrig I gav mig den rustne Stræng i mine
Fingre tilbage!
Og vidste I, hvor jeg har lært den Kunst, og
hvad jeg derfor maatte give . . .
(afbryder, idet han lægger Hænderne over Øjnene)
Madonna! forhjælp mig — og giv mig din Fred,
endnu mens jeg er i Live!

(PREBEN har rejst sig og ser paa ham forbavset, uden Forstaaelse. SPILLEMANDS-KORET, ført af Drengen, staar nu i Døren.)

Anden Handling.

HR. PEDER
(heftig, hen imod Døren).
Hvad er der? — hvad vil I?

HARPE-SPILLEMAND
(med en dyb Bøjning, griber en Akkord).
Musik!

HR. PEDER
(behersker sig).
Tag Plads!
I kommer som kaldet — I kommer tilpas!

(HARPE sætter sig paa Bænken, LUT, FLØJTE, GIGE bliver staaende; Harpen langskægget, i laset Munkekutte; Gigen Zigeunerkostume; Fløjten ildrødt Haar og spidst Skæg, mager Hanswurst; Lutspilleren en ung Kvinde i Væbnerdragt, et grønt og et rødt Ben, lille Kappe over Skuldren, Barret med Fjer; — ethvert Kostume forpjusket og medtaget af Landevejene og Vejrliget.)

Døren er bleven staaende aaben ud til Æblegaarden, der oplyses stærkt gylden. Skoven bagved mørk.

HR. PREBEN
(kaster sig i Stolen igen).

Ha, ha! Peder Strangesøn! — Se paa de fire!
En Røverbande — som spiller paa Lire!
(griber Bægeret)
Kan I drikke? —

FLØJTE
(bukker dybt).

Strænge Hr. Ridder! vi *kan* —
alt, men nødigt det klare Vand!

LUT.

Det bruger vi kun til vor Morgentvætte!

HR. PREBEN

Se mig til Pagen! — en *hun* eller *han*?

LUT
(sender ham et Haandkys).

Ja kys mig — saa træffer I nok det rette!

HR. PREBEN.

Traf jeg Dig ene paa Kvælden en Stund,
jeg skulde vel prøve din røde Mund!
(rækker Bægeret frem.)
Kan Du din Læbe til Sølvet sætte? . . .

LUT.

Og drikke deraf — paa den skønne Fru Mette! . . .

HR. PREBEN.

Hvor Fanden véd Du . . . .

GIGE.

Giv hid! (snapper Bægeret)

HR. PREBEN.

Hvad behager! —
Jeg tror, den Skinbarlige Karlen plager . . . .

GIGE

(drikker ud, kaster Bægeret højt op i Luften, griber det og lader det forsvinde i Lommen paa sin Trøje; gaar tilbage til Bænken, hvor han har lagt sin Gige, ryster sit lange sorte Haar, gør et Buestrøg. LUT og FLØJTE retter sig paa militær Vis. HARPEN luder med Hovedet som en brudt Mand, griber en Akkord).

HR. PEDER

(har stillet sig med korslagte Arme bag Prebens Stol, halvt aandsfraværende. Ved Fru Mettes Navn farer han sammen — giver Falkedrengen et Vink om at sætte et nyt Bæger frem for Preben, lægger sin Haand med Vægt paa hans Skulder, siger:)

Tys!
(Et kort Forspil af de fire Instrumenter, hvorunder Preben drikker.)

HR. PREBEN.

Nu har vi vel nok af det Klimpreri —
giv os en Sang — eller jeg tager hjem!

HR. PEDER
(til Drengen).
Hr. Preben til Palsgaard hans Ganger frem!

HR. PREBEN.
Naa, tøv dog et Korn — hvad skal Hastværk til?
Det er maanelys Aften . . . .

HR. PEDER.
Godt! Som Du vil!

HR. PREBEN.
Fru Mette vil bie mig . . . blev jeg her end
til Morgenstunden — hun sover dog ikke.
Hun paastaar, jeg snorker den hele Nat;
hun er ræd, saa tidt jeg har Gaarden forladt.
Ha, ha! Hun tør ej alene ligge —
det Barn!

HR. PEDER
(vender sig dæmpet).
Det Barn!

HR. PREBEN
(slaar i Bordet).
Gudsdød! Du skal drikke!
Her faar jeg en Rus . . . men Du? . . .

HR. PEDER
(smiler).
Som Du vil!
Her drikker jeg altsaa min Broder til!

HR. PREBEN.

Du skal drikke min smukke Fru Mette til Ære! —
Du *skal!*

HR. PEDER.

Jeg *skal?* (langsomt) Det faar da saa være.
Jeg drikker den smukke Fru Mette til Ære!

HR. PREBEN.

«*Min* smukke» . . .

HR. PEDER
(ser paa ham).

min smukke . . . (drikker).

HR. PREBEN.

Nej, *min* — hun er min!
hun er da, for Helvede, ikke *din!*

HR. PEDER
(ler højt).

Den Skaal var god — som Sølvet er lødigt.
Drikke den om igen — gør jeg nødigt!
(gaar til Døren og slynger Bægeret fra sig ud til Siden.)

LUT
(uvilkaarlig).

I Voldgraven — plump! . . . (vil ud).

HR. PEDER
(rusker ham).

Naa, Dreng! — staa stille!

LUT.

Av! Ikke saa haardt —

HR. PEDER.

Tilgiv mig, Du lille!

(bøjer sig ned og kysser Lutspilleren paa Panden).

Han er Kvinde! — Nu kan I synge og spille!

HARPE

(med dyb Stemme, lukkede Øjne).

Velbyrdige Ridder Hr. Strangesøn,
hvad vil I høre?

FLØJTE.

Først Sangerløn!

(tager sin Lædertaske fra Bæltet.)

HR. PEDER.

Og var I de største Skælmer paa Jord:
højt vil jeg lønne det Spillemands-Kor!

(kaster sin Børs til ham.)

HARPE.

Saa lyster Dig vel den Vise at høre,
som ellers synges for døven Øre —?

HR. PREBEN.

Hvad mener Munken?

FLØJTE.

En Munk? — Hop hej!
Kutten er Kirkens — men Manden ej!

LUT
(ler).

Dog, vil I til Skrifte hos Manden gaa,
jert Synderegister — det vil han forstaa!

HR. PREBEN.

Vogt Dig, din Taske! . . .

LUT
(ler; løsner sin Lædertaske, holder den frem).

Min Taske? — se her!
Den bærer til *din* et aabent Begær!
(Preben kaster sin Pung til hende; Gigen opfanger den og stikker den til sig.)

GIGE.

Gige og Lut de deler tilsammen
Landevejs-Sorger og Landevejs-Gammen!

FLØJTE.

Og Harpen humper sig frem ved sin Krykke —
Og Fløjten blæser jer alle et Stykke!
(blæser et Løb paa Fløjten.)

HR. PREBEN.

Lumpenpak!

HR. PEDER.

Stille! (peger) Solen gaar ned.
Spil, hvad I kan! og syng, hvad I vil:
Hr. Peder Strangesøn lytter dertil!

Tredje Handling.

HARPE
(rceiterer til Akkorder).

Solen gaar ned i det rødeste Blod!
Nu taber den frejdigste Fugl sit Mod.
Kun Blindheden ser, hvad den stændig saa,
at Menneske-Lykke saa svært kan bestaa.
Kun Blindheden ser gennem Mørket og Natten ...

GIGE.

Nej, Maanen vil lyse —

LUT.

for Uglen — for Katten —
for Kispus og Stævne . . .

HARPE.

for Rov og Krig —
for aabenbar Fejde og lønlig Svig . . .

LUT OG GIGE.

Kis-kis! Pus-pus!

FLØJTE.

Ho ho! Hi hi!
hvem læmper vel Teksten til den Melodi?
(Sammenspil)

HARPE.

Det er den gevaldige Melodi,
som kogles paa Engen —

LUT.

som hviskes i Sengen —

GIGE.

— som omspænder Drengen —

HARPE.

— som magtstjæler Manden —
som vælder og skummer fra Bægerranden —

FLØJTE.

som sætter Hr. Tossegod Horn i Panden!
Ho ho! Hi hi!

LUT.

Kis-kis! Pus-Pus!

GIGE.

Drik af den Sejd: Du blir gal paa en Studs!
(Sammenspil.)

HR. PREBEN
(rejser sig, føler sig usikker, sætter sig igen).

Din Vin er stærk!

HR. PEDER
(smiler).

Du viger mig den?

HR. PREBEN
(drikker).
Jeg viger Dig aldrig en Kende.
Men Sangen? . . .

HR. PEDER
(ser paa ham).
Hvad den? —

HR. PREBEN.
Aa, Fanden i Vold! — lad
Visen snart faa en Ende!

HR. PEDER
(staar lænet med korslagte Arme op imod Bordet, ser ned paa Preben, vender sig langsomt, giver Spillemands-Koret et Vink om at fortsætte).

HARPE.
Jeg saa mig om i den blege Luft —

GIGE.
Jeg kendte fra Engen den Valmue-Duft —

HARPE.
Sigyne, Sigyne! Du blege Kvinde!
bliv i dit Kammers bag Skoven inde!
skrid ej i Elverlands Maanedis frem —
ret aldrig Du vinder igen til dit Hjem:
bliv i din Uskyld derinde!

LUT.

Min Uskyld er brudt — men jeg véd ej dertil:
min Husbond faar gøre, hvad Husbond vil!

GIGE.

Men hører Du ikke det dragende Spil?
det lokker — det lokker —

LUT.

Hvortil? — Hvortil?

FLØJTE.

Ho ho! Hi hi!
Derud i det fri . . . .
Hvem læmper nu Tekst til den Melodi?

HR. PREBEN
(vil rejse sig).

Hvad er det for Snak?

HR. PEDER
(heftig).

Bliv siddende — tys!

GIGE.

Hvad bæver din Mund — som drak Du et Kys?

LUT.

Hvi blusser min Kind — som gav jeg mig hen!
O skil mig dog ej fra saa hjærtensgod Ven!

Jeg var ham til Vilje — jeg véd ej deraf!
Jeg véd kun, min salige Sjæl jeg ham gav!
Og vil I mig jage som Vildt over Hede,
jeg vil kun for ham og hans Lykke bede;
    men vil I mig stænge paany bag Mur,
    jeg beder om Døden til Fangebur.

HARPE
(frem).

Er Sangen til Ende? — Blev Fløjten stum?
Har Gigen ej for et Omkvæd Rum? —
Saa vil jeg min Harpe med Jærnhaand slaa
og tvinge dens Stræng til at tale:
Jeg hørte en Vise fra Skoven udgaa,
fra dybeste Kløfter og Dale —
først sused den fjærnt; saa svulmed den nær;
af Angest sig dukked de stiveste Træer;
saa gød den sig ud som det haardeste Vejr,
halsed og hujed som koblede Hunde
med Tunger som Ild af de fraadende Munde —
og Karlfolk og Kvinder paa kulsorte Heste
de fo'r over Jord uden Fodefæste;
de dreves afsted for et Bytte at naa,
som ikke de fanged, men stedse de saa —
de piskedes frem af et evigt Begær,
at række det Vildt, som de aldrig kom nær;
Vildtet var forud: i jagende Rend
gispende halvnøgne Kvinder og Mænd.
Da sitred den Vandrer, som Synet saa,
af Rædsel han monne for Brystet sig slaa,

han afrev sit Haar, han flænged sin Dragt,
han kasted sig ned paa Jorden og skreg:
Madonna! . . .

HR. PEDER
(med et Ryk ud fra Bordet).
Hold inde! —

HARPE.
— Den vilde Jagt!

HR. PREBEN.
Hvad er der? Hvem taler om Jagt?

FLØJTE.
Hi hi!
Endt er nu Tekst og Melodi!

HR. PEDER
(peger paa Døren).
Bort!

HR. PREBEN.
Det var Ret! Jag Pakket paa Døren!
Jeg vil bort — jeg vil hjem — men dog ikke førend
det Spil dér . . . (peger paa Bordet).

HR. PEDER
(heftig).
Spillet er endt for i Kvæld.

HR. PREBEN.

Du viger mig altsaa alligevel?

HR. PEDER

(stærkt).

Aldrig jeg viger — aldrig en Kende;
men nu vil jeg synge — som aldrig jeg sang —
og skulde mit Liv end faa Ende!

HR. PREBEN

(under stigende Indflydelse af Vinen).

Stor er din Kunst — det er sandt — Du betvang
saa mangen en Gæk, som Dig hørte;
mangen Skønjomfru — og Frue med — ved Strængenes Leg Du forførte.
Nuvel, Du Bierfidler-Konge, saa hør: jeg gaar ej med Dig i Rette,
men om Du bedaared det ganske Land, Du daarer ikke Fru Mette!

Fjerde Handling.

(SPILLEMANDS-KORET har trukket sig tilbage udenfor Døren; HR. PEDER iler ud, griber Harpen fra den gamle Mand, stiller sig indenfor Døren, siger vendt imod Preben:)

HR. PEDER.

Jeg sætter imod Dig min Ganger hvid,
Du kan sætte op dine Hunde:
jeg spiller og synger Fru Mette herhid
endnu denne Aftenstunde!

HR. PREBEN
(hoverende med løftet Bæger).

Et Ord mellem Venner — en Mand en Mand!
Din Hest er vunden; saa fang nu an!

HR. PEDER
(ledsager sine Ord med Akkorder paa Harpen. Spillemands-Koret udenfor akkompagnerer dæmpet).

Mine Venner? - Hvem har vel til Venner Raad!
der bristed saa mangen fintspunden Traad:
enhver har jo *sit* at ta' vare.
Min Slægt og mit Hjem? — Jeg har dem forladt;
ene vi blev her paa Jorden sat,
ene saa faar vi fare.
Talrigt var Følget den lyse Vaar,
Vinløv kransed min Sommer;
nu blæser Høstvinden over min Gaard,
'em følger mig nu . . . .

FRU METTES STEMME
(langt borte).
Jeg kommer.

HR. PREBEN
(studser).
Fru Mettes Stemme? . . .

HR. PEDER
(stærkt greben).
Fru Mette selv!
Hun kommer i vaagne Drømme;
Bækken er bleven en rivende Elv,
hun skrider igennem dens Strømme.

SPILLEMANDS-KORET
(udenfor).
Fru Mette har lagt sig tidligt paa Kvæld,
hun vaagner ved Larmen af Voven;
hun drages af Tonernes stride Væld,
hun kommer her ned gennem Skoven.

HR. PREBEN
(ængstelig).
Der gaar ikke Vej, der gaar ikke Sti,
Tjørnene stritter om Bjørnens Hi,
Vilddyr grasserer i Skoven.
Fru Mette, mit hvide, mit fromme Lam,
mit Egern, min Hare, min Due tam —
Du er dog vel ej saa forvoven? . . .

HR. PEDER.

Aldrig jeg kender en Due saa tam,
den lyster jo Luften at kløve;
aldrig der findes saa fromt et Lam,
det Elskov jo gør til en Løve.

Og har jeg min Harpe paa Væggen hængt,
og hang den der alt for længe,
og er nu mit Hjærte som sønderflængt —
Blod bøder de rustne Strænge.

Min Kunst var aldrig et Legeværk,
selv om dens Toner var lette,
men hvem der har gjort min Sangkunst stærk —
ja spørg derom hos Fru Mette!

HR. PREBEN
(lallende).

Du fabler. Min Hustru — hvad angaar hun *Dig?*

HR. PEDER.

Nys drak vi jo paa hendes Ære;
den tog hun fra Hjemmet — og bar til mig
ved Midnat, den kæreste kære!

HR. PREBEN
(forsøger forgæves at rejse sig).

›rdømt! Min Ganger — hej, jeg vil hjem! . . .

HR. PEDER
(spottende).

Saa tidligt paa Aftenstunde?

HR. PREBEN.

Aa jeg har tabt . . . før min Ganger frem! . . .
min Kone og mine Hunde.

SPILLEMANDS-KORET
(udenfor).

Fru Mette stiger fra Skoven ned
her op gennem Æblegaarden.
Dér kommer Fru Mette — ret som hun skred
paa Luftningens Vinger baaren.

Femte Handling.

Gennem Æblegaarden kommer FRU METTE langsomt; hun er bleg, med lukkede Øjne, Haaret udslaaet, Armene udstrakte; standser foran Tærsklen.

HR. PEDER.

Træd ind — mit Hjærte — min Morgensol
med Dugg over alle Blommer!

FRU METTE.

Tjørnen har revet min Kind og min Kjol;
Du kalder — Du kalder — jeg kommer.

HR. PREBEN.

Gud hjælpe Dig, Kvinde; saa brug din Forstand!
Dit Natlinned driver af Mosevand.

FRU METTE.

Saa lidet jeg kender til Vid og Forstand.
Hvor er Du henne — Du dejlige Mand?

HR. PREBEN.

Her er jeg!

FRU METTE
(vender sig imod Hr. Peder).

Det er ej din Stemme, jeg hører.

HR. PREBEN
(frem imod hende med Besvær).

Tvi Dig — jeg slaar Dig om Mund og Ører.

HR. PEDER
(gaar imellem).

Tilbage!

HR. PREBEN.

Vogt Dig! jeg bærer Sværd . . .

HR. PEDER
(kaster Harpen; river sin Brystdug op).

Mit Bryst — det bærer til Odden Begær!

HR. PREBEN
(griber Fru Mette).

Din Skøge, jeg træder Dig under min Hæl!

FRU METTE
(udstøder et Skrig og synker om).

Gudsmoder, bevar mig min salige Sjæl!

HR. PEDER.

Dræbt!

HR. PREBEN.

Er hun død?

HR. PEDER.

Du har dræbt hende, Drog!

HR. PREBEN.

Min Hare — mit Egern — tal til mig dog!

FRU METTE
(døende).

Min Husbond faar gøre, hvad Husbond vil.
Jeg elsked til Døden — jeg hører ham til.

HR. PREBEN
(trækker Sværdet, ind paa Hr. Peder).

Om Du saa stod med den Lede i Pagt,
Du er min . . .

HR. PEDER
(slaar hans Sværd ned).

Ikke din! . . .

SPILLEMANDS-KORET
(udenfor med et Skrig).

Den vilde Jagt!

Sjette Handling.

Det bliver mørkt. DEN VILDE JAGT suser forbi udenfor. I Døraabningen staar en skarlagenrød Jæger med Spyd og Horn; han vinker bydende ad Hr. Peder. FALKEDRENGENE er krøbne under Bordet, HR. PREBEN tyr ind i Kaminen.

HR. PEDER.

Jeg trodser dit Følge — din hujende Hær;
jeg bærer imod Dig mit Had og mit Sværd.

JÆGEREN
(løfter Haanden, Sværdet falder fra Hr. Peder).

HR. PEDER.

Værgeløs staar jeg — jeg trodser din Magt,
jeg river isønder den bindende Pagt.
Og kan Du end døve mig Sværdet i Haand —
(peger mod Fru Mette.)
der binder — der binder de stærke Baand,
Og var jeg blandt dine — jeg er det ej mer;
min Tilflugt, min Frelse, jeg for mig ser.
(knæler, griber Fru Mettes Haand.)
Jeg piskes ej frem af et evigt Begær,
at række det Vildt, som jeg aldrig kom nær.
Jeg beded mit Vildt — den barnlige Viv,
hun var mig til Vilje — det bøder mit Liv.
Jeg siger mig løs fra den koblede Hær,
jeg bliver hos hende, jeg mest havde kær.
Jeg siger mig løs fra den syndige Jord,
jeg blander min Sang i de Saliges Kor.

Min Harpe blev brudt — min Sang fo'r hen,
Fru Mette vil tvinde min Stræng igen;
Fru Mette vil favne Guds Moders Skød
og bede om Naade for mig i min Død!

(River sin Daggert op og støder den i sit Bryst; JÆGEREN og DEN VILDE JAGT forsvinder. Udenfor i Æblegaarden ses i det sidste, stærke Aftenskær SPILLEMANDS-KORET knælende; den gamle Harpespiller forrest.)

HARPE.

Saa vil vi vor Harpe saa læmpeligt slaa
og lokke dens Stræng til at tale;
jeg hørte en Vise fra Skoven udgaa,
fra dybeste Kløfter og Dale.
Der blinker fra Skoven en Stjærnes Skær,
de bøjer sig ydmyg, de stiveste Træer;
der bølger en Luftning — den véd ej hvorhen —
der aander i Aftenens Stunde
fra ukendte Verdner en Fred for den,
som gik her paa Jorden til Grunde.

HR. PREBEN
(kryber frem fra Kaminen).

Jeg misted min Viv og min bedste Ven . . .
(med et Udraab)
men jeg bjærged — ved Gud — mine Hunde!

SNEFRID

PERSONERNE.

KONG HARALD HAARFAGER.
GUNNAR, hans Skjald.
SVASE, en rig Finne-Høvding.
SNEFRID, hans Datter.
THORLEIF SPAKE, Kongens gode Mand.
EN FINNE-KONE.
Andre af Kongens gode Mænd, Thegner, Huskarle, Tjenestekvinder.

Første Handling.

(Julekvæld paa Thofte i Oplandene. Den store Hal. Øverst ved Bordenden til højre KONG HARALD; hans Mænd i Række paa Bænkene nedefter. Hallens Vægge er dragne med Tæpper; dæmpet Lys af Faklerne, der er stukne i Ringe paa Vægstolperne; Skjolde, Økser og Sværd er ophængte paa Stolperne; Øllet øses op af Træboller og bæres rundt i Horn. Naar Døren i Baggrunden aabnes, ses det maanebelyste Fjældlandskab grønlig klart.)

KONGEN.

Her tykkes mig mørkt —

THORLEIF SPAKE.

Fler' Fakler hid!

KONGEN.

Gunnar!

GUNNAR SKJALD
(spisende).

Herre!

KONGEN.

Hvor er dit Vid?

GUNNAR.

Det ligger i Øllet — og Øllet dovner.

KONGEN.

Syng om mit Søtog, hvor Skummet bovner,
hvor Dragen pruster, og Bredsejlet spændes,
hvor Mænd gaar til Valhal, før Færden endes!

GUNNAR.

Har Du ej nok af Kvad om din Hæder?
— Giv Frist mens Jule-Galten jeg æder!
(spiser videre.)

KONGEN
(ler haanlig).

Saa mæsk da, Skjald, din forhungrede Krop.
Men lidet sømmeligt synes dit Svar;
og lidet vil Jule-Veitslerne smage,
naar Kongen til Takke med Flæsket maa tage.
Her tykkes mig trangt —

THORLEIF.

Slaa Væg-Døren op!
(gaar selv, med nogle af Huskarlene til Døren og udenfor.)

KONGEN
(ser derhen).

Det lufter i Hallen — i Røg og Varme;
maanelys Sne over alle Fjælde,
Verdner, som kunde om Elskov fortælle;
(løfter Hornet.)
hej, Gunnar, Gunnar — de hvide Arme!

GUNNAR.

Nu er jeg mæt — og nu er jeg rede!
(rejser sig og griber Harpen.)
Saa vil jeg dig Brudebolstrene brede:
(træder frem, kvæder:)

Drot er Harald paa sin Drage,
Konge gennem Kampens Dage,
stolt hans Pande, stærk hans Hage,
  vældig Hunger har hans Vom;
lænde-slank og aksel-bred
skyder Skuldren han tilbage,
medens Haaret som en Flom
  ruller paa hans Bringe ned:
hvilken Kæmpe tør det tage
op med Harald paa hans Drage!

KONGEN
(ser stadig ud mod Døren).

Jeg hænger dig, Skjald, i din Harpes Tarme.
Hej, Gunnar, Gunnar — de hvide Arme!

GUNNAR.

Det kommer, Herre, — giv ikkun Tid.
Jernet maa glødes, før man kan smedde;
Skjalden maa koge i Panden sit Vid,
før Ordet som Bobler paa Læben kan sidde!

KONGEN.

Saa kog — og kvæd; her er Brænde-Ved!
(stryger en Ring af Armen og kaster den til ham.)

GUNNAR
(fortsætter smilende).
Kong Harald havde sig Hustruer ni:
Svanhild, Eysteins Datter,
Aashild, Ring Dagsøns Datter . . . .

KONGEN.
Er du fra Sinde og Samling? — ti!

GUNNAR.
Kong Harald lod fare dem alle ni,
dengang til Eirik af Jylland han drog
og Dotteren, Ragnhild, til Mage tog;
han gav hende Skænk og Dronningenavn
og slukned sin Ild i den Vænes Favn . . . .

KONGEN
(staar op).
Ej er den sluknet — og ej er hun væn —
og ikke for Skjald jeg dig regner;
og her skal jeg sidde blandt Finn og Kvæn
og kedes blandt Bønder og Thegner!

EN AF HIRDMÆNDENE.
Kongen er ond —

EN ANDEN
(truende).
Du har Skylden, Skjald!

GUNNAR.

Frisprog jeg har i hans Hird og Hal.
(smiler.)
Jeg har kun ristet ved Ilden hans Skal;
snart fanger Kærnen Lue;
jeg spaar Kong Harald et synderligt Fald
i Finne-Høvdingens Stue!

KONGEN
(har sat sig igen, behersket).

Skjalden er galen — saa er hans Sæd,
Forstanden var altid borte,
fra dengang han blev i sin Stumpe-Særk ræd
for sin Moders toppede Vorte!
(drikker.)

GUNNAR.

Min Moder havde det skønneste Bryst,
som flød med Mælk af en Kvinde.
Havde du set det — da stod din Lyst
til ogsaa at die hos *hende!*
Kong Harald er gram i Mændenes Lag,
den stærkeste Mand i sit Rige:
Kong Harald er overfor Kvinder svag —
det spørges hos Kone og Pige!

KONGEN
(griber til Øksen).

Nu vogte du, Gunnar, vel paa din Mund!

THORLEIF
(ind).

Herre . . . .

EN AF HIRDEN
Kongen er sint og ond!

THORLEIF.
Her staar en Finne —

KONGEN.
Kør Finnen ud!

THORLEIF.
Svase han hedder; han skikker dig Bud,
og beder dig gæste hans Gamme ikvæld.

KONGEN.
Kom jeg *der*, slog jeg den Troldkar' ihjel.

THORLEIF.
Er dette dit Bud?

KONGEN.
Mit Bud og min Vrede;
du bære dem begge for Døren ud!
(Thorleif gaar.)

GUNNAR.
Grej er din Vrede, og grejt dit Svar:
om Meningen ikke Behov at lede.
Svase den dejligste Datter har,
som kunde dig Jule-Hynderne brede.

KONGEN.
Kender du Pigen?

GUNNAR.
Hvem kender en Kvinde?

KONGEN.
Kløv ikke Ordene smaat til Pinde!
Kender du Pigen?

GUNNAR.
Kender du Sne —
nyfalden Sne, som i Maanen glimter?
Under en Særk, som tugtig og bly
dækker for Halsen og aabner for Armen,
Tvillingbølgernes Hvidhed du skimter —
farlige Søgang, for Kongen ej ny!
Guldhaaret stiger og falder med Barmen
medens det kranser den rundede Skulder —
Ild under Huden som Lavaen ruller;
Snefjældets Jøkel har Brand bag sin Sne.
Saadan er Pigen, den væne, at se!

KONGEN
(tier og gemmer sit Blik).

THORLEIF
(ind).
Herre!

Hvad er der?

THORLEIF.
Den Finne fra før —

KONGEN.

Du jog ham ej væk som en Hund fra min Dør?
De Finner er kyndig i Rænkespind —

THORLEIF.

Han *vil* ikke gaa.

KONGEN

(smiler).

Saa før Manden ind!

THORLEIF.

Han vil ikke ind! Han er den samme
Svase, du tillod at rejse sin Gamme
hist ovre mod Nord bag nærmeste Bakke.
Han beder dig tage ikvæld til Takke
med Jule-Nadver og hjemmebrygt Mjød
i Stuen hos ham . . . . hans Mjød er *god* —
Manden sidder i Overflod,
har Hjorder af Ren og Hjorder af Faar —
i Stuen hans Datter for Mjødkummen staar.

KONGEN

(henkastet).

Han har en Datter?

THORLEIF.

Saa siger man, ja.

KONGEN.

Hun hedder?

THORLEIF

(gaar til Døren, spørger ud, svarer ind).

Snefrid!

KONGEN

(rejser sig).

Op og herfra!

(Kongen gaar frem i Hallen med Økse i Haand; hans Mænd danner Række hen imod Udgangen. Derudenfor i Maaneskæret ses Svase som en mørk Skygge, dybt bøjende sig for Kongen, der skrider frem og ud med sit Følge).

SCENESKIFTE.

(Stue hos Svase. Dør i Midten af Baggrunden. Til venstre et Kammer, hvorfra Forhænget er draget til Side. Til højre en liden Dør i Baggrunden; Midten af Væggen er optagen af Højsædet, hvortil Trin fører op, og lavere Bænke ved Siden. I Forgrunden Ildstedet, hvor Brandene ulmer og Røgen stiger op mod Loft-Skoddet, der er aabnet, saa at Maanelyset falder ned — paa skraa til højre — hvor SNEFRID og FINNE-KONEN sidder under Ildstedet.)

SNEFRID

(i Tanker, med bøjet Hoved).

Kong Harald er Helt — Kong Harald kommer;
vi vented ham hid over Høst og Sommer.
Hvad siger du? — Sejd?

FINNE-KONE.

Ja — galdre, galdre!
Sejden koges for alle Aldre,

smøres paa Mjødkummens ristede Ring,
svømmer paa Øllet som Øjne omkring,
synkes af Kvinde, sluges af Mand,
og tænder Hjærte og Blod i Brand.

SNEFRID
(rejser sig, slaar sit lange, lyse Haar tilbage).

Behøves ikke —

FINNE-KONE.

Du laster mit Værk?

SNEFRID
(rører smilende i Mjødbollen paa Ilden).

Jeg smager paa Mjøden — den tykkes mig stærk —
trænger endnu til lidt Honning kun,
saa er den liflig for Hjærte og Mund.

FINNE-KONE.

Giv mig at smage —

SNEFRID.

Dér — saa drik!
Hvad kender du?

FINNE-KONE.

Vent dog et Øjeblik.
Lad svøbe dit Haar, det duftende gule,
gennem Mjøden ned — blot en liden Smule.

SNEFRID
(ler).
Fordærve det Øl, som Kongen skal nyde?
Nej heller jeg vælted i Asken min Gryde.

FINNE-KONE.
Taabelig' du, som intet forstaar:
Kongen vil nyde den Duft af dit Haar,
vil kende din Kind og din bløde Hage,
vil slikke sig Læben — og Honningen smage!

SNEFRID
(tager Gryden af Ilden).
Du snakker —

FINNE-KONE.
Du lytter alligevel!

SNEFRID
(kort).
Tjenlige Raad kan jeg fange hos dig!
(gaar med Gryden frem paa Gulvet, standser udfor Døren til Kammeret).
Gæster Kong Harald vor Gamme ikvæld,
hvor skal han sove?

FINNE-KONE.
Næppe hos mig!

SNEFRID
(i Tanker, ser mod Kammeret).
Derinde! . . . . Har du Kong Harald set?

FINNE-KONE.

Set ham — aa nej — men Lejet ham redt:
Plads for en Kæmpe, skulde jeg mene;
Rum til at sove sin Rus ud i Ro . . . .
(gaar hen, vil skyde hende indenfor.)
Plads, om det saa skulde være for to —
Kong Harald sover vist sjælden alene!

SNEFRID

(slaar hende over Munden, gaar hurtigt med Mjødbollen ud til højre i Baggrunden).

FINNE-KONE.

Kindhest til Tak! Jeg spaar dig til Løn:
du fanger saa vist med Kongen en Søn!
Ja staa du kun skjult bag Mørkbodens Dække —
og kig paa ham gennem Væggens Sprække.

SVASE

(udenfor).

Huskarle! Fakler! Baalet i Lue! —

(Huskarle iler frem fra høire, tænder Baalet paa Ildstedet i Brand, stikker Fakler i Ringene paa Væggen.)

SVASE

(slaar Døren op; hurtigt indenfor, ser sig omkring).

Træd ind, Kong Harald, i Svases Stue!

(KONG HARALD føres ind og bænkes i Højsædet; THORLEIF, GUNNAR og hans Mænd ved Siden. SVASE bliver staaende foran Kongen, giver Huskarlene Ordre at bringe Øllet ind.)

KONGEN

(ser sig om).

Her er din Gamme . . . . Du er vel rig?

SVASE.

Jeg ejer intet —

KONGEN
(smiler).

Man har mig fortalt,
og jeg selv har *set,* du har Folk og Fæ.

SVASE.

Kun ved *din* Gunst . . . . Du ejer det alt!

KONGEN
(som før).

I Finner er stærke i Rænker og Svig
og stovte i Munden —

SVASE.

Som Kongen behager!

GUNNAR.

Og om Kong Harald paa Ordet dig tager,
hvad gør du da, Svase?

SVASE.

Jeg staar ved mit Ord!

KONGEN
(nikker).

Skal prøves — skal prøves . . . .

GUNNAR.

Ved Drikkebord!
Nu vogte du, Finne, vel paa dit Hus,
og miste det ej ved et Ord i en Rus!

SVASE
(raaber).

Sæt Mjødbollen frem!

KONGEN.

Du har Huskarle nok;
Men Øllet bør rækkes af hvide Hænder —
Hvor er din Datter? —

SVASE
(tier).

KONGEN.

Du ser, vi kender
din Husstand, Svase! Saa før hende frem;
her trænges til Lys i dit sodede Hjem.

SVASE
(raaber).

Bring flere Fakler!

GUNNAR.

Nej, Kvinder, Kvinder —
(peger leende mod Finne-Konen.)
Her sidder alt *en* — hun er gammel for to —
og trind dertil, som er Jule-So.

THORLEIF.

Jeg tænker, at Svase sin Regning finder
ved godt at gemme paa Gammens Skat.
Kong Harald, vi gaar vel til Thofte inat? —

KONGEN.

Enhver, som vil, kan til Thofte drage;
jeg bliver her — vil dog Mjøden smage.

THORLEIF.

Og om du fortrød det? —

KONGEN

(lægger med et Slag sin Økse foran sig paa Bordet).

Her tier du stille!
den kan — om fornødent — en Trætte skille.

THORLEIF.

Jeg viger aldrig fra Kongens Side;
men lidet man kan paa Finnerne lide —

GUNNAR.

Du spake Thorleif —

KONGEN.

Nu nok herom!
Ikke vi hid for at mundhugges kom,
men vel for at vise vor Vært en Hæder.
Gemmer han for os, paa skjulte Steder,
en Skat, som havde vor Hyldest fortjent,
saa er det knap stort med den Skat bevendt;
hvad mener Du, Gunnar?

GUNNAR.

Jeg mener som I!
Ædelt Metal og gode Klæder
er til for at ses og i Haanden tages.

Det uægte gaar man med Haan forbi,
og Skrammel af alle forstandige vrages.

SVASE
(med en Bevægelse).

Hvem vrager min Snefrid?

GUNNAR
(blinker til Kongen).

Hvad taler den Man

(peger paa Finne-Konen.)

Neppe med Sneen hun lignes kan.

KONGEN
(ler).

Det maatte da være med Sne fra ifjor.
Hvor længe har hun vel ligget, Mo'r?

FINNE-KONE.

Som ung jeg laa knap hos Karlfolk en Stunc
saa blev jeg om Lænderne trind og rund.

KONGEN
(til Gunnar).

Den Kvinde har ligget helt tæt ved dit Vid -

SVASE
(til Finne-Konen).

Pak dig herud —

KONGEN.

Og bring Snefrid hid!

SVASE.

Du siger det Konge. Jeg staar ved mit Ord:
over mit Eje kan Harald byde;
men mærk dig, min Datter er uden Lyde,
pletfri og tugtig som nyfalden Sne.
Du skærme den Blomst, som bag Fjældet gror,
hun taaler ej Mændenes Skæmt over Bord!

KONGEN.

Ej ej! Er Blomsten saa skær, som du siger,
jeg tager derpaa med varsomme Hænder.
Lidet du dog til din Konge kender;
han har vel for Skik at skæmte og le,
som Mand mellem Mænd, naar Mjøden er god,
men træder ej ned en Blomst for sin Fod —
det falder kun for iblandt Allemands-Piger.

GUNNAR.

Og *dem* kan man kende paa Afstand alt,
hvor sjælden de stod sig, hvor ofte de faldt!

SVASE
(nærmer sig tøvende Baggrunden).

Der hører I, Herre! . . . .

KONGEN.

Min Skjald er en Nar —

GUNNAR
(rejser sig, gaar frem).

Din Skjald kun Mærke paa Sporene ta'r;
han vejrer det Vildt, som hans Herre jager,

og nøjes med det, som Jægeren vrager.
Jeg hader i øvrigt alt Kvindekøn,
og dobbelt jeg hader — fordi jeg frygter . . . .
(ser ud til højre i Baggrunden, hvor Svase nu gaar hen.)

KONGEN.

Hvem?

GUNNAR.

Kvinden, som baade er ung og skøn
og dertil saa kysk som nyfalden Sne!
Hun er den farligste . . . . Herre, se!

(Svase fører SNEFRID frem. Hun nærmer sig langsomt, med bøjet Hoved, holdende et Mjødhorn i Haanden. Da Kongen bliver hende va'er, rejser han sig i Sædet. Hun standser, ser op, og bliver staaende i Beundring. Uden at tage Øjnene fra ham nærmer hun sig Højsædet og rækker Hornet frem.)

KONGEN
(overrasket).

Ved alle Guder! den Blomst, *her* gror,
har Let og Farve som faa i Nord:
saa hvid og saa rød som Mælk og Blod . . . .
(stiger ned ad Trinene.)
Lad smage, om ogsaa din Mjød er god!
(Han tager om Hornet og Haanden tillige, stirrer ufravendt paa hende.)
Hvad? — Brænder din Drik?

SNEFRID
(med nedslagne Øjne).

Den er svalet, Herre!

KONGEN.

Saa brænder dit Blod — og mit med det samme!
Svase, du ejer en Skat i din Gamme.

Snefrid, se op! . . . . Det er *dig,* som volder
den Brand i mit Legem.
(til Svase.)
Sig giver du mig
til Eje, hvad her jeg i Haanden holder?

SVASE.

Ja, Herre! —

SNEFRID
(sagte).

Slip! I knuger saa haardt —

SVASE.

Ej skal min Konge gaa gaveløs bort
fra Finnernes Høvding.

KONGEN
(smiler).

Gentag det frit —
hvad *her* jeg holder . . . .

SVASE.

. . . . Kong Harald, er dit!

KONGEN
(drager Snefrid til sig).

Hornet og Haanden — de følges nu ad
som Økse-Skæfte og Bile-Blad.
Faa kun fanged en snellere Sejer,
færre et skønnere Bytte ejer.

Se hvor hun blusser! Det er ikke Vrede:
tammere Vildt sig lader ej bede.
Jeg tog, hvad du gav — en kongelig Skænk!
Bryllup ikvæld — din Blomst paa min Bænk!

SVASE
(vred).

I frygted nylig for Finne-Svig:
nu øver du Rænker . . . .

KONGEN.

Elskov er Krig;
Styrke og List gaar Haand i Haand.

SVASE.

Ej skal her knyttes saa løse Baand —
Ej er min Datter som Vildt i Skovene,
fæste du skal hende, Drot, efter Lovene —
saa er min Vilje. Huskarle, frem!

THORLEIF
(til Kongens Mænd).

Økserne op! om Kongen i Kreds!
Ud over Bakken til Thofte hjem!

KONGEN
(slaar op med Haanden).

Økserne ned! — og rolig i Hallen!
Svase, vor Vært, jeg stiller tilfreds,

hædrer hans Datter som højbyrdig Kvinde
paa Dun og Silke, som anstaar sig hende.
(frem med Snefrid.)
Snefrid jeg fæster mig lovlig og ret,
paa kongeligt Ord, paa ristede Stave,
til Viv paa mit Leje med Morgengave!
(til Snefrid.)
Snefrid, du lysende, hvide og væne:
vil du Kong Harald for Hustru tjene?

SNEFRID
(tier).

SVASE.
Giv Svar! Du er fæstet paa Kongens Ord —

GUNNAR.
Med Haand og med Mund, ved Bænk og ved Bord
(sagte) som alle de ni . . . . og Ragnhild dertil!

SNEFRID.
Min Herre og Helt! Jeg véd ej at svare:
men tjene dig vil jeg for Hustru god
og dele med dig hver Fryd og Fare;
om du forlangte mit Hjærteblod,
jeg vilde det ej for mig selv bevare,
men lade det strømme saa ungt for din Fod
som denne min Drik — Harald Haarfagers Mjød!
(gyder noget af Drikken ud paa Gulvet.)
Offer til gode Vætter og Guder:
(nærmer Hornet til sine Læber, rækker det til Kongen.)
Offer til Kongen — mig selv i Skænk!

KONGEN
(tømmer Hornet, slutter hende i sin Arm).
Sød bliver Søvnen paa Snefrids Puder —
lyst bliver Livet paa Haralds Bænk!
(Alle tømmer deres Horn og holder dem højt svungne i Vejret.)

SVASE
(ved Kammeret til venstre, slaar Forhænget helt til Side).
Kammeret venter kærkommen Gæst!

GUNNAR
(idet Kongen og Snefrid gaar ind).
Bryllupskvad til vor Julefest!
(Harpeakkorder.)
Hulde Vætter, høje Diser,
Asgaards vældige Gudinde:
eders Almagt I beviser,
bøjer Heltens Hu mod Kvinde,
strækker ham, den stærke Mand,
veg som Voks paa Lejet inde,
hvor i Bølgegang hans Lyst,
ej af Aar og Orlog ældet,
som et Hav, der stormer Fjældet,
brydes mod en skumbløde Kyst.
Skjald, her tier din Forstand!
Du kan Rimets Slyngning finde,
som i Mørket hvide Arme
finder Heltens Hals, den brune —
men du raader aldrig Elskovs
gude-slyngte, stærke Rune!
Slaa din Stræng og kvæd dit Kvad,
drik dig Rus og stræk dig glad:

naar den sidste Brand paa Gruen
slukkes her i Finne-Stuen,
da vil hist en Fakkel flamme,
dobbelt, gennem Julenatten:
    der hvor Harald hæver Skatten,
    som han fandt i Svases Gamme!

Anden Handling.

(Nogle Aar efter.)

(Udenfor Haralds Kongsgaard. Til højre en fremspringende Længe med Halvtag og Stolper for Døren. Baggrunden aaben ud imod Fjord, Fjæld og Hav.)

GUNNAR
(ind, vaabenklædt fra Langfart).

Vaarluft over Fjæld og Fjord,
Skyers Hærtog Skyer jager,
Skyggen viger, Solglimt drager
sejrende fra Syd til Nord:
Mande-Liv og Lyst ombord!
Dragen basked med sin Vinge,
kløved Braaddet med sin Bringe,
fandt til Hjemmet frem sin Vej —
Kongen, Kongen fandt den ej!
(raaber.)
Hej, kom ud for Kongens Dør! —
(nærmere.)
Ingen hører — ingen hjemme;
sover I saa højt paa Dagen?

I skal kende denne Stemme,
den har vækket Landet før!
(gaar hen, slaar paa Døren til Kongsgaarden.)

THORLEIF
(aabner en Luge).

Tys! hvem larmer her saa aarle —?
Væk fra Døren, gaa din Gang!

GUNNAR.

Skal jeg støde med min Stang! . . . .

THORLEIF.

Er du galen, Gunnar, du!

GUNNAR.

Er du vaagen, Thorleif, du!
Skal jeg tørre dig af Øjet
Søvne-Klatten med min Kno?
Er I drukne — er I døde —
har Kong Harald end sin Kvinde,
eller har han længst en anden? . . . .

THORLEIF
(aabner Døren, kommer ud; dæmpet alvorlig).

Der er *nogen* død her inde —

GUNNAR
(hurtig, med en Bevægelse).

Kongen?

THORLEIF
(mørk).

Han er fra Forstanden!

GUNNAR.

Raser du?

THORLEIF.

Han raser!

GUNNAR.

Han?
Helten, Norges bedste Mand,
Skjold for Riget, Skræk for Fjenden? . . . .
(tier et Øjeblik.)
altsaa, *dette* voldte Snefrid —
Trolddom øved Finne-Kvinden!

THORLEIF.

Last ej Snefrid! Hun er død.

GUNNAR.

Nylig?

THORLEIF.

Aar og Dag tilbage.

GUNNAR
(langsomt).

Naa og Harald?

THORLEIF.

Vaager over
Lejet, hvor han tror hun *sover*.

GUNNAR.

Er hun ej i Højen lagt?

THORLEIF.

Ej, om vi saa øved Magt,
fik vi Kongen bort fra Lejet;
ingen har i Kamret fejet,
intet Dagslys lukkes ind,
Harald sidder hul om Kind,
graa og stubbet, støt ved hende,
holder som en Han-Bjørn Vagt,
sværger, naar man spørger ham,
han har aldrig kendt en Kvinde
mere stolt og kysk og god,
mere varm som Elskerinde,
mere raadsnar, mindre ræd
for at sige ham en Sanding,
naar hun tyktes, hán forløb sig,
hvad du véd, han tit har gjort.

GUNNAR.

Sandelig, det lyder stort. —
Han har elsket denne Kvinde!

THORLEIF.

Har? Han elsker denne sinde —
ja, til Spot og Spe og Nød
for os alle, for sit Rige,
elsker endnu denne Pige,
som han ej vil tro er død!

GUNNAR.

Vanvid!

THORLEIF.

Aa — det gik til Ørske.
Alt forsømtes — Ting og Leding;
Dragen frønned paa sin Bedding,
hver en Klager fik sin Ret,
om han end mod Loven klaged;
ingen Stormand sligt behaged,
Bonde stod mod Bonde frem —
Kongen leved i sit Hjem,
med sin Snefrid, ej for Riget —
og nu falder Riget sammen!

GUNNAR
(knuger Haanden om Spydskæftet).

Det var altsaa Skattens Skyld,
som vi fandt i Finne-Gammen!

THORLEIF.

Du var Skyld' . . . .

GUNNAR.

Behold den selv!
Brat det kom — og brat det gik;
saa var stændig Haralds Skik.
Ingen kunde det forhindre.
Brat det ende vil — med mindre . . . .

THORLEIF.

Hvilket? Alt har vi forsøgt.

GUNNAR.

Ja, *du* har just Vid og Kløgt!
Nej, din Kunst kan ej befri ham —
jeg maa ind — maa ruske i ham . . .

THORLEIF.

Vogt din Mund og va'er din Nakke!

GUNNAR.

Klodset Karl kun fanger Stryg.
Jeg er Skjald — og han er syg.
Efter Munden skal man snakke
Folk, som vaander sig for Vunden:
sligt er Skjaldens Kunst og Sæd!

THORLEIF.

Vogt dig!

GUNNAR
(knejsende).

Jeg var aldrig ræd,
ej for Kongen — mest for hende;
hun er død — og *han* er blind;
altsaa, Thorleif, luk mig ind!

SCENESKIFTE.

(Kongens Sove-Stue. Til venstre er Sengen, halvt skjult af et Forhæng. Dør til højre. Rummet er svagt belyst. En Lampe hænger ned fra Loftet, nærmest Sengen. Paa Baggrunds-Væggen er den

store Luge lukket; kun gennem en Sprække ser man Dagslyset udenfor. Klæder og Vaaben ligger uordentlig spredt paa Gulvet. KONGEN sidder bøjet over Senge-Stokken.)

KONGEN
(hvisker).

Snefrid -- Snefrid . . . sover du end?
Skal jeg dig stelle? — Giv Tid, mit Hjærte!
Trænger du Klædsel — kender du Smærte?
Rolig — blot rolig! Her har du Drikke! —
Nej, hvor er Kjængen? . . . Jeg slog den itu
ikvæld, da du ej vilde føje min Hu —
og nu maa du tørmundet ligge!
Bliver du grætten? — Du svarer mig ikke --
du taler saa lavmælt. Snefrid, mit Hjærte,
volder den Feber dig Pinsel og Smærte?
Svar mig dog! *Hvad* skal jeg gøre for dig:
du gjorde bestandig det bedste for mig!
(rejser sig, pusler ved Sengen, bøjer sig atter over Lejet.)
Ej sandt: Du har glemt hvert et hastigt Ord,
som kom os imellem – med *mig* som Ophav?
Du var den fredsæle — du lagde Baand —
tæmmed min Tunge, tøjled min Haand,
føjed dig efter mit Mands-Begær,
og var dog bestandig en Jomfru skær!
Med alle de ni — og Ragnhild dertil —
jeg vandt kan hændes for let et Spil:
paa Halvvejen kom de min Lyst i Møde,
ja skred over Grænsen, langt ind i det Land,

som bedst ligger ukendt for Kvinde og Mand,
om Elskov ikke sig selv vil døde!
Du gik til Lejet hver Kvæld som Brud;
i Mørket jeg hørte din kærlige Latter
og følte din Graad — og din Glæde atter;
men Morgenen sletted Besiddelsen ud,
og Dagen over du var som min Datter!
Helt pigeagtig du lod mig kun ane
din Ild — skønt du gemte vor Frugt i dit Skød,
og derfor var Dagen en Længsel sød,
og derfor blev Natten os aldrig til Vane.
Hvad aldrig jeg røbed for mandfødt Køn,
jeg hvisker dig her, min Elskov, i Løn.
O Snefrid, Snefrid — du svarer mig ikke;
hvor er din Blufærdigheds vigende Blikke?
(det banker.)
Hvem banker paa Døren?
(famler omkring sig og finder et Sværd.)
Han er *min* Mand!
Kom ind i mit Hi — hvo, som tør og kan!

THORLEIF
(aabner Døren halvt).

Herre . . .

KONGEN.

Hvem drister sig? . . .
(kaster Sværdet efter ham.)

THORLEIF
(tager Sværdet op og rækker ham det næsten knælende).

Thorleif — din Ven!

KONGEN
(dækker sit Hoved).
Min Ven? . . . *En* har jeg . . .
(peger mod Sengen.)
begærer ej fler —
en, som ej hører, ej taler, ej ser,
og hører og ser dog, hvad jeg lider,
hvor Sorgens Orm paa min Livs-Rod bider!
Sligt aner du ej — sligt kender kun *den*,
der er kvinde-kær! . . . Saa gaa nu igen!
Nej bliv! — Hvad Time paa Natten vel? . . .

THORLEIF.
Min Herre og Konge . . .

KONGEN.
Naa! ingen Jammer!
Jeg sparker dig, gaar du ej lige til Sagen!
Hvad Time tæller vi?

THORLEIF.
Højt op ad Dagen!

KONGEN.
Snefrid er vant at vaagne ved Gry.
Hun sover! — Altsaa, du lyver Træl!
Fortæl mig — men hastig — en Løgn paany.

THORLEIF.
Gunnar, din Skjald, er kommen tilbage
fra Langfærd, Drot, med din bedste Drage.
Han beder at stedes ind for din Dør.

KONGEN
(betænker sig).

Gunnar! — Nuvel, jeg gi'r ham Gehør —
kan korte mig Natten med Æventyr,
til Snefrid vaagner og Dagen gryr.
Lad ham herind!
(Thorleif trækker sig tilbage, Gunnar ind.)

GUNNAR.

God Kvæld, min Drot! . . .
Her tykkes mig mørkt —

KONGEN.

Er Mørket ej godt?
Hvad bruges der Lys? . . .

GUNNAR.

Til at høre og se!

KONGEN
(famler efter hans Haand).

Hører du, hvor hun sin Aande drager?

GUNNAR.

Hvem?

KONGEN
(ivrig).

Min Snefrid! — saa rød og fager!
Hun har ej forandret sin Let en Kende —
har samme Farve og Aasyn, som *da,*
før Feberen kom og hun gav sig ilde . . .
Du husker dog, Gunnar, hint Julegilde!

GUNNAR.

Jeg husker, Herre!

KONGEN

(tvinger ham tæt hen over Lejet).

Skjald! Du skal *se*
min Skat, som jeg her for Alverden gemmer,
min Snefrid . . .

(drager den Dødes Hovedklæde til Side.)

GUNNAR

(stirrende).

Ja, Herre! — hvid som Sne!

KONGEN.

Ej sandt? Hendes Søvn er fast og sund —
og kend dog, kend dog de herlige Lemmer!
Saa' du en Skulder saa hvælvet rund —
saa' du en Barm saa bløď i sin Bue?
Var du ej *Skjald,* du fik ej at skue,
hvad Kongen næppe tør nævne som sit,
hvad kun hun skænker mig, sky, som i Drømme —
men Lov har du faaet at tale frit,
saa faar du og Lov at se — og berømme!

GUNNAR.

Jeg undres, Herre.

KONGEN.

Saa karrig paa Ord?
Har Gunnar glemt sine Sanser ombord?

GUNNAR.

Mine Sanser — dem tog jeg just med i Land,
men bruger dem nødigt tilhobe her
— i Sovestuen — og Lugten især!
(griber hans Haand.)
Op, Herre Konge — vær Helt, vær Mand!

KONGEN.

Hvad snakker du?

GUNNAR
(indtrængende).

Vaarluft bølger derude.
Her staar der, fra Dun og fra Silkepude,
en Dunst, en ram, som er usund for Mænd.
Kom ud, Harald Haarfager! — Sværdet ved Lænd!

KONGEN.

Du kalder dig Skjald; — om Elskov du kvæder:
du kender til Hælvten ej Elskovs Glæder,
tog tidt, som jeg selv, en Kvinde i Favn —
og skænded i Rus kun dit eget Navn.
Her nød jeg, hos Snefrid, hvad ej jeg fortrød;
uden Svig, uden Rænker sin Barm hun mig bød.
Du siger: vær Mand! — *Her* er jeg just Mand
hos hende, jeg elsker! — (truende).
Nu bort! paa Stand!

GUNNAR
(tøvende).

Er dette dit Bud?

KONGEN.

Mit Bud og min Vrede;
du kender dem, tænker jeg, begge, fuldt vel!

GUNNAR.

Jeg kender dig, Konge. Du gemmer et Sværd
— du tænker vel paa at slaa Gunnar ihjel.
Gærne jeg staar for dit Hug tilrede,
men hør først et Ord — om din Snefrid *der!*

KONGEN
(kaster sig over Sengen).

Min Snefrid er mig som Livet kær:
hun selv er Livet — dets Sejer og Hæder!

GUNNAR
(iagttager ham skarpt, siger ligesom ligegyldigt).

Men altfor længe i samme Klæder
at ligge paa Lejet — det er ej godt.
Silke og Dun har Du Snefrid bredt
— sligt sømmer sig for saa dejlig en Kvinde;
men Sengen, Drot, er ej længe redt . . .

KONGEN
(ser urolig op).

Du mener? . . .

GUNNAR.

Vi hjælpes at pusle hende!
I tager — men varsomt om hendes Skød;
jeg tager ved Skuldren — men først . . .

KONGEN
(rejser sig).

Hvad nu?

GUNNAR
(gaar hen til den store Luge paa Bagvæggen).
Først skaffer vi Lys og Lufttræk her inde!
(aabner Skoddet; det fulde Dagslys falder grelt ind over Sengen).

KONGEN
(viger tilbage, holder Hænderne for Øjnene).
Gunnar! . . .

GUNNAR.
Bliver I dag-ræd, Herre?
(sagte)
Taaler du Synet og Stanken ej?
(højt)
Nu, hjælp mig at løfte! . . .

KONGEN
(lader Hænderne synke).
O, Valhals Guder:
hvem har I lagt dér paa Snefrids Puder?

GUNNAR
(gaar tavs hen og slaar Lagnet over den Døde).

KONGEN
(styrter frem, afdækker hende atter, knæler ned).
Barmen — som Is! Det herlige Skød: —
en indsunket Grube! — Haanden — hvor lille,

hvor vissen! Hvor lugter min Blomst nu ilde!
Aske blev Ilden — min Snefrid er død!

GUNNAR
(bøjer sig over ham, med Haanden paa hans Skulder).

Bran'den er slukket — Lejet er koldt;
Harald Haarfager! Dagen og Livet venter!
Ørsken er vegen — som Elskov har voldt:
Dragen derude sin Høvding henter.
Vaarluften vinker; Søen i Jag
sætter med Gny imod Fjældenes Tag,
stormer den stejleste Forbjærgs-Mur,
lægger for Munden den gjaldende Lur:
Kongen ombord!

(Stærke Lurtoner høres. Hele Bagvæggen glider til Side; man ser Drageskibet ved Fjorden — Fjældene — det blaa Hav — Haralds Mænd i Vaaben.)

KONGENS MÆND
(udenfor).

Kong Harald Haarfager! . . . . .

KONGEN
(rejser sig).

Mit Tab har Tavshed — har ingen Ord.
(samler sig, med en voldsom Viljesbevægelse; griber Sværdet og Hjelmen, som Gunnar rækker ham.)
Hvem kalder paa Kongen? — Han gaar om-
bord! —
Men først en Baalfærd, som mørkner Dagen
og puster sin Røg over Landet vide,
og levner paa Næsset en Aske-Tomt,
hvorover ej Kæmper skal kunne skride:

saa rejser vi Snefrid en fjældhøj Sten
og gemmer derunder de blege Ben;
men Kongen, hun tjente for Hustru god,
han slukner sin Sorg i en Verden af Blod!

MÆNDENE UDENFOR
(stærkere).

Kong Harald Haarfager! kommer du? —

KONGEN
(frem).

Ja!

THORLEIF
(kommer udefra med Kongens Mænd).

Hil Harald Konge! — Hil hans Forstand!
Nu lysner det over det ganske Land.

KONGEN
(vender sig hastig, idet han ser dem, iler tilbage til Snefrid; — Gunnar stiller sig i Vejen for ham og betyder Thorleif og Mændene, at de skal fjærne den Døde).

THORLEIF
(til Mændene, der vil bære Sengen bort — men viger tilbage med Tegn paa Ubehag).

Næsen i Vindsiden! — Mænd, tag fat!

KONGEN
(som ser og hører det; kaster sig til Gunnars Bryst).

Ubarmhjærtig er Dag-Himlens Hvælv —
slig har jeg hvilet den lange Nat!

GUNNAR.

Vi tager os Tvætte i Livsdagens Elv —

KONGEN

(slipper ham, lader sig af Gunnar række den røde Konge-Kappe, som har ligget paa Gulvet, breder den over Snefrid og Sengen. Mændene løfter Sengen op paa deres Skuldre. Kongen bydende, med hævet Sværd).

Bær hende højt — som jeg bar hende selv!

Amor triumfans.

Sommeraften i den lille Skipperby. Til venstre Bryllupshuset, en lang, lav Længe med Stentrappe for Døren; Lysskær ud gennem de smaa Vinduer. Til højre munder en smal Gyde ud mellem Smaahuse; længer tilbage mod Baggrunden Kirkegaardsmuren; bag den Taget og Spiret af en lille Kirke; i Baggrunden en Stribe af Havet.

I Forgrunden (til venstre) nedenfor Stentrappen et Bord med Træstole omkring.

Paa hver Side af Stentrappen MUSIKANTER (Violin, Klarinet, Horn), der modtager kommende Gæster med Fanfare — men ikke særligt støjende.

Ved Bordet IVARS YNGRE BRODER sammen med nogle Gæster, Borgere dér fra Byen. Punsch og Øl bæres ud til dem.

Paa Stentrappen kommer IVAR frem. Han modtager paa en egen, stilfærdig Maade de fra Baggrunden eller fra Gyden kommende Gæster — først et Par — saa en enkelt — saa atter et Par.

IVAR

(til hver især).

Velkommen til Huse! og Tak for Tilstedeværelsen! og gaa nu indenfor — Dansen skal snart begynde.

(Musikanterne giver Fanfare. Gæsterne ind.) — Da IVAR med en Haandbevægelse har vist det sidste Par Gæster ind, siger han til Musikanterne, idet han rækker dem Kruset:

Nu skal I have Tak for Jer gode Villighed herudenfor! (De drikker og trykker hans Haand.)

IVARS BRODER
(rejser sig ved Bordet).

Synes I ikke, at Ivar ser saa alvorlig ud?

EN AF GÆSTERNE
(ved Bordet).

Naar du selv siger det — saa er der ikke rigtig Fart i Tingene i Aften.

IVARS BRODER.

Det kan komme — det *skal* komme . . . saadan en nydelig Brud — og alle de Anstalter, der er gjort . . . (løfter Kruset, synger):

Hr. Peder lader Bud udgaa,
Hr. Peder byder til Gilde:
i Aften skal mit Bryllup staa —
i Morgen er det for silde.

IVAR
(tysser paa ham).

GÆSTERNE
(ved Bordet).

(synger): Og gid de længe leve maa
og Børn og Sundhed og Velstand faa . . .

IVARS BRODER.

(synger:) Hr. Peder lader Bud udgaa;
nu staar vort Bryllupsgilde,
en jævngod Rus, det kan vi faa —
i Morgen er det for silde.

IVAR.

Det var en underlig Vise, den . . .

IVARS BRODER
(munter).

Bryd dig ikke om mine Viser . . . (til Gæsterne ved Bordet.) En Skaal for min Bro'r! Det er den redeligste Mand, den honetteste Mand, den bedste Mand her i Byen — alle andre ufortalt. Men naar jeg siger, at jeg er stolt af at være Bro'r til en saadan Mand — jeg, som er saa meget yngre end han — saa vil jeg ogsaa ha' Lov til paa denne Aften at sige ham, at jeg misunder — nej jeg *under* ham hans Lykke. For Else Marie . . . aa! . . . jeg vil sige saa meget som — at hun er det *Kvindelige* — ganske som han er den *Mand* han er! Alt, hvad hun foretager sig, det klæder hende — uden at hun selv véd af det. Naar hun gaar, og naar hun kommer, saa er det som Solen gik og kom med hende . . . og det er fordi hun har disse velsignede milde Øjne, som ikke *kan* lyve — nogle rigtig ærlige Øjne, som gør os ganske

skamfulde, vi, der ikke er værd at kysse Sømmen paa hendes Kjole . . .

IVAR.

Nu skulde du ellers holde op . . .

IVARS BRODER
(ler).

Nej jeg skal ikke . . . for er der ikke Fart i Tingene i Aften, saa er der Fart i mig — og jeg holder saa meget af dig — og jeg kan ikke vise dig det bedre end ved at tale til Ære for den Kvinde, som du har gaaet og ventet længe nok paa — og som *jeg* vilde vente et helt Liv paa: saa køn og saa knøv, saa ærbar og saa munter, hun er — saa — saa . . .

FØRSTE GÆST.

Kvindelig!

IVARS BRODER
(slaar leende i Bordet).

Ja, for Pokker — *det* er Ordet — og hendes Skaal vil vi drikke. Gid hendes Bekymringer nu maa være tilende — gid det, som hun længe har haabet og ønsket, nu maa blive Kronen paa hendes Lykke!

FØRSTE GÆST
(spøgende).

Amen!

IVAR
(lidt utaalmodig).

Jeg siger Jer Tak allesammen. Men nu faar det være Slut med de gode Ønsker! . . . (ser ned imod Baggrunden og over imod Gyden, siger til Musikanterne.) Nu venter jeg ikke flere Gæster i Aften.

IVARS BRODER
(munter).

Nej nu er der kommen, hvem der skal komme — baade budne og uindbudne.

IVAR
(til Broderen).

Sid ikke for længe her ved Kruset. Husk, du skal danse med Else Marie! . . .

IVARS BRODER
(hurtig).

Hvordan gaar det med hendes Fod?

IVAR.

Aa det betød ingenting. Hun har taget sig lidt Hvile inde hos Drengen . . . (da en af Musikanterne peger ned mod Baggrunden). Nej *han* faar ingen Velkomst her! (ind med MUSIKANTERNE.)

(Fra Baggrunden kommer SKADEN, en duknakket Mandsperson, humpende ved en Stok.)

EN AF GÆSTERNE
(halvhøjt ved Bordet).

Skaden! — se hvor han kommer hoppende!

IVARS BRODER

Vi lader som vi ikke ser ham! (talende til Gæsterne.) Else Marie vrikkede forkert paa Foden, da vi kom ud af Kirken.

ANDEN GÆST
(med et Sideblik).

Kan det mon betyde noget? —

IVARS BRODER

Hvad nu? — Det betyder, at Fruentimmerne har for høje Hæle under deres Sko!

FØRSTE GÆST.

En Brud, som snubler . . .

IVARS BRODER.

Jeg skal nok danse Foden ilave igen. Dumme Bemærkninger frabeder jeg mig.

FØRSTE GÆST.

Du er saa hastig af dig!

SKADEN
(er traadt til).

Godaften paa Pladsen! Gratulerer. (De vender ham Ryggen.) Tør man maaske træde nærmere?

FØRSTE GÆST

Det er vist bedst, du flytter dig!

SKADEN.

Hi hi! (han maaler, under hoppende Skridt, Gadens Bredde af fra Stentrappen over mod Hjørnehuset ved Gyden.)

FØRSTE GÆST
(skottende).

Hvad er det, Skaden bestiller?

ANDEN GÆST
(ligeledes).

Er du bleven Landmaaler?

SKADEN.

Man véd aldrig, hvad man kan ende med at blive. Her (peger) ligger Ivars Hus — og hist ovre ligger mine kødelige Slægtninges Hus, hvor jeg har min Gang! (ridser med Stokken i Jorden og siger skarpt.) Og *her* midtvejs stiller jeg mig . . . Jeg gad sét den, der vil omkvestionere mig min Plads!

IVARS BRODER
(til Gæsterne).

Lad os ikke komme i Strid med saadan en Lommeprokurator — saadan en Lovtrækker . . .

SKADEN
(spottende).

Jeg kunde trække dig i Retten for dine Ord. Men du er ung, min lille Ven, — og jeg bærer over med dig. Det vilde være Synd for Pigerne, om du skulde spærres inde; — og

Synd for din lykkelige Broder, om han skulde betale en høj Mulkt paa din uartige Mund!

IVARS BRODER

Jeg . . . (slaar i Bordet og vil rejse sig; Gæsterne holder ham tilbage).

SKADEN

(flytter sig lidt til højre).

Jeg kan saa godt lide et glat Ansigt. Naar jeg ser paa *dig,* saa glemmer jeg, at Pigebørn og Spiritus og Sygdom og Gæld og alle de hundrede Genvordigheder kan sætte Furer og Rynker i et Menneskes Pande. — Maa jeg gratulere dig, Ivars Broder! Hvor gammel er du bleven siden sidst?

IVARS BRODER

(til Gæsterne).

Kom, lad os gaa ind!

FØRSTE GÆST.

Kanden er lige fyldt — og Natten er lang. Lad os høre lidt paa hans Snak.

IVARS BRODER.

Jeg skal ind og danse Ungkarlenes Dans med Else Marie.

SKADEN.

Jeg gratulerer! Else Marie er ung som Enke — og kun 28 Aar som Brud. Du er 15

Aar yngre end din Broder — og han ser mig saa alvorlig ud i den senere Tid. Gud véd, hvad der kan nage *ham:* en velstaaende Mand — og nu en lykkelig Brudgom? Han kan dog vel ikke ha' gaaet og ventet forlænge paa sin Lykke! . . . Saa kan *du* maaske ha' en Chance! . . .

IVARS BRODER
(til Gæsterne).

I kan blive — om I gider — men jeg gaar! (rejser sig, gaar forbi SKADEN, som gør et lille Hop til Siden.) Du skal ikke være bange — jeg lægger ikke Haand paa en Krøbling! (op og ind.)

SKADEN
(ser ondt efter ham).

Krøbling! — Saa køn du er af Skabelon, saa kan du blive lam og vanfør i din Sjæl, inden du ser dig for. Med *det* Ansigt vil Kvinderne hænge efter dig — du efter dem. Og naar I har spist ret meget tilsammen, hvad enten det er af den forbudne eller den tilladelige Frugt, saa vil du nok finde en Bitterhed tilbage, som gør dig det bedste Mel bédsk og det hæderligste Brød oret! — Ptøj! (spytter.)

FØRSTE GÆST.

Hvad er det, du staar og præker dér, Skade?

ANDEN GÆST.

Han beder sin Aftenbøn.

SKADEN
(ler).

Faar jeg nu kanske Lov at sidde hos?

FØRSTE GÆST.

Ja *vi* har jo egentlig ikke noget udestaaende med dig.

ET PAR AF GÆSTERNE
(rejser sig).

Nej vi gaar ind! (ind.)

ANDEN GÆST.

Lad dem gaa! (skænker i et Glas til SKADEN.) Hvorfor er du saa ildesindet i Aften?

SKADEN.

Er jeg maaske *særlig* ildesindet? (ler.) Det kommer af den pure Misundelse (drikker.) Jeg kan ikke taale, at Folk er lykkelige. Hvad Ret har de til det? (drikker.) I Grunden noget Snak. For der *er* ingen lykkelig — saa lidt som der skal være nogen. Kun Idioterne er lykkelige . . . men de véd rigtignok ikke af det.

FØRSTE GÆST
(ler).

Men saa er jo alt i den skønneste Orden. Naar ingen skal være lykkelig — og ingen

heller er det — undtagen Idioterne — som ikke selv véd deraf . . .

ANDEN GÆST.

Ja se dér kom Skaden i Klemme! (ler.)

SKADEN
(snærrende).

Saa—aa? Der er alligevel Folk, som Skæbnen ligefrem irriterende ta'er under Armene. Hvad jeg sigter til? Det véd I vel. I vor By var der disse Mænd, Jonas og Ivar, og en ung Kvinde, Else Marie. Jonas' Fa'r, den gamle Apotheker, spenderede en god Skilling paa Sønnens Opdragelse, — og saa døde han.

FØRSTE GÆST.

Ja det véd vi.

SKADEN
(tørt).

Det kan aldrig være af Vejen at friske op! — Jonas skulde drive Apotheket; men han kunde aldrig blive ved noget. Hans Lyst havde været Søen. Saa gik han til Søs — kom hjem — solgte sin Bevilling — gav sig til at drive en lille Ejendom — og maatte gaa fra den.

ANDEN GÆST
(skottende).

Du hjalp ham nok dermed!

SKADEN.

Hi hi. Jeg gjorde mit bedste (drikker.) Jeg kunde i Grunden godt lide at være sammen med ham.

FØRSTE GÆST.

I Læ af mange stærke Thevandsknægte!

SKADEN
(smiler).

Tror du? —

ANDEN GÆST.

Og i Ly af hans Kones kønne Ansigt!

SKADEN
(spørgende).

Hans Kone? —

ANDEN GÆST.

Else Marie.

SKADEN
(som før).

Hans Kone? —

FØRSTE GÆST.

Var de ikke . . .?

SKADEN.

Dèt er muligt. Hvad kommer det mig ved? Jeg raadede ham til at gaa til Søs igen — ogsaa for *hendes* Skyld.

ANDEN GÆST.

Du var en god Raadgiver — saa uegennyttig . . .

SKADEN.

Han plagede og pinte hende.

ANDEN GÆST.

Man sagde, han holdt meget af hende. Hun paastod det selv, naar man spurgte . . .

SKADEN.

Der er forskellige Maader at vise sin Tilbøjelighed for et Fruentimmer paa!

FØRSTE GÆST.

Og saa fik du ham af Sted.

SKADEN.

Jeg søgte at redde for hende de Stumper, som var tilbage. — Det viste sig jo, efter at han var rejst, at Jonas havde efterladt hende, hvad man kalder et »Pant« paa sin Tilbøjelighed.

FØRSTE GÆST.

Og *Panter* er noget, som ligger for dig — ikkesandt?

SKADEN

(med et ondt Blik).

Det er vist bedst, vi la'er de Spørgsmaal ligge.

ANDEN GÆST
(ler).

Og saa dukkede Spørgsmaalet Ivar op!

SKADEN
(lader ligegyldig).

Det havde været der fra Begyndelsen. Else Marie stod imellem de to tidligere Kammerater — Jonas gik af med Sejren — og Ivar gik dér og lod Hovedet hænge (haanligt.) Det er ogsaa den rette Maade!

FØRSTE GÆST.

Nu er du ikke korrekt, Skade! Der var den bedste Forstaaelse mellem de to Mænd — om vi ogsaa kunde se, hvordan Ivar havde det. — Man skulde ellers synes, at de var for gamle til at tage sig Fruentimmertaarer nær.

SKADEN.

Hvornaar mener I, at en Mand er for gammel til at tage sig Fruentimmertaarer nær? (haanlig.) Dér hører nok Jeres Fornemmelser op.

FØRSTE GÆST
(spottende).

Men dine Fornemmelser ikke?

ANDEN GÆST
(ligeledes).

Skaden har dem saa fine . . .

FØRSTE GÆST.

Og Ivar var nok lidt grov imod dig? —

SKADEN

(farer sammen, rejser sig halvt fra Stolen, sætter sig igen, drikker).

FØRSTE GÆST

(bøjer sig over Bordet).

Er det sandt, at han kom dine Rygstykker lidt for nær — Skade?

SKADEN

(drejer sig paa Stolen, skjuler sit Blik, siger hæst).

Han skal betale mig det!

ANDEN GÆST

(bøjer sig ligeledes over Bordet).

Havde du Vidner paa ham? —

SKADEN

(slaar over i Stemmen, lader ligegyldig).

Hvad er det I snakker om? Pas Jer selv! (Man hører Dansemusiken.) Hør! Dansen! Skal I ikke ind og se paa den glade Brudgom — og den kønne Enke-Brud? (ler.)

FØRSTE GÆST

(rejser sig).

Du var nok alligevel svært forlibt i Else Marie — var du ikke? (gaar hen til det nærmeste Vindu, kigger ind.)

SKADEN.

Med *min* Skabelon? . . . (ler). dér vilde jeg gøre en god Figur!

ANDEN GÆST.

Skaal. Skade! Hvad ler du af? Af dig selv? —

FØRSTE GÆST
(henne ved Vinduet).

Du skulde prøve at gaa ind og gøre Figur paa Dansegulvet . . . hvis du ikke er bange for at blive bugséret ud af Ivars Bro'r.

SKADEN.

Ikkesandt — det vilde være et morsomt Syn?

ANDEN GÆST.

Javist!

SKADEN.

Jeg véd noget, som vilde være endnu morsommere.

ANDEN GÆST.

Hvad for noget?

FØRSTE GÆST
(kiggende ind).

Saa — nu faar de det for varmt. De lukker Døren op til Inderstuen — dér er større

Plads. De trækker allesammen derind . . . Nu kan man vel faa Alburum (op og ind; Musiken lyder svagere.)

ANDEN GÆST.

Hvad var det for noget, som vilde være morsommere end at se dig derinde?

SKADEN
(drillende)

Sæt at Jonas pludseligt viste sig!

ANDEN GÆST
(studser — derpaa ligegyldigere).

Jovist — nu løber vi avet om. Jonas, som har været død og druknet i over 6 Aar . . .

SKADEN
(tørt).

Du kan saamænd sige de 7 Aar — det bliver for den Sags Skyld det samme . . . *hvis* han ikke lever endnu!

ANDEN GÆST.

Aa Snak — kan man leve, naar man er druknet?

SKADEN
(ler smaat).

Man har set saa galt før.

ANDEN GÆST.

Du har vist drukket for meget af den kolde Punsch? (ser i Kanden.) Du skulde holde dig til Øllet her!

SKADEN

(skyder Øllet fra sig, tager Punschekanden).

Har han sendt sin Dødsattest hjem?

ANDEN GÆST.

Er Skibet ikke forlængst erklæret forlist med Mand og Mus — naa?

SKADEN

(ler smaat).

At Skibet, som Jonas rejste med, er totalt forlist — det er rimeligt nok. Rhederiet paastaar det; Assuranceselskabet har maattet punge ud — alt er i Orden.

ANDEN GÆST.

Hvad snakker du saa om Jonas — naar han er død?

SKADEN.

Kan han ikke være gaaet fra Skibet *før* det forliste? Kan han ikke — ene af hele Besætningen — være bleven bjærget? Er der ikke den ene Mulighed eller den anden for at han er ilive endnu — naa?

ANDEN GÆST.

Jamen saa maatte han være kommen hjem!

SKADEN

(fløjter).

Hvorfor *maatte* han det?

ANDEN GÆST.

Naar man har en Kone, som man længes efter!

SKADEN.

Og en Ven, som man tror at kunne stole paa!

ANDEN GÆST.

Hvad mener du?

SKADEN.

Ingenting. Jonas er ikke saa lige at blive klog paa. Han kunde jo f. Eks. ha' faaet sig en anden Kone i Mellemtiden — det var han vel nok Mand for!

ANDEN GÆST.

Men i saa Fald havde han jo slet ikke noget at gøre herhjemme . . . og hvad snakker du saa om det hele for?

SKADEN.

Du har Ret (efter et lille Ophold, fløjter). Har du kendt en Mand, som var mere uberegnelig end

Jonas — en Mand, som ingen kunde hitte ud af — som aldrig vilde ud med Sproget. En Mand, som kunde gaa ud og bruge mange Penge en Aften paa Gæstgivergaarden — og saa lukkede sig inde i Maaneder. En Mand, som efter hvad Else Marie sagde — kunde bede sin Bøn derhjemme — men lo ad Folk, som gik i Kirke og hørte Præsten. Han lo ad Folk, der spurgte, om han var gift . . . og han blev vred, naar man ikke behandlede Else Marie som hans Kone. Hende havde han vel tvunget og truet, saa at hun hverken sagde ja eller nej. Hun var *hans,* for Gud og Mennesker! svarede hun. Da jeg i et juridisk Anliggende vilde gaa ham paa Klingen, saa knurrede han og sagde: Tampen brænder — se om I kan finde den!

ANDEN GÆST.

Ja han var en sær én, det er sikkert.

SKADEN.

Jeg spurgte, om han havde løst Kongebrev? Han fløjtede og pegede over mod den gamle Præstegaard. Men Præstegaarden var netop i de Dage brændt — med Arkiv og Kirkebog og det hele. — Kort efter døde en gammel Særling her i Byen. Og Jonas sagde: dér røg den ene Forlover! Og den Dag, Jonas rejste

herfra med Skibet, saa stødte han til mig og sagde: Styrmanden om Bord — det er min anden Forlover! Lad mig nu se, I behandler Else Marie vel — til jeg kommer hjem igen! For jeg *kommer* hjem — om jeg saa skal komme som Gespenst!

ANDEN GÆST

(har siddet og stirret paa ham — siger nu efter et lille Ophold).

Og nu er Skibet forlængst forlist med Mand og Mus — og hvad sidder du saa og trævler alt det op for?

SKADEN

(tager en Slurk).

Jeg er kun »dansk« Jurist — hi hi! Men jeg kan baade Latin og andet mere. Jeg er skæv og krum — siger Fruentimmerne. Naa ja! — alle krumme og indviklede Spørgsmaal interesserer mig. Jeg maa jo ogsaa ha' *min* Morskab.

ANDEN GÆST.

Du kan din Jura, Skade! Det er der ingen her, som betvivler.

SKADEN

(med Selvfølelse).

Det var jo heldigt! — Véd du hvad *desertio malitiosa* er?

ANDEN GÆST.

Nej, Gud fri mig!

SKADEN.

Rejser Mand fra Konen uden hendes Vilje eller lovlig Grund — saa er det *desertio malitiosa* — og kan da Konen efter 3 Aars Forløb opnaa Tilladelse til nyt Giftermaal, naar hun for Øvrigheden godtgør, at hun med Hensyn til den Mand, hun vil ægte, har forholdt sig ærlig og vel! Forstaar du?

ANDEN GÆST
(nikker — uden Forstaaelse).

SKADEN.

Sker Rejsen med Samtykke eller lovlig Grund, saa bliver Tiden 7 Aar — og det er da *desertio simplex*.

ANDEN GÆST.

Jeg forstaar ikke et Ord (rejser sig). Men jeg kan godt forstaa, om du sad dér og tænkte paa nogle Rævestreger.

SKADEN
(ler).

Aa — bare et Tanke-Eksperiment! . . .

ANDEN GÆST
(gør nogle Skridt).

Hvilket?

SKADEN.

Jeg kunde se Jonas grangivelig for mig — komme duvende ned igennem Gyden hist. Han standser her udenfor Ivars Hus — han hører Musiken — han træder ind . . . almindelig Overraskelse paa begge Sider!

ANDEN GÆST
(paa Trappetrinet).

Du er en rigtig Ulykkes-Profet.

SKADEN.

Bi dog lidt! — Naar Overraskelsen har sat sig — saa er der en Række interessante Spørgsmaal. Har Jonas og Else Marie ikke været lovlig viet, naa ja — saa kan det være ubehageligt nok, saadan et Møde mellem de gamle Kærestefolk. Men har det første Giftermaal virkelig fundet Sted — saa staar vi dér med to Mænd og én Kone — og saa er der tilmed Spørgsmaalet om Barnet — og endnu et lille Spørgsmaal . . .

ANDEN GÆST.

Jeg vil ikke høre mere (ind).

SKADEN
(har taget sin Brevtaske frem, holder et Stykke Papir ligesom triumferende i Vejret).

Se denne Konvolut, du! — hvad mon der har været i *den?* (rækker ud efter Kruset, leende.) Det kunde være interessant at vide . . . (drikker, løfter den knyttede Haand truende mod Døren.) Du storsnudede Ivar! (gemmer Papiret.)

(Maanen begynder at staa op over Kirketaget. Fra Gyden kommer en fremmed, midaldrende Mand, daarlig klædt uden at være lurvet, et »amerikansk« Skæg, stærke Øjenbryn, Haaret er lige begyndt at graane.)

DEN FREMMEDE
(standser et Øjeblik uden at se sig synderligt om, faar Øje paa Skaden, som vender Ryggen til ham; gaar hen, lægger sin Haand paa hans Skulder, siger roligt):

Godaften!

SKADEN.

God . . . . . (farer sammen, rejser sig, viger et Par Skridt.) Hvem er du? hvad vil du? — jeg har ikke noget med dig at skaffe!

DEN FREMMEDE
(griber Punschekanden, skænker op i et Glas, drikker, spytter ud).

Jeg troede, det var Vand. Jeg er tørstig . . .

SKADEN
(let dirrende endnu).

Kan du drikke?

DEN FREMMEDE.

Jeg siger dig, jeg er tørstig. Har I ikke noget, som er mindre stærkt?

Skaden

Her staar Øl! Er det dig, Jonas? — dig selv?

Jonas
(drikker i langsomme Drag).

Naturligvis!

Skaden.

Hvor kommer du fra?

Jonas.

Sidst fra Amerika — over Bremerhafen . . . Kendte du mig ikke?

Skaden.

Aa jovist! Det var bare saa underligt . . .

Jonas
(smiler).

Tænkte du, jeg var en Genganger?

Skaden
(haanlig).

Jopyt — jeg er ikke overtroisk.

Jonas.

Du *var* det ikke — men man kan blive saa meget.

SKADEN.

Hvad er du bleven?

JONAS
(sætter sig).

Jeg er bleven træt.

SKADEN
(sætter sig).

Det er kedeligt — for du kunde faa rørt dine Ben her i Aften.

JONAS.

Behøves ikke. Jeg har gaaet fem Mil i Dag.

SKADEN
(fortsættende).

Paa Dansegulv . . . (peger ind.) . . . hos Ivar!

JONAS
(rolig).

Hvad er dér paafærde . . .? Holder Ivar Gilde?

SKADEN.

Ja! (stirrer paa ham, bøjer sig frem) . . . Bryllupsgilde.

JONAS
(behersket).

Ja saa? . . . (efter et lille Ophold.) Jeg troede, Ivar var død — eller rejst fra Byen.

SKADEN
(famler ved sin Brystlomme).

Hvorfor troede du det?

JONAS.

Aa . . . (bøjer af, sidder lidt og lytter efter Musiken.) Er Ivars Bror bleven saa pas gammel? —

SKADEN
(sagte).

Det er Ivar selv! du!

JONAS

(rejser sig langsomt, med Besvær; staar et Øjeblik, stirrer mod de oplyste Vinduer — gør et Skridt ud fra Bordet).

SKADEN
(i Spænding).

Hvor vil du hen?

JONAS.

Hjem og se til mit Hus.

SKADEN.

Det er lukket — solgt ved Auktion.

JONAS
(besværligt).

Og Else Marie?

SKADEN
(pegende).

Dér! . . . derinde! . . .

JONAS
(gaar hen til Vinduet, ser ind — gør en Bevægelse — tager en Revolver frem, vender sig mod Skaden og siger kort):

Gaa din Vej!

SKADEN
(har rejst sig, staar bøjet frem over Bordet. hviskende).

Hvad vil du?

JONAS
(vender sig atter mod Vinduet — sigter — lader Haanden med Revolveren synke).

SKADEN
(hæst).

Skyd — skyd . . .

JONAS
(uden at høre efter ham).

Nej — hun staar foran ham! Nu tager hun hans Arm — hun støtter sig ved ham . . .! hun dækker ham!

SKADEN.

Gaa ind i Stuen, Mand! Dér faar du nok Ram paa ham!

JONAS.

Og saa træffer jeg dog *hende!* (fjerner sig med en voldsom Bevægelse; gaar midt ud paa Scenen, holder den ene Haand for Øjnene, i den anden har han det sænkede Vaaben.)

SKADEN

(sætter sig, haanlig).

Saa skyd dig selv! Det blir allenfals en forstyrret Bryllupsnat, den!

JONAS

(vender sig, gaar mod Baggrunden).

SKADEN

(ser efter ham).

Ikke for langt bort!

JONAS

(standser, holder Revolveren frem foran sig, river i Hast Patronerne ud, kaster dem over Kirkegaardsmuren, kommer tilbage, lægger Vaabnet paa Bordet, sætter sig).

Der staar skrevet . . .

SKADEN

(skottende).

Hvad staar skrevet? —

JONAS.

Noget, som *du* ikke har læst.

SKADEN

(pirrer med Fingeren ved Revolveren).

Tag den . . . den Tingest dér til dig!

JONAS

(smiler sørgmodig).

Er du bange? — Nu er Brodden taget af *den* Fristelse! (gemmer Vaabnet, støtter Hovedet i Hænderne, siger stille:) Fortæl saa!

SKADEN.

Du har altsaa ikke vidst? . . .

JONAS
(ryster paa Hovedet).

Ingenting.

SKADEN.

Hvor traf det sig da, at du netop skulde komme? . . .

JONAS.

Det *skulde* maaske være saa!

SKADEN
(spottende).

Kanske en «Indskydelse».

JONAS.

Man kan jo kalde det saa!

SKADEN
(spottende).

Mærkeligt, at en Indskydelse ikke drev dig hjem længe før . . . mens det endnu var Tid?

JONAS.

Jeg var forhindret.

SKADEN.

Rimeligt nok!

JONAS.

Jeg var i Slaveri.

SKADEN.

Hvad? — i Konflikt med Loven? (ler.) Ja det er lovlig Undskyldning.

JONAS.

Jeg var gift.

SKADEN
(ler højt).

Hi hi. Nu er du virkelig morsom — gift?

JONAS.
(rolig).

Tvungen dertil.

SKADEN.

Var det i Amerika?

JONAS.

Det var paa en Ø i Nærheden af Australien — blandt de Vilde.

SKADEN.

Der, hvor du forliste med Skibet?

JONAS.
(nikker).

Just dér.

SKADEN.

Blev du alene bjærget?

JONAS.

Styrmanden og jeg; *han* bukkede under — og jeg tilfaldt en ung Høvdingenke som Slave — eller Ægtefælle!

SKADEN.
(nysgerrig).

Hun var ung og køn?

JONAS.

Hun var ung!

SKADEN.

Og du holdt ud i saa mange Aar? Hvorfor dræbte du dig ikke?

JONAS.

Man dræber sig ikke saa nemt . . . Jeg længtes stadig hjem.

SKADEN.

Hvorfor løb du ikke din Vej.

JONAS.

De passede paa mig. Og desuden . . .

SKADEN.

Desuden?

JONAS.

Hun var god imod mig.

SKADEN
(spottende).

«God» imod dig? — din Kone?

JONAS.

Hun behandlede mig ganske som en umyndig — gjorde alt Arbejdet — skaffede alt til Husholdningen — pludrede med mig i et Sprog, som jeg kun halvt forstod — kælede for mig — skændte paa mig . . . slog mig aldrig.

SKADEN
(ler).

En lykkelig Ægtemand!

JONAS.

Jeg tænkte — at min Stilling egentlig var som mange civiliserede Kvinders — de gifte! Saa hengav jeg mig rolig i min Skæbne . . . jeg blev efterhaanden ganske sløv.

SKADEN

Misundelsesværdigt! (spørgende.) Og du kunde dog længes hjem?

JONAS
(trækker paa Skuldrene).

Som jeg siger — men hvad saa? . . .

SKADEN.

Hvorledes endte det?

JONAS.

En Dag saa' jeg et stort Skib nærme sig Øen . . . en Baad med bevæbnet Mandskab landede . . . Jeg styrtede ned til Stranden — min Kone bag efter mig — hun græd, hun bad — og hun skød med Pile. Men jeg slap ud i Baaden — og kom om Bord — blev bragt til nærmeste engelske Station, laa længe paa Hospitalet — fik en Plads paa Havnekontoret, og skrev saa hjem.

SKADEN.

Til hvem?

JONAS.

Til Ivar — med indlagt Brev til Else Marie.

SKADEN.

Ah!

JONAS.

Det Brev fik jeg aldrig Svar paa. Saa tog jeg endelig Hyre til S. Francisko. Jeg vilde tjene mig nogle Penge i Minerne. Det mis-

lykkedes. Jeg fægtede mig igennem Amerika — har været lidt af alt . . . og nu er jeg her.

SKADEN.
(efter et lille Ophold, rejser sig, bøjer sig over ham).

Og nu?

JONAS
(knuger Hænderne, folder dem foran sig paa Bordet, siger langsomt og rolig).

Nu kan jeg gaa min Vej igen.

SKADEN.

Virkelig? (hen til Vinduet.) Hvor dog den Kone er køn — Bruden, som hun staar dér i Døraabningen. Rigtig en Øjenslyst! Og saa blufærdig! —

JONAS.

Du skal tie — skal du!

SKADEN

Nu byder Ivars Bro'r hende op . . . og Ivar ser efter dem! (til Jonas.) Tror du, han er skinsyg?

JONAS
(lægger Hovedet ned paa Bordet).

SKADEN.

Kom dog og kig en Gang endnu — inden du gaar! (henkastet.) Hvor gaar du for Resten hen? (da han ikke svarer.) Hvad bestiller du? — For-

tryder du, at du kastede Patronerne fra dig? ... eller nedbeder du maaske Himlens Velsignelse over Parret? (gaar hen til ham.) Naar du virkelig vil være stor — saa skulde du gaa ind i Salen og uddele din Velsignelse dér; — og bede om Tilgivelse, fordi du ikke ventede til i Morgen — naar Sagen *var* i Orden mellem de to!

JONAS
(rejser sig bleg).

Du er en Frister!

SKADEN.

Javist saa! (tager sin Brevtaske frem.)

JONAS.

Det er min Skyld — alt! Hvorfor rejste jeg ikke hjem — i Stedet for at skrive? Man skal aldrig gøre en Sag afhængig af et Brev... det kan gaa tabt — eller komme i forkerte Hænder.

SKADEN
(tørt).

Ja det kan det!

JONAS.

Ivar har ærlig ventet de lange Aar . . .

SKADEN
(nikker).

Desertio simplex! — syv Aar!

JONAS.

Han har ikke hørt noget fra mig — de har begge troet mig død . . . og nu er jeg kommen hjem! ... Og nu ... Det er min Pligt! (han udstrækker Haanden, hilsende og som velsignende, imod Huset; vil gaa.)

SKADEN
(trykker ham en Konvolut i Haanden).

Læs! Er det din Skrift?

JONAS
(hurtig).

Hvor har du det Papir fra?

SKADEN

Det er *mig*, som spørger: Er det din Udskrift?

JONAS.

Ja! Men hvor er Brevet — Indholdet? ...

SKADEN
(spydig).

Det er formodentlig i din Hjærne — hvis den ellers kan arbejde endnu?

JONAS.

Har du stjaalet den Konvolut?

SKADEN
(ser ondt paa ham).

Tag dig i Agt! — Jeg fandt den Lap mel-

lem nogle Papirer, som Ivar havde flyet mig til juridisk Behandling. Man kan jo være glemsom af sig . . . *jeg* glemmer ingenting!

JONAS.

Aa jeg forstaar! — nu forstaar jeg! (kæmpende en Stund, krøller Papiret sammen i Haanden, gemmer det.)

SKADEN.

Hvad gør du?

JONAS

Jeg tænker over, hvad jeg den Gang skrev — til ham — og til hende!

SKADEN
(drillende).

Og du stikker Forræderiet i Lommen . . .! (med lav Stemme.) Hvor jeg hader Jer — og hvad for ynkelige Mandfolk I er! Ikke Lidenskab — bare Fraser . . . den ene overbyder den anden! (slaar over i Stemmen.) Og hvad betyder saa den Lap? Du har været Kæreste med en Pige — og nu er en anden hendes Mand — efter syv Aars Ædelhed og Vrøvl . . . stik du bare Papiret til dig: det har ikke Spor af Interesse for en Jurist!

JONAS
(hæftig).

Else Marie og jeg har været . . . (afbryder.)

SKADEN
(henkastet).

Gift? (ser lurende paa ham.)

JONAS.

Jeg har Udskrift af Kirkebogen derhjemme.

SKADEN.

Aha! Altsaa virkelig én Kone og to Mænd (tørt). Det er, hvad vi kalder . . .

JONAS
(afbryder, hæftig).

Ti stille med dine modbydelige Ord. — *Du* har lagt Snarer for Else Marie . . . tror du ikke, jeg tit har tænkt derpaa? Men jeg vidste, at Ivar vaagede over hende . . .

SKADEN
(spydig).

Den ærlige Jonathan — som lod dit Brev ubesvaret — og som nu har indgaaet Ægteskab med hende . . . (nærmere) tror du maaske et «platonisk»?

JONAS
(bedækker Øjnene med sine Hænder).

SKADEN
(tæt ved ham).

Mand! tag dig sammen . . . *din* Lidenskabelighed har jeg aldrig tvivlet paa. Gaa ind

slyng ham Forræderiet lige i Ansigtet — og se for sidste Gang paa hende — hvor ung og livsglad hun er — og hvilken Kone det kunde have været for dig at komme hjem til!

JONAS
(løfter Haanden til Slag).

Gaa bort . . .

SKADEN
(dukkende sig).

Du slaar vel ikke en Krøbling? . . .
(Døren rives op, IVARS BRODER ud.)

IVARS BRODER
(frem imod SKADEN uden at se JONAS, som hurtig har drejet sig).

Staar du endnu her og spionerer? . . . bi lidt! . . .

SKADEN
(pegende).

Tag dig først af *ham* dér!

IVARS BRODER
(farer tilbage).

Jonas! . . .

JONAS
(kort, myndig).

Gaa ind — kald din Broder herud — sørg for at vi bliver alene! (da IVARS BRODER tøver.)

Hører du! Du er vel Mand for at underholde Selskabet saa længe?

IVARS BRODER.

Jonas! hvad har du i Sinde at gøre? . . .

JONAS.

Sige din Broder nogle Ord — og saa gaa min Vej!

IVARS BRODER.

Det vil du?

JONAS.

Ja!

IVARS BRODER.

Ham alene? —

JONAS.

Kun ham!

IVARS BRODER.

Han skal komme . . . ingen skal mærke noget! (løber ind.)

SKADEN
(fjærnende sig, henimod Baggrunden).

Hi hi. Ja jeg kan tænke, at I ikke ønsker Vidner . . . Behøves heller ikke! Nu gaar det nok uden mig! (hilser, gaar.)

JONAS
(helt over mod Gyden; staar dér, ser ned for sig).

SKADEN

(kommer tilbage).

Du, Jonas! — lidt Juristeri! (lav Stemme, men med Eftertryk.) Glem ikke at den forladte Kone opnaar Tilladelse til nyt Giftermaal, naar hun for Øvrigheden godtgør, at hun med Hensyn til den Mand, hun vil ægte, har forholdt sig «ærlig og vel!» — Ærlig og vel! — Farvel! (ud.)

JONAS.

Skadedyr! (vender sig bort. MUSIKEN ledsager fra nu af Handlingen — dæmpet men med Nuanceringer — lige til Slutningen, hvor den sætter stærkt i ved Tæppets Fald.)

(Døren aabnes; IVAR ud, langsomt ned og frem, standser.)

IVAR

(stille).

Jonas . . .

JONAS

(frem imod ham, lægger sin Haand paa hans Skulder, ser ham i Øjnene).

Hvor kunde du — hvor kunde du gøre det imod mig?

IVAR.

Jonas! . . . stakkels Ven!

JONAS

(rank).

Ingen Ynken mig! . . . . Hvis du tror, at jeg er kommen hjem som et Vrag — saa fejler du.

IVAR.

Jeg har ikke villet saare dig —

JONAS.

Lad os faa Ende paa det. Vi tager en Baad — ror ud paa dybt Vand — . . . . og saa et Livtag om, hvem der skal ro ene hjem igen — og blive her!

IVAR.

Og den, der kom ene tilbage med Baaden . . . . hvad skulde han svare Else Marie?

Jonas.

Else Marie! (sætter sig, gemmer Ansigtet.)

IVAR
(alvorlig).

Har du tænkt derpaa? — Hvis hun fik Valget *saadan* . . . ja hun vilde græmme sig til døde.

JONAS
(ser op, trodsig).

Aa det siger man kun! Har hun ikke ganske godt overlevet *mit* Forlis?

IVAR.

Man kommer over det værste, naar man langsomt vænner sig dertil. Hun har haft Maaneder og Aar . . . .

JONAS.

Og en trofast Ven ved sin Side! —

IVAR

(bestemt).

Ja — jeg har været hende en trofast Ven!

JONAS.

Og mig var du en arg Fjende!

IVAR

(griber hans Haand, holder den fast imod hans Vilje).

Jonas, nu *skal* du høre .... Jeg var ikke din Fjende — men jeg elskede Else Marie — førend hun blev din — som jeg elsker hende den Dag i Dag. Var du selv kommen hjem — i Stedet for at skrive — saa .... ja jeg tror hun havde valgt dig. Vi stod den Gang frit til hinanden — alle tre!

JONAS

(bitter).

Men *efter* den Tid? .... Ivar, Ivar — den Slyngel, Skaden, har kastet Gift i min Sjæl —

IVAR

(stille, behersket).

Hører du efter ham — eller efter mig?

JONAS.

Du er selv Part i Sagen!

IVAR.

Men Skaden da? — Du kender jo den Mand . . . . og du kender mig — lige fra vi var Drenge.

JONAS
(tier).

IVAR
(rolig).

Hvad har Skaden sagt?

JONAS.

Mindet mig om, hvad Øvrigheden stiller som Betingelse for . . . . . nej jeg vil ikke sige det! (hæftig.) Aa at *vi* skal blande Øvrighed ind i, hvad der er os en Helligdom!

IVAR
(rolig).

Og denne Øvrighed sagde mig — at naar en Mand i 5 Aar har været forsvunden, saa kan hans Kone erholde Skilsmissedom.

JONAS.

Du spurgte altsaa? . . .

IVAR.

Det var lige før dit Brev kom —

JONAS.

Og da du havde faaet det? —

IVAR.

Saa sagde jeg til Else Marie: vi vil vente de fulde 7 Aar!

JONAS.

Og Brevet? — læste hun det?

IVAR

(tier).

JONAS.

Du *turde* ikke lade hende læse .... fordi du var min Fjende — og fordi du frygtede mig!

IVAR.

Fordi jeg elskede hende — og fordi du vilde være bleven *hendes* Fjende, om du var kommen tilbage!

JONAS

(ser paa ham, rejser sig, gaar langsomt frem og tilbage, kommer hen til ham).

Altsaa, hun tilhørte dig? ....

IVAR.

Hendes Hjærte — ja! ... det, som du ikke havde værnet om.

JONAS.

Du undviger (bitter.) Dette Bryllup — det er altsaa som saa mange .... en Komedie .... lad os kalde det en Form?

IVAR.

Else Marie staar dér inde i Stuen som min ægteviede Brud — som *din* Ægtefælle!

JONAS.

Saa vil jeg gaa ind i Stuen — og tage hende ved Haanden — og spørge hende . . . .

IVAR.

Nej du vil ikke!

JONAS.

Ikke?

IVAR
(rejser sig).

Du har *mig* her for dig — og *mit* Ord — hvis du vil spørge, om din Ret som Ægtefælle er krænket!

JONAS
(ser ned for sig, siger med lav Stemme).

Jeg spørger ikke.

IVAR.

Se paa mig, Jonas! Her er vi — uden Øvrighed — uden Vidner — kun med Samvittigheden imellem os. Hvis du spørger, saa har du mit Svar: Else Marie er *din* — som hun var da du rejste . . . .

JONAS
(afbryder ham, griber hans Arm).

Ti! det ydmyger mig .... Jeg har ikke forlangt at vide .... kan ikke fordre af Mennesker, hvad jeg selv umuligt .... aa jeg Daare, som hele mit Liv har villet noget umuligt!

IVAR
(fører ham til Sæde; siger mildt).

Min Ven! har du i Grunden nogensinde kendt en Kvindes Hjærte?

JONAS.

Har jeg ikke? Hvad skrev jeg da! .....

IVAR.

Dit Brev! — Det var netop dig selv, helt og holdent som du er — Faren for *dit* Hjem; — Else Maries Fjende!

JONAS.

Jeg — som har elsket hende saa grænseløst!

IVAR
(trækker paa Skuldrene).

«Grænseløst?» — du har elsket dit eget planløse, urolige Jeg .... Det drev dig bort fra hende .... du har maattet lide og gennemgaa meget .... og det var naturligt, at Længslen efter Hvile og Hygge mældte sig. Men hvilken

Hvile var det blevet for *hende*, om du var kommen tilbage opfyldt af Minderne om de mellemliggende Aar — dem du selv i dit Brev kaldte «frygtelige»?

JONAS.

Aa, hvis hun havde bevaret mig sit Hjærte! . . . .

IVAR.

Saa vilde du paany have bragt Uro og Angest over det Hjærte!

JONAS.

Jeg har hentet mig Erfaring i saa dyb Fornedrelse, som en Mand kan komme i! Med den begyndte en hel ny Kærlighed til Kvinden . . . . hvis Else Marie havde forstaaet *den* og *mig*!

IVAR.

Forklar dig! . . . . om jeg ellers kan forstaa dig — jeg som troligvis kun kender til den «gamle» Kærlighed.

JONAS
(mørk).

Véd du, at jeg for lidt siden vilde have skudt dig — dérind igennem Vinduet?

IVAR
(afværgende).

Nej nej! . . . .

JONAS.

Jeg skal sige dig: det var den gamle Attraa .... den, som leder til Sjælekvaler — Forbrydelse .... kun ikke til Kærlighed — den højeste!

IVAR

(ryster paa Hovedet).

Og *det* vilde du rejse hjem for at gøre ... skyde paa din Ungdomsven!

JONAS.

Véd du egentlig noget om, hvor meget jeg holdt af hende? Jeg sagde «grænseløst» — og du trak paa Skuldrene, du som altid er i Maadehold og nøje kender Grænserne! Jeg holdt *altfor* meget af hende — og gør man det, saa bliver det til en Pine ....

IVAR.

For hende!

JONAS.

For begge! — Vi lod os vie ... uden at nogen vidste det. Jeg gjorde det for *hendes* Skyld — hvis jeg skulde dø. Men jeg bad hende bevare det som en Hemmelighed. For jeg ækles ved det Kammeratskab, man paa Dag og Time kommer i til hele Verden. Kærlighed mellem Mand og Kvinde skulde være som en Religion — den, man ikke deler med Nabo og

Genbo. Men se *det* forstaar saare sjældent en ung Kvinde.

IVAR.

Hun ikke?

JONAS.

Aa jo . . . . maaske forstod hun det. Og dog . . . . nej, nej! Man maa leve ene — jeg siger dig, Ivar! man maa leve ene — i Længsel og Uro og hemmelig Glæde — som en Tyv om Natten — en Mand i Mørke, der tænker: nu vil jeg besidde min Skat — nu!

IVAR

(ryster paa Hovedet — bestemt).

Det vilde du rejse hjem for at sige hende? Saa var det sandelig godt, at jeg tog Ansvaret paa mig og handlede som jeg gjorde!

JONAS.

Saa sikker paa dig selv som de ti tusend andre sikre Folk! (med lavere Stemme.) Men jeg vil sige dig noget. — Hvis du er en Mand — med Ild og Varme i din Kærlighed — saa kan du vaagne op af den Kærlighed, med Angest ved dig selv . . . . . . ethvert Kærtegn er en Bebrejdelse, en Anklage . . . . . *hun* har ingen Skyld — hun begyndte ærbar i sin Ømhed — men *du*? . . . . . Og saa kan du gøre hende

til din Kammerat, din Fortrolige .... og hun vil agte dig ringere for hver Dag, der gaar; — og du kan gøre hende til din Husholderske — Vanen vil stive den hældende Vogn af — og I vil smaalyve for hinanden — indtil Kedsommeligheden dække det hele med et graat Støv.

IVAR
(ser alvorligt paa ham, siger langsomt).

Saadan taler du — hendes Barns Fa'r!

JONAS
(griber hans Arm).

Hvad siger du — et Barn? (stirrer paa ham, hvisker) *mit* Barn? . . .

IVAR.

En Dreng. Et halvt Aarstid efter at du var rejst . . . .

JONAS
(afbryder ham).

Jeg har ikke spurgt om noget . . . . . (med bævende Stemme) en Søn! . . . . (lægger Hovedet ned mellem sine Arme). Aa Gud!

IVAR
(efter et lille Ophold).

Jeg har i Dag adopteret ham . . . . og han

hedder som du . . . . (lægger sin Haand paa hans Skulder) Jonas!

JONAS
(uden at løfte Hovedet).

Jeres Barn — min Søn!

IVAR
(mildt og blødt).

Tro ikke, Jonas, at jeg staar dig imod eller bærer Nag for hvad du sagde. Tro, at jeg forstaar dig — maaske saa godt som nogen. Du har altid været oprigtig — og det er vel din Oprigtighed, der opriver dig. Det «umulige» har du altid villet. — Ja; du vil være ene — og dog Ægtefælle; du vil baade længes og besidde: det er en Umulighed. Else Marie *maatte* gaa til Grunde derved — og jeg elsker hende — og hun er nu min — en *jævn* Mands Hustru! . . .

Jonas
(rejser sig, staar et Øjeblik med Hænderne foldede over Panden.)

Rigtigt! (pludselig, rækker ham Haanden). Farvel «jævne Folk!» For det er ikke min Ret som Ægtefælle, du har krænket, — men du har taget Else Marie fra mig og gjort hende til din Lige!

IVAR
(trykker hans Haand).

Gaa, Jonas — farvel!

JONAS
(fjærner sig nogle Skridt; Maanen er gaaet bag en Sky; han standser, vender sig, siger sagte).

Lad mig se hende . . . . . .! Jeg elsker hende — aa anede du, hvor højt!

IVAR.

For *hendes* Skyld! — gaa!

JONAS.

Lad mig se Drengen! . . .

IVAR.

Jeg siger dig . . . . Jeg beder dig . . . . Hvis du har taget en Beslutning, saa gaa nu!

JONAS.

Jeg har ikke taget nogen Beslutning — jeg gaar jo, fordi I driver mig herfra. (fortvivlet) Jo jo, jeg *har* besluttet . . . . (bedende) Lad mig blot se Drengen — give ham et Kys, hvis han sover . . . . hører du!

IVAR.

Det er umuligt — uden at hun ser dig.

JONAS.

Umuligt — for *dig,* som beholder alt?

IVAR.

Gaa! (vender sig) Det er for sent.

(ELSE MARIE kommer frem i Døren fulgt af IVARS Broder, som søger at holde hende tilbage.)

ELSE MARIE

(støder ham hastigt ind).

Hvad er der? (gaar ned ad Trappen, standser) Hvad er der, Ivar? Hvorfor kommer du ikke ind? ... (stirrer over mod JONAS, som har vendt sig bort) Hvem er den Mand dér? Hvad er det, I skjuler for mig?

IVAR

(lav Stemme).

Det er for sent at skjule noget . . .

JONAS

(vender sig).

ELSE MARIE

(med et Skrig).

Jonas! (iler frem imod ham.)

JONAS

(knæler, rækker Hænderne afværgende ud).

Jeg gaar, jeg gaar . . . blot saadan — kysse Sømmen af din Kjole — bede dig om din Tilgivelse! . . . bring Drengen min Velsignelse!

ELSE MARIE

(bøjer sig over ham, tager hans Hoved mellem sine Hænder).

Jonas! du er kommen hjem! Hvorfor blev du saa længe borte?

IVAR

(træder til).

Else Marie! . . .

ELSE MARIE

(til JONAS).

Hvorfor blev du saa længe borte? hvorfor? Og hvor du ser træt ud . . . du har nok ikke haft det godt. (blødt) Kom, du trænger til . . . (farer sammen, ser paa IVAR, lægger Hænderne for Øjnene) Aa Gud!

Pavse.

JONAS

(usikker, rejser sig langsomt).

Else Marie! — Jeg kom hjem — . . . for at sige dig — at Kærlighed — ser du — er som en Religion . . . . paa Afstand — i Længsel! . . . langt, langt herfra er jeg din — og dér skal jeg arbejde for Drengen!

ELSE MARIE.

Jeg forstaar slet ikke dine Ord . . . . (lægger sin Haand i hans) Og du behøver ikke at sige noget . . . . (til IVAR) du heller ikke!

IVAR
(fast).

Du gav mig dit Løfte i Kirken —

ELSE MARIE
(ligesom fraværende).

Ja, ja. Jeg bebrejder dig ikke noget. Du er en god Mand. Hvad du har gjort, har du gjort, fordi du holdt saa meget af mig og tænkte, at det var til mit Bedste. Du behøver ikke at sige noget — ingen af Jer behøver at sige noget — jeg forstaar det altsammen — (lægger Haanden paa Hjærtet) Jeg véd det herinde.

IVAR.

Og du tilgiver Jonas alt? Og du giver ham din Velsignelse med paa Vejen — og vi skilles som Venner?

ELSE MARIE.

Vi skilles som Venner — Tak Ivar! (trykker hans Haand) Og Jonas giver jeg min Velsignelse med . . . . Vil du tage den, Jonas?

IVAR
(urolig).

Else Marie? . . . .

ELSE MARIE
(omfavner Jonas, knæler ned, han søger forgæves at rejse hende).

Min Velsignelse — det er min Kærlighed;

den følger med dig, hvor du gaar — den skilles aldrig fra dig. Lad dem fortælle, at du var haard og ond imod mig: du var det kun imod dig selv — men mig elskede du. Hvis du vil sige mig, at du har forandret dig og er bleven mild og blød — saa har jeg ikke spurgt derom. Jeg véd kun ét, at jeg elsker dig, hvordan du er. Var du bleven borte, saa var jeg bleven en god Hustru for den Mand, der holder saa meget af mig. Jeg *var* bleven det — for jeg vilde være det. Men du er kommen hjem! . . . . min Elskede! (JONAS løfter hende op og holder hende i sine Arme.)

JONAS

(til IVAR, som er veget tilbage og staar støttet ved Trappegelænderet).

Tør du — kan du gøre Fordring paa hende?

IVAR

(stiger langsomt op ad Trappen, synker sammen ved Døren, siger stille).

. . . . Jeg vil forsøge, om *jeg* nu kan give min Velsignelse.!

SKADEN

(kommer frem i Baggrunden, siger halvhøjt, spottende).

Amor triumfans! Nu kan vi slukke af i Brudehuset.

(Tæppet falder)

DANSEN PAA KOLDINGHUS

PERSONERNE.

JØRGEN ROSENKRANS, Lensmand paa Koldinghus.
KIRSTINE, hans Datter.
DYRE FRIS, ⎫
STEN LUNGE, ⎬ unge Adelsmænd, Junkere ved Hoffet.
PALLE GALT, ⎭
MESTER STRANGE, Billedhugger og Bygmester.
UNGE STRANGE, hans Søn og Medhjælper.
NARREN.
SLOTSSKRIVEREN.
EN KØGEMESTER.
JOMFRU KIRSTINES PIGE.
Adelsmænd, Gæster, Pager, Svende, Drabanter.

Handlingen: Midten af det 16de Aarhundred.

Første Handling.

(Ud paa Eftermiddagen. Rosengaarden udenfor Slottet. Til venstre mellem de høje Træer ser man en Del af Slotsfløjen med Porten. Nærmest Forgrunden bliver Buskadset tættere og danner en Løvhytte. Til højre en Trægruppe. Baggrunden falder terrasseformig ned mod Slotssøen med fri Udsigt ud over Fjorden og det bakkede Land.)

Jørgen Rosenkrans kommer op fra Baggrunden med de tre Herrer: Dyre Fris, Palle Galt og Sten Lunge; en Dreng bærer Vinkande og Bægre efter dem, skænker i og byder rundt paa et Vink af Lensmanden.

JØRGEN ROSENKRANS.

Skaal da, I Herrer! (hæver Fingeren og truer smilende.)
men — mærk! — ingen Rus!
Imorgen bli'r en Alvorsdyst med Dans paa Koldinghus.

DYRE FRIS
(ler).

Vi staar os nok endda — —
(afbryder og ser spørgende op til Slotsvinduerne, hvorfra Musik lyder.)

JØRGEN ROSENKRANS.

De nye Musikanter,
som øver sig — —

STEN LUNGE.

Lidt drøveligt!

ROSENKRANS

(raaber).

Hej, fortere deroppe!

(til Herrerne.)

Jeg faar vel øge Truppen blandt Hans Naades
Drabanter;
de Karle kan traktere baade Pauker og Giger.

PALLE GALT.

Hans Naade kommer altsaa? —

ROSENKRANS.

Ja — efter hvad man siger;
jeg er i hvert Fald rede — — —

(raaber op.)

Nej, I skal ikke stoppe,
men bliv ved, for Djævlen!

(til Herrerne.)

Jeg haaber, Kongen kommer.

(raaber.)

I stjæler Kost og Lønning af Lensmandens
Lommer
og blæser ham et Stykke — — men bi! . . .

(SLOTSSKRIVEREN kommer.)

Hvad nu?

SLOTSSKRIVER
(mumler).

Hr. Lensmand!

ROSENKRANS.

Tal højt!

SLOTSSKRIVER.

Hr. Lensmand! Kalken . . .

ROSENKRANS
(afbryder).

Hvad den?

SLOTSSKRIVER.

til Mester Strange . . .

ROSENKRANS.

Hvad *den?*

SLOTSSKRIVER.

slaar ikke til . . .

ROSENKRANS.

Hele femten Tønder Kalk!
Gaa — sig til Mester Strange, han er en ublu
Skalk
med samt hans Søn og Svende . . .

SLOTSSKRIVER.

Ja — Sønnen vil forlange
for *sig* et eget Kammer, som vender ud til Haven,
at han kan se at ridse det Billedværk . . .

ROSENKRANS

(ler højt).

. . . som Paven
har gjort Bestilling paa! — Jo, jeg kender Fyrens'
Snak.

(til Herrerne.)

De kalder sig for «Kunstnere» — og næsvist er
det Pak,
men vi faar se at ave dem og holde dem ved
Jorden.

DYRE FRIS.

Den unge Mand — jeg saa ham nys at sejle ud
paa Fjorden,
— jeg troed' han var Adelsmand . . .

ROSENKRANS

(forbitret).

Aa haa! han bærer Kaarde;
sligt har han lært i Tyskland, eller Vælskland
der borte,
hvor hver forløben Knægt kan ved Hove sig
indynde
og gaa med Fløjelskappe — ja holde Dreng og
Mynde,
naar blot han véd at spille paa Lut og kvæde
Viser,
mens han gør Stuk til Lofter og maler Sortkridts
Friser.

I Danmark — Gud ha' Lov — er en Adelsmand
en *Mand,*
som værger mod slig Uskik sit Stamtræ, Hus
og Land!
(Nede fra Slotssøen lyder Akkorder paa et Strengeinstrument.)
Dér hører I hans Klimper . . .

STEN LUNGE.
Det lyder ej saa ilde —

ROSENKRANS.
Hvad skal det til? . . .

DYRE FRIS.
Kan hændes har Fyren sig en lille
Forelskelse dernede blandt Fjordens Fiskerpiger. .
de er jo ret medgørlige, om Rygtet Sanden siger.

.PALLE GALT.
Hans Naade — vil man vide — har selv . . .

ROSENKRANS.
Ti heller stille! —
I, Hoffets Kavalerer, har altid travlt med Rygter;
Men sæt *jeg* laante Øre til alt, hvad der berettes
om jer, I unge Herrer . . . ja sandelig jeg frygter,
jer Bejlen til min Datter ej derved vilde lettes.
(ler)
Dér staar I nu forbløffet . . .

DYRE FRIS.

Hr. Lensmand, I ta'r fejl —

PALLE GALT

(ler)

Vi — Lunge, Fris og Galten — er alle Dyders Spejl!

STEN LUNGE.

Spørg vore Kammerdrenge —

PALLE GALT

(ler)

spørg hver en Kammerpige!

ROSENKRANS.

Naa naa; godt Ord igen! Hvad jeg selv og mine Lige
for gode Sæder kalder, det véd jeg, I besidder;
men ser I vel: min Datter, som jeg i Dyd og Ære
har tugtet op fra lille, hun er lidt — ja lidt kræsen —
lidt egen . . .

DYRE FRIS.

slig en Rose bør hjærte-fornem være!

STEN LUNGE.

stolt! —

PALLE GALT.

knibsk!

ROSENKRANS.

Nu, paa min Ære, hun «Tornerose» hedder,
og det med skellig Grund —

DYRE FRIS.

At besidde sligt et Væsen
var længst mit Hjærtes Attraa ...

PALLE GALT
(ler).

— om ogsaa Væsnet stikker!

STEN LUNGE.

Blot et: jeg haaber ej, at sin *hele* Tid hun ligger
i Søvn som Tornerose?

PALLE GALT.

Den, som tør Rosen bryde,
vil sikkert over Søvnen til rette Tider byde!

ROSENKRANS.

Nu nok af Spøg, I Herrer! Min Datter ...
(Akkorderne lyder atter, nærmere.)
Atter Klimper!

EN STEMME
(synger dernede fra).

Natten nu stunder, snart Dagen hun dør,
svalt er i Rosenlunde;
o at du kunde,

Due, min hvide, med Næb og med Klør,
give den dristige Bejler Gehør —
Blanchefleur, mit Liv, Blanchefleur!

STEN LUNGE.

Det klinger jo helt vælsk —

PALLE GALT

(opmærksom).

Tys! lad os høre . . .

STEMMEN

(fortsætter).

Ak, at du kunde
bøje din Stolthed over hans Vunde,
læge hans Feber — at det var muligt,
at du det kunde, o Blanchefleur:

mit Liv for den Drøm, Blanchefleur!

ROSENKRANS

(stamper i Jorden).

Fordømt Birfidleri! . . .
Nuvel da; kort og klart:
Min Datter véd min Vilje — og den er højest Lov;
hun skal iblandt Jer vælge; jeg foretrækker ingen —
I er mig lige gode — se at faa Has paa Tingen!

(idet han gaar med Slotsskriveren):

Har nogen vel hørt Mage? — han er en ublu
Skalk —
et Halsjærn til dem begge . . . hele femten Tønder
Kalk!

DYRE FRIS
(ser efter ham).
En myndig gammel Herre! —

STEN LUNGE.
Lidt hastig af sig —

PALLE GALT
(grundende).
Hm!
den Vise! . . .

STEN LUNGE.
Hvad den Vise? —

PALLE GALT.
Fik du ej Teksten fat?

STEN LUNGE.
Jeg blæser Tekst og Tone det samme lange
Stykke.
(peger mod Slottet.)
Dér kommer Jomfru Kirsten —
hver raader nu sin Lykke!

(Det begynder at skumre. KIRSTINE ROSENKRANS kommer fra Slottet med sin PIGE.)

KIRSTINE.

Saa angenemt et Møde — i slig en dejlig Kvæld;
maatte det bære Frugter! Aa ja, det gør det vel:
thi efter hvad jeg hører, betyder eders Komme
— tre Riddere saa prude, saa tapre og galante —
at Kedsomhedens Tider paa Koldinghus er
omme . . .

(ler og gør et Ophold)

vi er kun, maa I vide, til Landets Glæder vante
og til vort eget Selskab.

DYRE FRIS

(med Haanden paa Brystet).

Det Selskab, bedste Jomfru,
er et saa fint — saa udsøgt — saa . . . nej, jeg
tier stille,
da Tungen sikkert glipped, om jeg det skildre
vilde.

KIRSTINE.

Forsøg!

DYRE FRIS

(forlegen).

Velædle Jomfru . . .

STEN LUNGE.

Vil ikke han, vil jeg!

KIRSTINE.

Ah! —

STEN LUNGE.

Ser I: eders Selskab — saa ensomt her paa Landet,
med faa og ingen fremmede, til Nød en Haandværkssvend,
som ej for Selskab regnes — det trænger til et *andet!*

KIRSTINE
(idet hun smilende maaler ham).

Nej virkelig? — Man siger blandt Hoffets unge Mænd
er *en* uovertræffelig — i altid fejl at træffe.

PALLE GALT.

Hans Navn?

KIRSTINE.

Jeg véd ej rigtigt — jeg har det paa min Tunge,
men husker grumme daarligt ...

DYRE FRIS
(ler)

Det er dog ej Sten Lunge?

KIRSTINE.

Nej.

PALLE GALT.

Dyre Fris?

KIRSTINE.
Ej heller.

STEN LUNGE.
Saa er det Palle Galt!

KIRSTINE
(stedse overlegen, smilende).
Hvad er et Navn, I Herrer? Et Intet — eller Alt.
Som oftest kun et Mundsvejr — om ogsaa det betegner
den Mand, den strenge Herre, den Husbond og saa vid're,
efter hvis gode Tykke en Fruelil skal kvidre.
Jeg véd jert Kommes Hensigt — jeg véd min Faders Vilje;
i Morgen trædes Dansen til Ja-Ord over Tilje.
Jeg vil ej nogen skuffe — jeg siger jer forud:
den, hvem jeg danser *sidst* med, ham bliver jeg hans Brud!

DYRE FRIS.
Den, hvem I danser sidst med — hvordan forstaa det ret?

STEN LUNGE
(ivrig).
Nej, vælge maa I, Jomfru . . .

KIRSTINE.
Mit Valg — aa det er let.

PALLE GALT
(snor sit Skæg).

Saa sig det!

DYRE FRIS.

Sig det, Jomfru . . .!

STEN LUNGE.

Det bliver sikkert mig!

KIRSTINE
(nejer).

Dér traf I fejl, Hr. Ridder!

PALLE GALT.

Ha ha!

STEN LUNGE
(hidsig).

Naa, styr du dig!

PALLE GALT.

Kom an — her straks paa Pletten.

STEN LUNGE.

Du tror vel, jeg er bange?

Kom an!

DYRE FRIS
(lægger sig imellem).

Men Sten og Palle —

KIRSTINE
(ler).
Vil Galten til at stange?
Det var en artig Bejlen . . .

DYRE FRIS
(indtrængende).
Jert Valg, velædle Jomfru?

KIRSTINE
(med et stærkt Udbrud).
Mit Valg — o, var jeg sikker paa alt i Verden her
og hvad mig hisset venter — som ét, jeg véd for vist:
at jeg har valgt og kaaret mig den rette Hjærtenskær!
Det hører Aftnens Skyer og den milde Herre Krist,
som tænder Nattens Fakkel for trofast Kærlighed,
at *ham* min Hu begærer — hvorom ingen noget véd.
Jeg véd, hans Sjæl er ædel, hans Tanker pure Guld,
hans Ord er strømmende Roser, de gyder mig Favnen fuld;
højbords sidder jeg bænket alt ved hans højre Haand,
han rækker mig Vin og Bagværk saa lifligt for min Aand

— han løfter mig til sit Hjærte, han beder mig ej derom:
jeg giver ham al hans Glæde af min hvide Lilje-vaand.

KIRSTINES PIGE.

Min Jomfru, Duggen falder . . . saa hed er eders Kind —

KIRSTINE
(med forandret Tonefald).

Javist, min gode Pige! — ret nu gaar vi ind.
(Vender sig til de tre Herrer).
Tre Bejlere saa har jeg — men en er mig for trind,
og en er mig for mager — ret ingen er efter mit Sind.
Jeg véd min Faders Vilje — i Morgen gaar der Dans,
og den, som sidst mig fører — ved Gud! jeg er hans!
(Gaar hurtig tilbage med sin Pige. De tre Bejlere ser paa hverandre.)

STEN LUNGE.

Er Jomfruen ved Samling?

DYRE FRIS.

Vil Kirsten være Nonne?

PALLE GALT.

Det gik som Kæp i Hjulet — hun tabte fast sin Aande —

STEN LUNGE.

Hun gjorde Nar ad Galten —

PALLE GALT.

Ja vov du at le!

DYRE FRIS.

Hun gjorde — skal jeg sige det — Nar ad os alle tre.

KLAVS NAR kommer op ad Terrassen fra Søen.

NAR
(synger).

Trallalala—la—la—la!

(taler). Hvis nogen spørger mig, om jeg véd noget . . . (raaber) hvis nogen spørger mig, om jeg véd noget, saa vil jeg sige det. Jeg er saa utæt som en sprukken Balje — det siver ud af mig. (synger.)

Du slog mig paa min skæve Mund,
jeg slaar dig paa din ranke Ryg;
du har kun Haand at træffe med,
mens jeg har alskens ond Fortræd.
Ho ho!
hi hi!
Den Sladderhank han er saa stærk,
nu, Jomfru, va'r din Silkesærk,
at ej der kommer Pletter paa —
Pletter af Blod!

STEMMEN
(synger dernede fra, nærmere).

Natten nu stunder, snart Dagen hun dør,
sent gaar Solen til Hvile;
Due, min hvide, du gav mig Gehør,
se nu, hvor Timerne ile!
Kysset det har kun saa stakket et Liv,
Favntag og sødelig Tidsfordriv —
Blanchefleur, o Blanchefleur!
Men at du gav mig det, Due du hvide,
derfor jeg kommer ved Skumringens Tide,
om jeg saa Døden ved Dagning skal lide —
Blanchefleur, mit Liv! Blanchefleur!

NAR
(efterabende).

Blanchefleur — o Blanchefleur! . . . (spiller paa sin Bjælde-Baret som paa en Lut.) Drum—drum—drum—klingeling! — Det er en kostelig Sang — en dyr Sang, naar tre saa velbyrdige Bejlere staar og hører sig selv gjort til Nar!

DYRE FRIS
(til de to andre).

Er den Nar forrykt? — Er Jomfru Kirstine forrykt? — (Til Narren.) Nar! Vil Jomfru Kirstine være Nonne — eller hvad er det, hun tænker paa?

NAR.

Jeg véd ikke, om hun alt har bestilt Celle og Seng hos Vorherre — men at hun har en

Seng i Tankerne, det tør jeg lade mig stryge til Kagen paa.

STEN LUNGE
(slaar ham).

Her er Forsmag paa Kagen!

NAR.

Av, av! Naar Jomfru Kirstine ligger i sin Seng — i Tanker — tænker hun saa ikke paa en Seng?

DYRE FRIS
(til Sten Lunge).

Det ser ilde ud at prygle en Vanfør. (Giver Narren Penge.) Hvis du ved noget, saa sig det; men tydeligt og forstaaeligt.

NAR.

Han dér (peger paa STEN LUNGE) slaar mig; *han* dér (peger paa DYRE FRIS) giver mig Penge; og han dér (peger paa PALLE GALT) siger slet ingen Ting. *Han* er den klogeste — ham vil jeg tale til. (Bukker dybt.) Naadige Hr. Ridder, har I tænkt paa jert Bryllups-Udstyr?

PALLE GALT
(som har set ud mod Baggrunden).

Jeg tænker just paa at bygge Gaarden om derhjemme. Porten skal løftes — at jeg kan ride som Brudgom ind igennem den — uden at støde mine Hoved-Prydelser. Og Hunde-

hullet skal udvides — at der kan rummes alle de farende Folk, som vil gæste min Borg.

NAR

(ringer med sin Bjældehat).

Sagde jeg det ikke? — *han* er den kløgtigste. Han forstaar halvkvædet Vise.

PALLE GALT

(griber ham ved Kraven, løfter ham op og rusker ham).

Nu ud med Sproget, Nar! eller bed dit Fadervor!

NAR.

Slip mig, Herre! slip mig! (stønnende.) Baade Sprog og Fadervor bliver stikkende, naar I saadan kværker mig.

ALLE TRE

(trækker deres Kaarder).

Tal, Nar!

NAR

(paa Knæ).

Naadige Herrer! Jomfru Kirstine gav mig forleden Kvæld et alvorligt Munddask — fordi jeg spøgede lidt med hende.

STEN LUNGE.

Hvad vovede du? . . .

NAR.

Jeg bad hende blot — om hun vilde give mig et Kys paa min grimme Mund — saa skulde

jeg ikke sladre om de skønne Ting — som jeg saa i Rosenlunden.

DYRE FRIS.

Hvad saa du? . . .

NAR.

At hun kyssede og favnede den unge Strange — ham Billedsnideren, som bærer Kappe og gaar med Kaarde — ligervis som en af de tre Riddersmænd — (vender Ansigtet bort, mumler) kun at han er langt kønnere — det Bæst!

STEN LUNGE.

Hvad mumler du? Hvis du lyver, er du dødsens.

NAR.

Nej, nej, nej! Jeg vil leve — jeg vil æde mig mæt fire Gange om Dagen — jeg vil ikke unde Ormene en Krumme af mig selv. Jeg vil ikke dø — jeg vil knibe Malkepigerne i deres trinde Hofter — om jeg saa er aldrig saa skruttet og skævmundet i deres Øjne . . . for naar jeg kniber dem i Mørket, saa tror de, at jeg er en køn Karl . . . ganske ligervis som Jomfru Kirstine tror i Mørket, at Unge Strange er en køn Riddersmand — en af hendes Faders udvalgte Bejlere . . .

PALLE GALT
(kort).

Stat op! — Giver du os Bevis herfor — saa faar du en Pung fyldt af rhinske Gylden. Lyver du din Jomfru paa — saa æder Fiskene i Fjorden dig.

NAR
(springer op).

Kom med, I Herrer! (peger ud til højre.) Om en liden Stund vil Parret mødes hist ovre — (peger mod Løvhytten til venstre.) Nu faar vi gemme os — til Maanen kommer frem. (Ringer med sin Bjældehat.) *Saadan* klinger de rhinske Guldgylden i min Hue! Fiskene kan æde Fanden — og ikke mig. (Synger:)

Thi var jeg sulten i min Skrut,
og havde jeg det største Fad,
det største Krus, den bedste Mad,
dertil en trind og vever Glut —
hvad hjalp det alt, naar jeg var død:
nej saa var Visen slut — slut — slut!

DYRE FRIS.

Kan vi virkelig fæste Lid til saa naragtigt og ondskabsfuldt Væsen?

NAR.

Prøv det, Herre! Mands Tro paa Kvindedyd er en skrøbelig Ting — den kan fange Revne, endda Narren ikke giver et Puf med.

De høje Herrer plejer at købe sig saa mange Varer paa Torvet . . . de mener til sidst, hver Skønjomfru har sin Pris — og Brudesengen er den højeste!

STEN LUNGE

(ler).

Min Tro! Den Mandsling træffer Sagen nær nok.

NAR.

Det er altsammen et Træf! — Den Bejler, der kom først, han beholder, hvad han tog og fik i Skænk og Gave — selv om Bødlen bagefter tager ham i Krøltoppen. (Synger:)

Uf! der er Liv i det stjaalne Godnat!
langt mer end i det købte: Godmorgen!
Hver stænge vel for Tyve sin Dør og sin Skat,
at Tyven ikke først ta'r paa Borgen!

PALLE GALT.

Snak ikke — men kom!

(De gaar ud med NARREN imellem sig.)

Det skumrer mellem Trægrupperne; Maanen staar op over Fjorden. Fra Slottet kommer Jomfru KIRSTINE med sin PIGE; de gaar forsigtigt frem, spejdende omkring sig; da de er ud for Løvhytten, hægter Jomfru KIRSTINE sin Kaabe af og giver PIGEN den paa.

KIRSTINE.

Her — tag min Kaabe paa! Vank hid og did —

men ikke hurtigt! Kommer nogen — løb da!
Og følger de — saa skrig — at jeg kan høre! . . .

PIGEN.

Min Jomfru! lad mig vare jer! —

KIRSTINE
(ler).

Ja netop!

PIGEN.

Nej — vare jer for denne Galenskab!

KIRSTINE
(truer smilende).

Du vover!

PIGEN
(kysser hendes Haand).

Ak, mit Hjærtes Herskab — tænk! . . .

KIRSTINE.

Den, som er stedt i Elskov, tænker aldrig!

PIGEN.

Jeg sov uroligt sidste Nat . . .

KIRSTINE
(kniber hende leende i Øret).

Du slemme!
da har du tænkt for meget paa din Bejler.
Kan hænds han var hos dig — i dine Drømme?

PIGEN.

Hvor kan I spøge saadan — under Faren?

KIRSTINE.

Just under Faren — siger jeg dig. . . . Tys!
nej, det var ej hans Skridt . . . Just under Faren
ler Hjertet op af alle sine Kilder,
ja strømmer over af en Lystighed,
som ej begribes — naar man ikke elsker.
Da jeg ifjor min Aftenvandring gik
alene under disse skumle Mure,
da skjalv jeg for hvert Blad, som faldt til Jord.
Nu . . . aa om hele Slottet styrted sammen,
jeg skulde lidet ænse det — naar blot
det ej begrov i Faldet ham, jeg elsker.

PIGEN.

Hvor kan I elske dog den Svend saa højt?

KIRSTINE

(ler).

Ak, hvor du spørger! Stakkels lille Pige,
som tror, en Lensmands Datter er af Sten —
en Træklods, som man pynter ud og lægger
højtideligt i Sengen hos — en Galt!

PIGEN.

Jeg tror . . .

KIRSTINE.

Hvad tror du? —

PIGEN.

— at den kloge Kone,
som bor i Andst, har givet jer en Drik,
en Trylledrik . . .

KIRSTINE.

Javist! Jeg drak en Drik —
den strømmed fra hans unge, friske Læber
og rused mig saa lifligt og saa dybt,
at jeg først vaagner op til Morgenkøling,
naar Døden tager mig ved Haand og kalder! —
Gaa saa! . . .

(Pigen ud.)

JOMFRU KIRSTINE gaar hen imod Baggrunden, hvor Maanelyset falder, tager et hvidt Lin frem fra sit Bryst og vifter dermed.

UNGE STRANGE kommer op ad Terrassen fra Søen, iler frem imod hende, bøjer sit Knæ; hun løfter ham op, han slaar sin Kappe over dem begge og fører hende frem mod Forgrunden ud for Løvhytten.

KIRSTINE.

Du tøved saa længe . . .

UNGE STRANGE.

I vifted først nu,
mit Liv, mit Hjærte, mit alt!
O Jomfru Kirstine . . .

KIRSTINE.

Hvad Jomfru? Nej *du* —
din Due — din egen — din Brud og dit Alt,
som smyger sig her til din ranke Gestalt,

og fanger din Haand og fængsler din Arm,
og lægger sin Kind til din Kind saa varm,
og føler din Aande som Aftenens Dugg
over Rosenlunden at bølge.

UNGE STRANGE.

Kirstine — hvor er du forunderlig smuk!
ej Løvet dit Ansigt faar dølge —
her vil vi vandre . . .

KIRSTINE.

nej, sidde vi vil;
saa taler min Ven, og jeg hører til;
det lyder mig ret som din Sang og dit Spil
hisset fra Slotssøens Bølge.
Saa glemmer vi Dagens Fortrædelighed . . .

UNGE STRANGE.

Hvad? har du Sorger? —

KIRSTINE.

kun dem, som du véd:
Sorg over Tiden, saa trægt som hun gaar,
til Maanen paa ny fra de Døde opstaar,
og smiler til os og vor Livsens Glæde,
og strækker sin Fod i sin Sølvsko frem,
for Dansen paa Bølgernes Tavl at træde.

(De sætter sig ved Indgangen til Løvhytten.)

UNGE STRANGE.

Du ymter om Spil, og du taler om Sang:
hvert Ord, som *du* siger, har Sølvstrenges Klang.

Jeg lærte det hisset, hvor Guldæblet gror,
I Vælsklands de blaanende Dale —
men du, min Blomst, i det graagrønne Nord,
du véd, af dig selv, som Perler paa Snor
at føje din Vellyds Tale.

KIRSTINE
(smilende).

Nu smigrer min Ven! Hvad var vor Kontrakt:
Ja imod Ja skulde stande ved Magt —

UNGE STRANGE
(ligeledes).

Og «nej» var et Ord, som vi ej vilde høre —
men se, du har præket for døven Øre!

KIRSTINE
(kysser ham, leende).

Saa præk nu min Ven — du halve Papist . . .

UNGE STRANGE
(kysser hende).

Du glemmer min Afbigt og Skrifte fra sidst —
jeg skulde ej tale om det, som mig plager,
mine Kunstnersorger og slige Sager . . .

KIRSTINE
(i hans Arm).

Jo jo — jeg vil høre det — alt, hvad du lider —
jeg, som kun Lediggangs Sindal slider,
jeg, som kun tæller de langsomme Stunder
fra Solen staar op, til hun lægger sig under —
(sagtere, inderligt)

jeg, som kun ønsked én eneste Nat,
en lang og en liflig, at fange Hvile
ved dette Bryst — hos min dyreste Skat!
(idet hun lægger sit Hoved tæt ind til ham)
Nej se dog, hvor Maanen, den Skalk, kan smile:
som hørte hun ej, over Jordens Rund,
slig Skrifte fra mangen en Pigemund!

UNGE STRANGE.

Kirstine, jeg vover ej tro paa min Lykke —

KIRSTINE
(ser op, heftig).

Jo jo, du *skal* tro — du skal vide — du véd:
jeg gav mig dig efter mit frieste Tykke —
jeg vil ikke andet, jeg véd ikke andet,
jeg har ikke Fader, ej Byrd eller Slægt,
saa sandt som min Slægt er den ældste i Landet;
og var du af Byrd den ringeste Knægt:
jeg giver og gav dig min Kærlighed!

UNGE STRANGE
(knuger hende tavs i sine Arme).

KIRSTINE.

For mig er hver Bejler kun plump og raa,
om end til Maanen hans Stamtræ groed;
tvang man mig paa ham — jeg løb min Vej,
om ej min Skam i hans Blod jeg toed.
Dig kan jeg lydig og trofast være,

dig kan jeg ydmyg min Stolthed skænke;
paa *dig* kan jeg uden at rødme tænke:
dig har jeg kær — som min egen Ære!

UNGE STRANGE.

Min Stolthed — min Brud — er vel lig med din;
her trædes den plumpt under Fode;
Vælskland rakte mig Brød og Vin,
lærte mig Kunsten og sleb mig fin,
danned mit Øje og højned mit Mod —
jeg glemte, at her i mit Fødeland
kun Havre til Hestene gro'de.
Her sidder den Junker paa højen Hest
og styrer og raader, som han kan bedst —
men lavt er hans Blik over Jorden;
og Bonden er sveden, og Borgeren ræd
for at gøre den Herremand nogen Fortræd —
aa, her er Fængsel i Norden!
Men signet være min Løndoms Brud,
at du var mit Hjærte til Vilje:
jeg breder min Kunsts guldvirkede Skrud
som Tak for din Fod over Tilje!

KIRSTINE.

Mit Hjærte! vi vil ikke tænke — vel —
paa Vælskland saa lidt som paa Fængslet her:
vi véd, at vi har hinanden saa kær,
at aldrig vi skilles, forinden vi dør:
drømme vi vil . . .

UNGE STRANGE
(slutter hende i sine Arme).

at du er min Viv!
mine Tankers lønligste Tidsfordriv,
min Kunst til Maal, min Dag til Minde,
min Nats hvidbarmede Herskerinde —
(ømt og inderligt, idet han lader sig glide ned paa Knæ for hendes Skød)
signet den Drøm, at du gav mig Gehør —
mit Liv for din Gunst, Blanchefleur!

KIRSTINE
(udbreder sine Arme).

O Elskcv, Krone paa Livets Lyst!
min Brudgom . . . (farer sammen, lytter).
hørte du? — Ternen, som skreg —

UNGE STRANGE.

En Ugle, som skreg . . .

KIRSTINE.

Tys! en fremmed Røst —
(hurtig)
Fly, elskede — fly! . . .

UNGE STRANGE
(drager Kaarden).

Det er for silde!

DE TRE ADELSMÆND og NARREN har listet sig frem fra den modsatte Side, med PIGEN mellem sig; gaar lige imod Løvhytten.

NARREN
(driver Pigen frem for sig).

Du var lige saa knibsk som din Jomfru;
— nu giver du vel snart Køb.

KIRSTINE har skjult sig; UNGE STRANGE frem.

UNGE STRANGE.

Hvad søger I her? —

PALLE GALT.

Kast Kaarden, Dreng! —

UNGE STRANGE.

Dreng? — *Du* er ikke min Mester! (fægter med ham.)

DYRE FRIS og STEN LUNGE vil trænge ind i Løvhytten. UNGE STRANGE vil spærre dem Vejen — alle tre Herrer anfalder ham.

UNGE STRANGE.

Hvor ridderligt! . . .

STEN LUNGE.

Her hører Ridderskabet op! —
(saarer ham bagfra.)

UNGE STRANGE.

O ve! . . .
(skifter Kaarden over i venstre Haand.)

KIRSTINE
(frem).

Stands!

UNGE STRANGE.

Hellige Jomfru! . . .

(raaber højt:)

Til Hjælp, Far! — til Hjælp, Svende! . . .

KIRSTINE

(dækker ham med sit Legem, vendt imod de tre Bejlere).

Dette er Overfald og Mord! — Skam jer, for tapre Adelsmænd I er!

PALLE GALT.

Skjul jer egen Skam, Jomfru . . .

MESTER STRANGE og hans SVENDE frem fra Slottet, bevæbnede med Knipler og Knive.

MESTER STRANGE.

Min Gut, som skreg! —

UNGE STRANGE.

Far, det er ude med mig . . . frels Jomfruen dér!

MESTER STRANGE.

For din Skramme er der Badskær! (kaster STEN LUNGE omkuld), braadne Pander for adelige Stimænd! (slaar Kaarden af Haanden paa PALLE GALT.) Nu ned til Søen — den tyske Smakke krydser paa Fjorden!

UNGE STRANGE

(vaklende).

Frels Jomfruen!

MESTER STRANGE.

Ingen Kvindfolk ombord! . . .

UNGE STRANGE.

Jeg bliver! . . .

DYRE FRIS

(er løbet til Baggrunden og raaber).

Vagt herud! . . .

MESTER STRANGE.

Kom — kom!

KIRSTINE

(vrider sine Hænder; til UNGE STRANGE).

Følg ham! . . .

UNGE STRANGE.

Ja — med dig!

MESTER STRANGE.

For sent!

(LENSMANDEN frem fra Slottet med Drabanter.)

ROSENKRANS.

Vaabnene ned!

PALLE GALT

(tænderskærende).

De er alt nede . . .

ROSENKRANS.

Hvad gaar her for sig? — *Du*, Kirstine? . . .

PALLE GALT
(peger paa UNGE STRANGE).

Ja — og *han* . . .

STEN LUNGE
(som har rejst sig, holdende sig til Hovedet, peger paa MESTER STRANGE).

Og han! —

ROSENKRANS
(staar et Øjeblik, ligesom bedøvet; vender sig mod Føreren for Drabanterne).

Man føre Far og Søn til Skipper Klemens' Kælder!

(Betragter atter sin Datter.)

KIRSTINE
(kaster sig for hans Fødder).

O Naade for ham, Fader!

ROSENKRANS
(støder hende bort med Foden; vender sig til Drabanten).

Nej, ikke sammen . . . det var en Naade! — Sønnen dybest ned! . . . Profossen holder sig til Morgen rede!

Anden Handling.

FØRSTE OPTRIN

Næste Morgen. Lensmandens Brevkammer. I Baggrunden et enkelt Vindue. Til venstre en Dør, med en Drabant paa hver Side. Til højre hen imod Vinduet et Bord med Papirer og Dokumenter. Paa Væggen nærmere Forgrunden et stort Madonnabilled, Kopi efter en italiensk Mester. I Forgrunden til venstre staar de tre Adelsmænd, PALLE GALT, DYRE FRIS, STEN LUNGE; den sidste med et Bind om Panden.

DYRE FRIS.

Jeg ynkes over hende —

PALLE GALT.

Ynkes du?

DYRE FRIS.

Hvid var hun som en kalket Væg . . . .

PALLE GALT.

Og du?
hvor gaar det med din Bule, Sten? —

STEN LUNGE.

Aa den! —
jeg kaster Bindet inden Aften . . . .

PALLE GALT
(med særlig Betoning).

Ja,
i Aften maa vi lægge os i Selen!
Jeg talte nys med Rosenkrans derom.

STEN LUNGE
(frittende).

Hvad siger han i Grunden? . . . .

PALLE GALT.

Ikke *meget*;
det lidt, han sagde, var Forklaring nok.
Vi er jo stevnet hid, at overvære . . . .
hm! (ser paa de to andre, som ser sig omkring i Værelset.)

DYRE FRIS
(for at bortlede Samtalen).

Dette Billed dér? . . . (peger paa Madonnabilledet.)

PALLE GALT
(ligegyldig).

Javel — det er af *ham* —
hans Far foræred det til Rosenkrans,

da de to gamle endnu . . . . (slaar om i Tonen)
Naa om lidt
blir vel det Skrammel sat paa Loftet;
her skal jo ryddes ud, at dette Kammer
kan gaa i et med Riddersalen dér!
(peger mod Døren.)
Stor Fest i Aften, Herrer! Kongen kommer —
og der skal danses . . . . (snor sit Skæg)
vi skal *danse*, skal vi!

STEN LUNGE.
Hvad er det dog, som Rosenkrans har sagt dig?
Du lader alt, som du var Svigersøn —

PALLE GALT.
Den, som kan holde ud . . . .

DYRE FRIS.
Og holde Mund? —

PALLE GALT.
Ja netop — begge Dele . . . . tys! der er han!

Drabanterne støder deres Hellebarder i Gulvet; ROSENKRANS kommer ind, fulgt af SLOTSSKRIVEREN, hilser kort paa de tre Herrer, gaar hen til Bordet, sætter sig. Skriveren gør en Omvej forbi Vinduet, som han skuttende skæver til.

ROSENKRANS.
Hvad er der, Blegnæb?

SLOTSSKRIVER.
Herre — der er intet . . . .

ROSENKRANS.

Tør du ej se den røde Mand dernede? . . .

(myndig).

Er alt i Orden? Før saa Fangen op! —

SLOTSSKRIVER

(skælvende).

Den unge? —

ROSENKRANS.

Nej, for Djævlen, nej!
Den gamle Mester Strange kommer hid —
og saa — min Datter.

SLOTSSKRIVER.

Eders Datter, Herre? —

ROSENKRANS

(lader sin Haand falde i Bordpladen).

Du fører hid den gamle Mester Strange —
dernæst min Datter! Skynd dig! — Dagen lider.

(Skriveren ud.)

DYRE FRIS.

Vil Lensmanden? . . . (holder inde.)

ROSENKRANS.

Hvad er der, Dyre Fris? —
Et lidet Skuespil. To ser derpaa; —
den tredje rækker Hals derved . . . .

(ler med kort Latter.)

Ha ha!

PALLE GALT.

Og vi da? —

ROSENKRANS.

Har I Lyst at blive, Herrer —
det staar jer frit. I Kvæld er eders Tur.

STEN LUNGE.

Dog ikke til at række Hals? . . . .

PALLE GALT
(ler).

Aa nej;
vi strækker Ben —

ROSENKRANS
(som før, med kort og tvungen Latter).

Ja — til min Datters Ære!
(rejser sig, gaar til Vinduet, ser med korslagte Arme ned i Gaarden, hvorfra høres dæmpet Klirren af Vaaben og Kommandoord.)

Der mangler endnu nogle Øjeblikke . . . .
saa har *han* sonet — siden soner *hun!*
Da vil jeg blive ensom her tilbage,
med Skammen, den, som intet Blod aftvætter . . . .
de lange Dage og de mørke Nætter . . . . .
(sænker Hovedet, grunder; derpaa knejsende.)
Nej, Rosenkrans! vis, du er Adelsmand.

(SLOTSSKRIVEREN ind med Drabanter, som fører MESTER STRANGE bunden imellem sig.)

ROSENKRANS
(sætter sig).
Løs Fangens Hænder!

MESTER STRANGE
(beser sine Haandled; rolig og langsomt).
Eders Strikker skærer
lidt lovlig dybt i Kødet ind, Hr. Lensmand!

ROSENKRANS
(tvungen, rolig).
Og eders Søn — har skaaret lovlig dybt
ind i mit Stamtræ — i mit Kød og Blod:
hvad, Gamle — hvad?

MESTER STRANGE.
Staar Ungdoms Blod i Brand,
saa gaar de ældste Huse med i Løbet,
som det er gaaet jert! Kan *jeg* derfor?

ROSENKRANS.
Du bøder ikke!

MESTER STRANGE.
Er det ikke Bod
at se sit Kød og Blod i Slottets Kælder,
og vide ham de lange, lange Aar,
hvori han kunde skabe, virke, leve —
kan hænds sit hele Liv — at smægte dér?

ROSENKRANS
(smiler).

Saa længe blir det næppe! . . . .

MESTER STRANGE
(besværligt, kæmpende imod den frembrydende Bevægelse).

I er Fader,
som jeg! I kender da, som jeg til fulde,
hvordan man lever Livet om igen
ved den, med den, man selv har skænket Livet!
I har en Ungdom bag jer, som jeg selv;
I selv har kendt, hvorledes Blodet brændte,
hvor lidet man Fornuftens Stemme lød.
Nu vel! giv mig min Dreng af Fængslets Skød —
han drager fluks af Land — skal aldrig mer
fortørne eders Blikke ved sit Komme —
saa sandt som udenvælts, hvorfra vi kom,
der venter ham ved Kunsten Guld og Hæder,
og det endnu før mange Aar er omme!

ROSENKRANS
(behersket, rolig).

Og *hun,* som blir tilbage? — og min Skam?

MESTER STRANGE
(langsomt, bestemt).

Jeg *beder* eder Jørgen Rosenkrans:
giv eders Jomfru Datters Haand til *ham!*

ROSENKRANS

(smiler).

Ej ej! min Datter til en Haandværkssvend?

(peger paa de tre Adelsmænd.)

Hvad tror I vel, de Herrer dér vil sige? —

MESTER STRANGE

(ser paa de tre Herrer — peger saa mod Madonnabilledet).

Den, som kan male sligt — hvorvel det er
paa anden Haand et Kunstværk kun — vil blive,
det sværger jeg, engang i Kunstens Rige
en fri og frelse Mand — de Stores Lige.

ROSENKRANS

(skærende).

Det kunde tøve lidt for længe dog!
Imedens gik hun her, den »stakkels» Pige,
som Skumpelskud imellem *sine* Lige. —
Vi kender ikke her til eders Kunst,
vi tager i vort Brød den, naar vi trænger
til at opfriske vore nøgne Vægge —

(haanligt)

vi er jo »Bønder« kun, som du har sagt,
dengang vi endnu skifted Tale sammen.
Men hvad vi, Kronens Lensmænd, kender til,
se det er Hustugt? . . . . (skotter til Vinduet)
har du mer at sige?

(leger med en Daggert, som ligger paa Bordet.)

MESTER STRANGE
(tager sig med begge Hænder til Hovedet, folder dernæst Hænderne til Bøn — siger saa, med løftet Hoved, stigende til Højtidelighed).

Jeg beder ikke mer som Fader for
min Søn. Har han gjort Uret, maa han bøde.
Jeg beder eder, Jørgen Rosenkrans,
endnu engang som Kunstner — skaan hans Liv!
Det har han viet ærlig, uden Svig
og uden Afbrud — før han kom herhid —
til høje Magter, som I lidet ænser,
men som er større selv end Kronens Magt,
hvor fjernt, hvor nær den drager sine Grænser.
Naar I, jer Slægt, og disse Adelsmænd,
og dette faste Slot er smulret hen,
saa staar *hans* Herskab ungdomsfrisk ved Magt
og alt, hvad i dets Brød han har frembragt,
selv naar hans Haar blir graat som mit og eders.
Det Herskab fordrer af jer Haand hans Liv,
det tugter ham — men ikke ved en Slotslov,
som øves mod enhver gemen Forbryder:
det aver ham ved Selvfornægtelse,
paalægger ham den strenge Manddoms Dyder,
udskiller Kernen af den svage Skal —
giv ham tilbage til hans høje Kald:
det er ej mig, men Kunstens Genius,
den uforgængelige, som her byder!
(peger med udstrakt Haand mod Madonnabilledet.)

ROSENKRANS
(hugger Skæftet af Daggerten i Bordpladen).

Nej — nej — og trende Gange nej!

MESTER STRANGE
Her bøjer jeg mit stive, gamle Knæ:
giv ham tilbage . . . .

ROSENKRANS
(til Skriveren).
Før min Datter ind! —

MESTER STRANGE.
For Paven ej — for Michelangelo
har jeg kun bøjet mig, som nu for Eder . . . .

ROSENKRANS
(haanligt, til de tre Herrer).
Hvem er vel denne Michelangelo? —
en Gud for Folk, som følger Landevejen
og frygter Loven . . . . . .

(SLOTSSKRIVEREN fører JOMFRU KIRSTINE ind.)

ROSENKRANS
(rejser sig, gaar hende i Møde, tager hende haardt om Armen).
Her, min Datter — se
paa Gulvet for min Fod din Bolers Fader!
(river hende med et Ryk hen til Vinduet.)
Og her! . . . . (peger ned.)

KIRSTINE
(vaklende).
O Jesus Krist! . . . .

ROSENKRANS
(rykker det hvide Lin op fra hendes Bryst og vifter dermed ned mod Gaarden).

Saa du ham før:
Du ser ham aldrig mer . . . .

KIRSTINE
(med et halvkvalt Skrig).

mit alt — mit Liv! . . .

UNGE STRANGES STEMME
(tydeligt dernede fra).

Mit Liv for din Gunst — Blanchefleur!

Et dumpt Slag. Pavse. JOMFRU KIRSTINE er sunket ned ved Vindueskarmen.

MESTER STRANGE er bleven liggende, knælende, med foldede Hænder, rejser sig langsomt.

MESTER STRANGE
(til KIRSTINE).

Jeg havde gjort det samme i *hans* Sted . . . .
I har hans Faders — ak — Tilgivelse! . . . .

ROSENKRANS
(til Mester Strange).

Ti du! . . . .

(til Kirstine.)

Du holder rede dig i Kvæld
til Dans med disse Herrer over Tilje!

KIRSTINE
(tonløst).

Ja — jeg er rede . . . ske min Faders Vilje!

ROSENKRANS
(til Skriveren, som har skjult sig bag Bordet, med et Vink til Drabanterne).
Du, Blegnæb, jager ud den gamle Skalk,
med samt hans Svende, fluks af Kolding By;
hver Køter skal ad denne Bande gø,
som aldrig *her* skal stjæle Slottets Kalk
og Slottets Herskabs gode Navn og Ry!
(uden at kunne styre sig længer, med Knytnæve imod Mester Strange.)
Hund, som du er! med Aadslet af . . . .

MESTER STRANGE
(med løftet Haand, vildt).
Gid du
maa blive gammel — syg — og ikke kunne dø!
(Drabanterne kaster sig over ham og støder ham ud.)

ANDET OPTRIN.

Samme Dags Aften. Samme Værelse. Madonnabilledet er taget bort; i dets Sted er et stort, plumpt udført Portræt af Chr. III ophængt. Hvor Dokumentbordet stod, er nu en Buffet med Opdækning af Forfriskninger, Fade, Skaale, Kander, Stob, Bægre. Her omkring trænges Gæsterne, naar de kommer inde fra Riddersalen, hvortil Fløjdørene er aabne, og hvorfra Musiken og de dansendes Trin

lyder, snart stærkere, snart afdæmpet, under hele Optrinet.

Stundom, naar Trængslen bliver stor i Riddersalen, kommer de dansende ind gennem Døren, Par om Par eller i en hel Kvadrille.

Straks ved Optrinets Begyndelse baner NARREN sig Vej gennem Mængden; han har en Lut over Skuldren, i Haanden sin Stav med Narrehoved paa og brogede Baand.

NAR

(hen til Drikkebordet, griber et Stob).

For Hede og Trængsel! Hej, se det fyldte Hus —
den danse-galne Mængde — og det drikke-lystne Krus!

(tømmer Stobet)

Gid alle tørre Struber maa læskes denne Kvæld —

(spytter.)

Gid hver en knibsk Skønjomfru maa danse sig ihjel! . . .

(ser mod de dansende.)

for, de gør Nar ad Narren! — hvem danser vel med *ham?*

EN AF KØGEMESTRENE

(støder til ham).

Naa, tæm din onde Tunge! . . . .

NAR.

Gid du faa Last og Skam!

KØGEMESTER.

Kan du ikke paa en saadan Glædesfest være glad — dit skæve Uhyre? Hvad har du Kost og Løn for? . . . .

NAR.

For at ærgre dig mager — din svedende Stegevender!

KØGEMESTER.

Er Hans Naade ikke kommen endnu? — Véd du ingen Besked derom? . . .

NAR.

Hans Naade — det er Kongen. Kongen véd Besked om alt. Vi andre lader i alle Fald, som om vi intet véd. Altsaa véd kun Kongen Besked om, hvorvidt han er kommen eller ej.

KØGEMESTER.

Du Haarkløver! . . . .

NAR.

Du Skinke-Skærer! Du Dejg-Triller! Du Køkken-Rapser! Hvor mange Vibeæg kan du spise paa fastende Hjærte? —

KØGEMESTER.

Vær nu god — lille Nar — og sig mig om du véd Besked . . .

NAR.

Dersom Hans Naade vidste Besked om, hvad *her* skal gaa for sig inden Morgen .... Ho ho! det kunde du lide at høre — hvad Tyksak? (slaar ham over Maven med sin Stav.)

KØGEMESTER
(indsmigrende)

Lille Nar! — jeg skal stikke et Par af de lækreste Bider til dig ....

NAR.

Og jeg skal forklage dig hos Slotsskriveren! (peger.) Ser han ikke ud, som om han bar paa et helt Register af smaa og store Synder — uden at regne sin egen Samvittighed med!

ROSENKRANS
(i Døren, til Slotsskriveren).

Sig dem, de spiller fortere! ... (raaber) Hej, fortere der oppe!

(tilbage igen.)

NAR
(svinger sin Stav).

Javist, nu skal vi springe — som en oversulten
Loppe.
Og synge skal vi ogsaa — til alle Damers Pris.
Hej, Dansen gaar jo gladelig ... hvor gaar
det, Dyre Fris?

(Dyre Fris er kommen ind ad Døren, førende Jomfru Kirstine i Dansen; han slipper hende og bukker; hun bøjer Hovedet træt; Sten Lunge tager hende under Armen og fører hende dansende ind igen i Salen.)

Dyre Fris

(vakler hen til Drikkebordet, hælder sig over det, styrter et Bæger Vin i sig).

Træt — overtræt . . . . I Guder! hvorlunde er
det fat?
Benene, de vakler . . . . .

Nar

(hen imod ham, spottende).

I danser nok i Nat!

Dyre Fris.

Ti, Nar! — Aa, gid du aldrig havde røbet . . . .

(kalder paa sin Page)

Hejda, Dreng!
kom her og støt din Herre . . . . Jeg har *nok*
— jeg vil i Seng!

(ud, støttende sig til sin Kammerdreng.)

Nar.

Det var den *første* . . . . Amen! Og nu en
lystig Sang!

(til Gæsterne, som omringer ham.)

Vi har dog Lov at puste ud — imellem engang!

Palle Galt

(frem, med løftet Bæger).

Ja, Narren han skal synge . . . . Syng til de
Skønnes Pris,
om Kys og Klap og Favnetag . . . . syng muntert!

NAR.

Billigvis!

(synger:)

Tre Gange var jeg gift — o ja —
tre Gange stod jeg Brud;
nu fører Døden Dansen op,
og fejer ud, og fejer ud
hver Trævl fra Glædens Fest.
Thi danser Døden forrest, saa springer Narren
næst.

PALLE GALT.

Forbandet munter Vise! . . . . (slænger Bægeret.)
Den Vin gør mig hed —
der er et Stød til Morgen — jeg maa holde
mig bered!

NAR

(synger:)

Og jeg fik Bryllupsgaver — ja —
og jeg gav Stank til Tak:
paa Kys og Klap kom Kiv og Kævl,
og Børnesnik og Ammesnak
paa Amen fra vor Præst.
Thi danser Døden forrest, saa springer Narren
næst.
Hop hej!

(STEN LUNGE fører KIRSTINE dansende frem i Døren; slipper hende vaklende; hun opfanges segnefærdig i PALLE GALTS Arm og føres atter dansende tilbage.)

STEN LUNGE
(aandeløs).

Hej, Dreng! — hvor er du henne? . . . Jeg
driver af Sved.
Min Kappe! . . . .
(Pagen slaar Kappen om ham og følger ham ud.)

NAR.

Numer to — som af Legen blev ked!

ROSENKRANS
(i Døren).

Naa, muntert, mine Venner! — men ej for
megen Drik!
Hans Naade kommer i Salen — om et lidet
Øjeblik.
(tilbage igen.)

KØGEMESTER.

Nu kommer altsaa Hans Naade — sent som altid de høje Herskaber . . . .

NAR.

Kalder du det sent? (peger mod Vinduet.) Morgenen begynder alt at gry . . . . eller har du Søvnklatter i Øjnene og kan ikke skønne? —

KØGEMESTER.

Jeg maa ind — jeg maa ind . . . . Jeg brænder af Nyfigenhed efter at se Hans Naade . . . .

NAR.

Hans Naade se i Naade til os alle sammen — for nu er Visen snart slut!

(Stærk Trængsel ved Døren. Man hører Raabene: Hans Naade — Kongen! Fanfare fra Musiken. De dansende i Salen trænges helt ind i Værelset — KIRSTINE og PALLE GALT forrest; hun er dødbleg, gør Tegn, at hun vil standse, men føres videre i Dansen af ham.)

KØGEMESTER
(peger derhen).

Mon ikke Jomfruen skulde hvile en Kende? . . . .

NAR

Hun *vilde* vistnok gerne — men se om hun *skal!*

PALLE GALT
(under Dansen, raaber til Narren).

Syng, Nar — din sidste Strofe — i Takt til Dansen! — Naa!

NAR
(halvhøjt).

Dans nu — den sidste Runde — i Takt til Narren — naa!

(synger:)

Det hele Liv en Dans — o ja —
jeg er en falmet Brud;
hej, lystigt gaar det, ned og op,
jeg slider hver en Glæde ud,
og hvad blir der til Rest —
naar Døden fører Dansen og Narren springer næst?

KIRSTINE

(griber Palle Galt om Armen, idet hun med Møje udstønner).

Slip mig! . . .

PALLE GALT

(haanligt).

Jeg er jer Brudgom . . . .

KIRSTINE.

Min Bøddel er I — forvist!

(river sig med fortvivlet Blik fra ham, iler hen til Vinduet, som hun støder op paa vid Gab. Morgenlyset ind.)

Løs mig af Livets Plage — o milde Herre Krist!

(strækker afværgende sin Haand ud imod Palle Galt, som vil gribe hende)

Døden — det er min Brudgom . . . .

(synker ned mod Karmen)

her saa jeg ham sidst!

(udbreder Armene som favnende ud imod Morgenskæret; glider ned paa Gulvet, udaander.)

PALLE GALT

(stirrende ned for sig).

Knækket var min Lilje — falmet var min Brud . . . .
nu sletter vel Krig og Orlog den blege Skygge ud!

(vender sig og gaar med faste Skridt mod ROSENKRANS, som kommer ilsomt ind mellem de bestyrtede Gæster.)

ROSENKRANS.

(standser og betragter i Tavshed den liggende; bøjer sig langsomt og dækker hendes Ansigt med Brystlinet; rejser sig, giver et Tegn; Musiken hører op).

SLOTSSKRIVER
(kommer, ængstelig).
Herre — Hans Naade spørger . . . .

ROSENKRANS
(stærkt).
Dansen er endt . . . . Hver tage sig nu Rus!
Her danses ikke mer — i *min* Tid — paa Kol-
dinghus!

TIL HYRDEFLØJTENS TONER

FORSPILLET.

DEN GAMLE KVINDE.
DEN UNGE VANDRER.
PRÆSTEN.
MENIGHEDEN.

DA SLOTTET HÆVED SIG.

KONGE.
DRONNING.
ENKEDRONNING.
MINISTER.
KABINETSSEKRETÆR.
KAMMERJUNKER.
DEN GAMLE GREVE.
DEN UNGE BARON.
OBERST.
FÆNDRIK.
OVERHOFMESTERINDE.
FØRSTE } HOFDAME.
ANDEN } HOFDAME.
TREDJE } HOFDAME.
FJERDE } HOFDAME.
KONGENS NEGERDRENG.
KONGENS KAMMERPAGE.
EN SINDIG BORGERMAND.
EN MADAM.
EN UNG PIGE.
EN KOLERISK BORGER.
MATROS.
RIDEKNÆGT.
LIVGARDIST.
SLUPROERE.
EN HOLMENSMADAM.

Hofkavalerer. Hofdamer. Holmensmænd. Livgardister. Kvinder af Folket. Borgere. Læredrenge. Pager. Staldkarle. Hajdukker. Tjenere. Slotsvagt. Spillemænd o. s. v.

EFTERSPILLET.

DEN GAMLE KVINDE.
DEN UNGE VANDRER.

FORSPILLET.

Sjællandsk Landskab. Baggrunden: kratbevoksede Skrænter med enkelte højstammede Bøge. Mellemgrunden: en af en bred Aa i Bugtninger omflydt Holm — «Slots-Holmen». Resterne af en gammel, forhugget Linde-Allé; for Enden af Alléen, midt paa Holmen, et lavt, uanseligt Bedehus, med et sort Trækors over Gavlen.

Forgrunden: Ellekrat paa hver Side ned mod Aaen, saaledes at Udsigten i Midten er fri. Til venstre en lille Kilde med en Græsbænk under en lav Høj.

Paa den modsatte Side af Aaen, ved Holmens stærkt-grønne, græsbevoksede Bred, har DEN GAMLE KVINDE lagt til med sin fladbundede Færge-Pram. Hun sidder paa Rælingen af Færgen, klædt i almindelig Almuedragt, af ubestemt Snit og Farve; over Hovedet et broget Klæde med knudebundne Snipper, som falder frem over Panden og de dybtliggende, rolige, agtpaagivende Øjne. Hun ryger af en kort Pibe og spytter langsomt — i tænksomme Pavser — ud i det svagt rindende Vand, hvorfra Aakander og Sværdliljer hæver sig.

Fra Bedehuset høres en dæmpet Mumlen; af og til skærer en anstrengt, høj, hæs Barytonstemme igennem med Ord som: «Deres Ild skal ikke udslukkes — deres Orm ikke dø»; — «Helved» — «Guds Straffedom» — «Fortabelse» — «Udslettelse» — — «men de Hellige skulle gaa fri» — — Amen!»

Hvorefter en Salme, af en mørk Karakter, utydeligt mumles og brummes gennem den stille, varme Midsommer-Eftermiddag.

Fra Forgrunden (til højre) kommer DEN UNGE VANDRER ind, støvet, Rejsetaske over Skuldren, bredskygget Hat, Stok i Haand. Han gaar over mod Kilden, tager et Bæger ud af sin Taske, drikker — lytter efter Sangen — opdager DEN GAMLE KVINDE og vinker.

DEN UNGE VANDRER.

Hej, Morlil — er hun Færgekone? . . .

DEN GAMLE KVINDE

(nynner med dyb, tydelig Stemme).

— — — De fanged de Fugle i Net og i Done;
eja, saa gaar det en Midsommerkvæld.
I Jorden skal Pjalter og Krykker og Krone;
sligt sang jo den Kilde — forstod du dens Væld!

DEN UNGE VANDRER.

Til Slotsholmen vil jeg; — kom over med Færgen! — —

DEN GAMLE KVINDE

(som før).

— — — Først snupped de Kæmpen, saa snapper de Dværgen;
i Jorden med stor og med liden!
Der nytter ej Krumspring, der frugter ej Spræl:
det kommer, det kommer med *Tiden!*

DEN UNGE VANDRER

(utaalmodig).

Saa vader jeg over . . .

DEN GAMLE KVINDE

(rejser sig og banker Piben ud).

For dybt er det Vand.
At *vente* — er alt, hvad fornuftigst man kan!

Sangen i Bedehuset forstummer; en lille, skarp Klokke ringer. Døren aabnes. Ud træder MÆND, KVINDER, BØRN; de staar opmarscherte, ventende, ligesom Soldater — med bøjede Hoveder, foldede Hænder. Ud kommer PRÆSTEN; en blegfed, skægget, skallet Mand, i langskødet sort Frakke, en lille Snip Hvidt i Halsen. Han sætter hurtigt den høje Hat paa Hovedet — efter at have tørt Sveden af Issen — stiller sig i Spidsen for Toget, istemmende en Sang, som Følget gentager:

Før os, Herre, hjem til Naaden,
før os over Syndens Vand;
drukne — hvo ej svømme kan,
vi — kun *vi* blir frelst i Baaden!

Derpaa færges hele Flokken over af den gamle Kvinde.

Saasnart Følget er samlet paa Bredden i Forgrunden, marscheres der ud til højre — Præsten i Spidsen. Sangen høres endnu en lille Stund; Verset gentages atter og atter, til det dør hen.

DEN UNGE VANDRER
(har sat sig ved Kilden).

Det var som — (slaar sig for Munden).

DEN GAMLE KVINDE
(stadig rolig og afmaalt).

Pokker, vilde du sagt!

DEN UNGE VANDRER.

Sig mig, hvad faar du for saadan en Fragt?

DEN GAMLE KVINDE.

Herrens Velsignelse — Lov til at høre
paa Sangen . . .

DEN UNGE VANDRER
(ler).

men ikke en eneste Øre?
Det var de Hellige — kan jeg tro.

DEN GAMLE KVINDE.

Tro, hvad du vil. Kom, nu skal jeg ro!

(Han stiger i Færgen. Hun ror over med sindige Tag.)

DEN UNGE VANDRER.

Aftnen er smuk. Det er Slotsholmen — hvad?

DEN GAMLE KVINDE
(talende, idet hun hviler paa Aarerne).

— — — Kunde du ikke snakke — uden at skulle tale paa Vers? Jeg har faaet nok af *det!*

DEN UNGE VANDRER
(ler).

Jeg er født dermed!

DEN GAMLE KVINDE.

Saa siger hver Fugl, som kvidrer. — Kan du forstaa, hvad den Bogfinke dér kvinkelerer i Ellekrattet?

DEN UNGE VANDRER
(tager et Pengestykke frem).

Kan forsøge derpaa. — Værsgod! — *Det* synger den!

DEN GAMLE KVINDE
(ryster paa Hovedet).

Forkert! —

DEN UNGE VANDRER.

Skal du have mere?

DEN GAMLE KVINDE.

Jeg skal ikke have noget. — Men du skal have Tak!

DEN UNGE VANDRER
(smiler).

Ej ej; hvorfor? —

DEN GAMLE KVINDE
(tager Piben frem igen, stopper den af en Skindpose).

Fordi du ser saa frisk og forhaabningsfuld ud! — Kan du give en Fyrstikke? — —

DEN UNGE VANDRER.

Værsgod! — Er du ikke vant til, at man ser »frisk og forhaabningsfuld ud?«

DEN GAMLE KVINDE
(tænder).

Det er ikke værd at svare paa sligt. — Men ellers kommer her ikke mange af din Slags.

DEN UNGE VANDRER.

Færger du kun de Hellige over? —

DEN GAMLE KVINDE.

Jeg færger alle over. Men ikke ret mange gider set paa den Slotsholm mere — siden de fik det Bedehus bygget.

DEN UNGE VANDRER
(ser derover).
Jeg havde tænkt mig, at der stod en Ruin! —

DEN GAMLE KVINDE
(smaaleende, idet hun peger med Piben).
Man kan jo gerne kalde det en Ruin . . .
(rygende) paa Livsglædens Grav!

DEN UNGE VANDRER.
Er der ikke Spor tilbage af det gamle Slot?

DEN GAMLE KVINDE.
Det sank i Mosehullet — véd du. Saa bygged de en pæn Kirke paa Tomten. Og Præsten deri var ogsaa en pæn Mand. Men Kaldet var for lidet — og Kirken for stor. Den rummede bare en Snes halvdøve Koner — og en lam Mand. Resten blev borte. Og saa spillede Præsten fallit.

DEN UNGE VANDRER
(ler).
Hvad gjorde han?

DEN GAMLE KVINDE.
Han spillede Kort — og gik fallit. Hans Eftermand gjorde noget andet.

DEN UNGE VANDRER.
Hvad gjorde *han?*

DEN GAMLE KVINDE.

Han suttede paa Flasken — og løb efter Kvindfolk. Det var ligesom det laa i Luften dér.

DEN UNGE VANDRER.

Den gamle Slotsluft — Galanteriet? De har nok moret sig dér.

DEN GAMLE KVINDE.

Hver Tid har sin Morskab! Saa rev Sognet Kirken ned. Man sagde, at den stod for fugtigt. (ler.) Saa bygged de en Kro i Stedet.

DEN UNGE VANDRER.

Og den stod sig?

DEN GAMLE KVINDE.

Den kom til at staa for tørt. Folk havde ingen Penge mere. Kromanden drak selv sin Kælder læns — og saa hængte han sig.

DEN UNGE VANDRER

(ler).

Og saa byggede de Bedehuset! Den Forretning gaar jo?

DEN GAMLE KVINDE

(tager atter Aarerne, ror over).

Tiderne forandres!

DEN UNGE VANDRER
(springer i Land).
Og vi forandres med *dem!*

DEN GAMLE KVINDE
(følger efter ham op).
Jeg forandres ikke.

DEN UNGE VANDRER.
Hvor gammel er du?

DEN GAMLE KVINDE.
Aa jeg har ingen Alder. —

DEN UNGE VANDRER.
Nu skal du have Tak. Maa jeg byde dig en Rest af min Flaske? —

DEN GAMLE KVINDE
(smager, ryster paa Hovedet).
Har du spædt den op ved Kilden?

DEN UNGE VANDRER
(ler).
Nej da.

DEN GAMLE KVINDE
(giver ham Rejseflasken tilbage).
Den er mig ikke stærk nok. — Men Tak skal du have for lidt Tobak. Min er sluppen op. Og de Hellige ryger ikke.

DEN UNGE VANDRER

Jeg har — (søgende i Tasken) — jeg har kun noget Tobak — som er bleven fugtig af Natteduggen.

DEN GAMLE KVINDE

Af Natteduggen? — Giv hid!

DEN UNGE VANDRER
(smiler).

Det er smaat med Skillingerne. Jeg er paa Fodtur — ind til Byen — for at søge Arbejde. Saa sprang jeg Kroerne over undervejs — og tog Nattekvarter hos Mor Grønsvær — hvor jeg kunde finde det. *Jeg* tog ingen Skade — men min Tobak!

DEN GAMLE KVINDE
(har kradset sin Pibe ud, stoppet og tændt).

Udmærket! — Den bider ordentlig i Gummerne. — Og den lugter — ah! — som nyslaaet Hø — som Elvertaage — som den lyse Nats Fabler og Sagn og Hexeri og Troldtøj . . .
Tak skal du ha' — og Godt skal du faa:
det er en Knaster — som *jeg* kan forstaa!

DEN UNGE VANDRER
(ser sig om).

Men Slottet? — er der da ikke tilbage
en eneste Rest af de glade Dage?

DEN GAMLE KVINDE.
Nej Tomten er ryddet og strøet med Salt:
Bedehuset har slugt det alt.

DEN UNGE VANDRER
(trækker paa Skuldrene).
Saa maa vi tilbage igen med din Skøjte —

DEN GAMLE KVINDE.
Bi lidt! jeg kan skære dig en Fløjte.

DEN UNGE VANDRER
(ler).
Aa, *mig* skal du ingen Fløjte skære —
jeg er ikke «grøn» — lad du bare være!

DEN GAMLE KVINDE
(drager en Kniv op af Lommen, skærer en Gren af en Busk og tildanner en Fløjte, alt imedens hun siger):
Jo vist er du grøn — og vær glad derfor;
i denne Tid, som vi kalder «vor»
— fordi ingen anden Tid gider haft den —
i *den* staar Livstræet tappet for Saften,
frønnet i Marven, sprukket i Stammen,
— mens Bedehus-Flokken synger sit Amen.
Dog, Bedehus-Flokken er ikke den slemmeste —
de har dog *noget*, hvorpaa de tror,
og medens de banlyser Glæden paa Jord
og sukker af Angest for Svovel-Pølen,
saa holder de Livs-Baaden ret paa Kølen

og taaler ej Slinger i Salighedsvalsen —
nej, der er Folk, i Rækken de fremmeste,
dem har vi faaet for Tiden paa Halsen,
de stræber efter det borgerligt-nemmeste,
stræber mod Magten af yderste Evne —
uden en Bid for de andre at levne:
afpasset har de et Livs-Ideal
efter en halv-fin Spisehussal,
hvor Kristus rangerer med Odin og Thor —
mens hverken paa Krist eller Odin de tror;
de svøber sig ind i flommede Ord,
paa Snakken-i-Vind deres Magt beror,
de lister sig om i Gummi-Galoscher
og ager til Hove i hyrede Droscher,
taaler taalmodigt den beskeste Skose —
indtil de har Hof og Folk i én Pose;
saa binder de til, og slaar Knude paa,
og sidder helt trygt og regerer Landet . . .
og Folket, som vented lidt Frihed, blandt andet,
det kan af de Godtfolks Eksempel belæres
om, hvordan en Madpose rigtig skal skæres!

Se, *dem* har vi faaet paa Halsen for Tiden,
og de holder Folket i Livsmodet nede,
for *de* har et Valgsprog: til Døde at kede
hver Modstander, være sig stor eller liden!
Den batter i Længden, den fromme Taktik,
at sætte paa Lidenskabsbølgerne Skik
ved altid at snakke om Odin og Thor

og Krist og Apostler om Spisehus-Bord,
at røre det rundt i en eneste Vælling
— dyb nok til deri at drukne en Kælling —
Oldtid og Nutid og Fremskridtsreformer
— hvor Fremskridtet ligger i Navnet alene;
det matter den stejleste Himmelstormer,
det lammer hver Muskel og slapper hver Sene;
og Lamhed og Slaphed, en Slægt, som er svag,
det er jo netop de Styrendes Sag!

Saa har da «vor» Tid intet Fysiognomi,
den savner fuldstændig hver Prik over i;
ved Hove man keder sig, ærligt, til Døde,
og *det* bliver Mode for hele Landet:
man stævner for Ærbarheden til Møde
og sværger — officielt — til Vandet,
mens man i Smug la'r Mosten sig smage;
man ønsker Censur og Fængsel tilbage,
man gi'r, hvad man kan, for at ofre hver Rest
af Frihed og Frisind — man gør sig til Præst,
Profos, Politi og Kammer-Lakaj,
for selv at komme til Vejrs og i Vej . . .
og dersom en Djævel til Jord steg ned,
at søge sig Sjæle, som lod sig besnære:
da blev han vist ej af den Razzia fed;
han lod dem i Fred for sin Argelist være
som ganske «ubrugbar» for Svovlets Sfære; —
af *kedeligt Selskab* usigelig ked,
belært af den u-personligste Lære,

fortvivlet en Krølle paa Halen han slog,
og hurtigst muligt til Bens han tog.

Lægger Fløjten for Munden, gør nogle Løb henad den. Det mørknes lidt efter lidt og i Baggrunden hæver Slottet sig langsomt.
(Pegende mod Slottet.)

Nej, *det* var en Tid — hvor til Skaglen man slog,
saa Lygterne rasled paa Galla-Kareten!
en Tid, hvor man ikke saa nøje det tog —
naar blot der var Galgen-Humor i Féten!
Og, vel at mærke, man greb ej paa Slump
med Haanden, plebejisk, Fortuna i Posen
og krammed, som Bøller, paa Liljen og Rosen —
nej, Gudbevares, man nød som en Nyder
af Livet til *maître-de-danse*-Attituder —
nød, til man enten blev kongelig-gal,
for hver en Sans, hver en Nerve blottet —
eller nød, til man spilled *va-banque* paa Skafottet,
fordi man af Kronens Regalier stjal!

«Forrykt» var den Tid! — aa ja, man kan sige,
den ligned en Malstrøm, saa noget lige;
men munter var Dansen, saa kort den vared,
sig selv saa lidt som sin Nabo man spared;
forrykt var Fester, forrykt Reformer,
forrykt den frivole Himmelstormer:

siger jeg dig, *hvor* forrykt — saa ler du . . .

(holder inde, svinger Fløjten over Hovedet.)

men der var Metode i Galskaben, ser du!

Det bliver ganske mørkt. DEN GAMLE KVINDE og DEN UNGE VANDRER er forsvundne. Begyndende Musik, som gaar over i en Hyrdedans. Saa falder der Lys ind — en stille, varm Sommereftermiddag . . .

Slottet hæver sig.

SLOTET HÆVER SIG.

I Baggrunden ser man et Rococco-Slot. En Allé af sirligt tilstudsede Lindetræer fører fra Midten af Slots-Façaden lige ned igennem Haven, der er holdt i stiv Versailles-Stil, med klippede Taks- og Buksbomhækker, Løv-Buegange, snoede Bede, Busketter, smaa Springvand, Terrasser med Marmorvaser og hvide Sandstensfigurer. Alléen hører op ved Aaen, som deler Mellemgrunden og hvorover en buet Bro med hvidt Gelænder. For Enden af Broen to Marmorfigurer, stærkt stiliserede i »Attituder«. *Diana*, opkiltret og væbnet til Jagt; og *Venus* med en Amor, der holder et Spejl op for hende.

Til venstre, nærmest ved Aaen, en lukket *Trianon-Pavillon* med høje Vinduer. Foran denne er Bænke i en Halvbue; bag Bænkene højstammede Roser og Laurbærtræer i Baljer.

Til højre en kunstig Ruin med mørke Grantræer og en Stendysse i «norsk» Stil. Forbi Ruinen fører Vejen over Broen og til højre ud igennem Forgrunden.

Foran Pavillonen — balletmæssig placeret i Grupper — et Selskab af Herrer og Damer, ko-

stymerede som Hyrder og Hyrdinder. De er maskerede.

Det er: DRONNINGEN, MINISTEREN, KABINETS-SEKRETÆREN, KAMMERJUNKEREN, de FIRE HOFDAMER, den UNGE BARON og OVERHOFMESTERINDEN.

Et Spillemands-Kor — opstillet foran den «norske» Stendysse — blæser paa Fløjter en smægtende Hyrdedans.

DRONNING

(tæt bøjet op imod MINISTEREN, med hvem hun hviskende samtaler, — lader sin Hyrdestav falde).

MINISTER

(tager den op — med lidt Besvær — rækker hende den; deres Hænder mødes i et dvælende Tryk).

HOFDAMER

(skotter til hinanden og hvisker smilende).

OVERHOFMESTERINDE

(kommer gaaende hen til DRONNINGEN, retter ved hendes Kjolenederdel, der er gleden lidt højt op over den yppige Ankel).

Majestæt! — *attention!* . . . (fjerner sig — paa Udkig.)

DRONNING

(lidt forvirret).

Hvad er Klokken vel paa Dagen? —

DEN UNGE BARON.

For Guder og Gudinder er Stunden aldrig slagen!

KAMMERJUNKER.

For Hyrder og Hyrdinder er Tiden idel Lykke —

DRONNING
(løfter sin Hyrdestav — Musiken tier).

Hr. Kammerjunker — giv os et artigt lidet Stykke!

KAMMERJUNKER
(tager sin Guitar frem, som han bærer i et lyserødt Silkebaand over Skuldren, knæler for DRONNINGEN, kysser hendes Fingerspidser — stiller sig i «Attitude» — spiller og synger):

Plaisir d'amour ne dure pas longtemps;
Chagrin d'amour dure toute la vie . . .

FØRSTE HOFDAME.

O Gud, Hr. Kammerjunker! hvor drøveligt I synger —

DRONNING.

De mørke Fløjelsmasker den lyse Middag tynger —
(demaskerer sig, de andre ligesaa.)
Al Tyngsel være banlyst . . . syng os en munter Vise!

KAMMERJUNKER
(sukker).

Ak, høje Dronning! Glæden jeg maatte brat forlise,
da jeg mit Hjærte misted —

ANDEN HOFDAME
(bøjer sig leende over mod Tredje).

til Kammerpigen Lise!

DRONNING
(spøgende).

Hvorledes? *atter* fangen . . . . og ikke af en
Dame?

FØRSTE HOFDAME.

Horribelt! —

TREDJE
(med en Skuldertrækning).

Meinetwegen: det blir ham selv til Blame!

OVERHOFMESTERINDE
(kommer tilbage).

Komtesse, moderér Dem! . . . (til Dronningen)
Min Naade — demaskeret!
til Trods for, hvad De loved? Tænk, om man
kom og saa' os
— *kendte* os — saaledes i Haugen kostymeret!

DRONNING
(munter).

Hvem skulde her vel komme? . . .

OVERHOFMESTERINDE

Nu Folket!
(med et bittert Blik mod Ministeren)
Excellencen
har selv jo resolveret *den* Kørebane aaben
her lige ind i Parken — for hele Folkets Maaben.

DRONNING
(leende).

Grevinde, moderér Dem! . . .

MINISTER
(bukker ironisk for Overhofmesterinde).

Min Naadige, jo mere
man holder Døren aaben for Plebsens Spejderøjne,
jo mindre vil den have gedulgt at kritisere!

KABINETSSEKRETÆR.

Det gælder Festens Dage — Monfrêr' — men
knap de søgne . . .

OVERHOFMESTERINDE
(skarpt til Minister).

Det gælder ret til Wandsbeck — (retter sig) Pardon,
min Excellence! . . .

MINISTER
(halvhøjt til Overhofmesterinde).

Grevinde! Wandsbeck ligger helt tæt ved
Landets Grænse:
se, at De passer Grænsen — hvis ikke . . .

DRONNING
(gaar spøgefuld imellem).

Ingen Tvisten!
Fordragelighed sømmer sig for en ægte Kristen.

KABINETSSEKRETÆR
(slaar Ministeren leende paa Skuldren).
Da sømmer det sig ikke for *ham* . . .

MINISTER
(stryger med en uvillig Bevægelse Haanden bort).
Monfrêr', med Maade! . . .

KAMMERJUNKER
(træder med sin Guitar frem for Dronningen).
En munter Vise ønsked Eders kongelige Naade!
(spiller og synger:)
Hvem rider hist — hop hop, hej hej —
hvem rider forrest — *en Jockey*,
med Barmen spændt
paa Æventyr,
med Blikket vendt
mod Skovens Dyr,
og Munden kruset til et Smil
saa skælmsk som Amors Bue? —
Det er — *la reine* —
toujours *la reine*,
som ikke kender til Migræn' —
hvis Aandedræt,
saa frit og let,
med Ungdomsblodets raske Sæt
fast sprænger Brystets Sølv-Corset —
det er Madame Diana selv,
utvungen under Himlens Hvælv,
som tvinger Dyr og Mennesker

bardous igennem Krat og Kær
at lystre sit Gudinde-Bud —,
det er vor høje Frue!
(bukker for DRONNINGEN – og for Diana-Figuren — samlende begge i ét Blik.)

DRONNING
(leende, peger mod Venus-Figuren).
Nu videre! . . .

OVERHOFMESTERINDE.
Hold inde! —

MINISTER
(bestemt).
Naar Landets Dronning byder? . . .

KABINETSSEKRETÆR
(med et Sideblik).
Og Kongen Hus-Minister —

OVERHOFMESTERINDE.
For hendes Naades Dyder
har *jeg* at holde Skjoldet . . .

KAMMERJUNKÊR
(peger leende op mod Venus-Figuren).
— mens Amor holder Spejlet!

FØRSTE HOFDAME.
O, Amor er den rette! . . .

ANDEN HOFDAME.

Hans Pil, som aldrig fejled,
er byttet med det Vaaben, som Kvinden sjelden
slipper . . .
(nejende for Overhofmesterinde.)
Et Vaaben, Fru Grevinde, hvis Virkning *da* kun
glipper,
hvor Staalets blanke Flade af *Ælde* blir anløbet.

OVERHOFMESTERINDE
(vender sig fortørnet).
Frivole Talemaader!

KABINETSSEKRETÆR.

og sande — med i Købet.

Jer Vise, Kammerjunker! (bøjer sig for DRONNINGEN)
Fru Venus selv til Ære!

KAMMERJUNKER.

For Rosernes Gudinde min Sang vil Farver bære!

Han plukker af Rosentræerne og nedlægger for DRONNINGEN. De andre Herrer ligeledes. DRONNINGEN sætter sig -- modtager Herrernes Hyldest smilende. Den Rose, som MINISTEREN rækker hende, kysser hun hastigt og fæster paa sit Bryst. Derpaa uddeler hun af Blomsterne til Hofdamerne.

DRONNING

Saa rigeligt beskænket, man bør sin Rigdom dele.
(Inderligl til MINISTEREN, idet han sætter sig ved hendes Side.)
Den, som mig gav den *ene* — jeg gerne gav
det *hele*!

MINISTER
(bøjer sig, kysser DRONNINGENS Haand, siger galant):
Af *denne* Haand jeg gjerne tog Livet som en
Naade,
om og al Livsens Naade jeg skulde brat forlise...
(sagte, kort.)
Vær ej saa uforsigtig! (højt til KAMMERJUNKER:)
Naa Junker! — Eders Vise!

KAMMERJUNKER
(spiller og synger, leende henvendt til DRONNINGEN og Venus-Figuren.)
Hvem bøjer hist — hop hop, hej hej —
med Smil sig mod en sød Jockey,
med Barmen spændt
paa Æventyr,
med Blikket vendt
mod denne Fyr,
der synes *postillon d'amour*
for hver aimable Frue? —
det er — *la reine* —
toujours *la reine,*
som ikke kender til . . .

OVERHOFMESTERINDE
(afbryder kort).
Le roi! . . .

KONGEN kommer løbende frem fra Buskadset bag Trianon-Pavillonen. Han lader sig «køre Hest» af en NEGERDRENG og har sin KAMMERPAGE til Forrider. Negerdreng og Page er klædte i skinnende Guld- og Sølvmors Liberier.

DRONNING, MINISTER osv. — alle gør Plads og lader med slet dulgt Ærgrelse, men med ærbødig Holdning, KONGEN «køre» et Par Gange frem og tilbage foran Rækken.

KONGE

Hyp, holla, alle mine Heste! (nikkende huldsalig og fiffig-spottende til hver i Kresen) Ey, hvor du farer, Johnny! Du skal bruge Knaldepisken — skal du! (peger mod MINISTER.) Det kan du lære af *ham* der! (standser.)

MINISTER
(bukker).

Sire! . . .

KONGE
(kaster Tømmen af sig).

Du, warte mal! (stiller sig foran MINISTER og KABINETSSEKRETÆR, med Hænderne i Siden, giver sig til at le.) I er jo ingenting . . . I maa højere op i Rangforordningen — at I passende kan omgaas min Kone! (trækker en lille Galanterikaarde.) Træd frem, Minister!

MINISTER
(træder frem; lidt utaalmodig).

Sire! I behager at spøge —

KONGE.

Paa Knæ!

KABINETSSEKRETÆR
(frem).

Eders Majestæt! Det var maaske bedst,

om I kørte videre . . . Kusken bliver utaalmodig! —

KONGE
(svinger heftig Kaarden).

Paa Knæ, din Lump! ved Siden af *ham* dér! (MINISTER og KABINETSSEKRETÆR bøjer Knæ.) Nu slaar jeg dig til Greve . . . (svipper MINISTER let paa Skuldren) og *dig* til Baron (ligeledes ved KABINETSSEKRETÆR) — at du ikke skal blive jaloux!

DRONNING
(træder frem).

Jeg haaber, at dette er min kongelige Gemals Alvor og ikke noget Plaisanteri, hvorover man paa visse Steder kunde moquere sig. Thi i saa Fald vil *Jeg* fuldbyrde Acten . . . da denne Udmærkelse er vel fortjent for Eders Majestæts tro Tjener og Støtte i Landets Styrelse! (rækker ud efter KONGENS Kaarde.)

KONGE
(ser stift stirrende paa DRONNINGEN — brister derpaa i Latter).

Hvad vil Du fuldbyrde? . . . Er jeg mon ikke Herre og Konge i mit Hus? . . . (farer sig pludselig med Haanden til Hovedet, siger nedslaaet:) Lad det blive, som det er! Lad *ham* styre . . . jeg kan dog ikke! Jeg kan bare gøre ham til Greve . . . til Tak for, hvad *han* har gjort mig til! (puffer MINISTEREN leende over imod DRONNINGEN) Dér har du ham

— nybagt som Hvedebrød! . . . (lystig) spis nu — spis nu — begge to! . . . (nynner:)
Komm, Caro, komm! — gieb her die Pfoten;
schmeckt doppel süss, was ist verboten!

Medens Hoffolkene ser paa hinanden, og DRONNING og MINISTER veksler Blikke og begynder at fjerne sig med en Skuldertrækning, træder KABINETSSEKRETÆR tæt hen til KONGEN, tager ham høflig men bestemt ved Armen og peger op mod Slottet.

KONGE
(river sig løs, svinger Kaarden).

Vover din Hund at lægge Haand paa? . . .

KABINETSSEKRETÆR
(afbryder gemytlig).

Naa naa — lad det nu være godt! Tak for Baronen! — Det er vist paa Tide, at stikke det lille Stegespid ind . . .

KONGE
(forsonlig).

Du sætter ikke dine Ord paa Skruer — som de andre. *Dig* tror jeg bedst! Men véd du . . . (prikker sig lidt i Laaret med Kaardespidsen) . . . jeg har gjort mig «fast». Jeg skal nok kunne tage det op med dem alle sammen (slaar sig med Haanden for sit smalle Bryst, siger knejsende:) . . . for jeg er Konge, ser du . . . Friedrich der Grosse!

KABINETSSEKRETÆR
(bøjer sig leende ned imod ham, tager Kaarden lempelig fra ham, og siger):

Jeg troede, I var Hest — Sire!

KONGE

(pludselig).

Ja! — hyp alle mine Heste! (river NEGERDRENGEN og KAMMERPAGEN med sig, styrter ind i Trianon-Pavillonen, hvis Dør han lukker og stænger efter sig indvendig.)

MINISTER

(kommer tilbage fra DRONNINGEN).

Nun? . . .

KABINETSSEKRETÆR

(leende).

Vi har i hvert Fald Fuglen i Buret — lukket og stænget. Quod erat demonstrandum!

Man ser DRONNINGEN og de andre bevægé sig gennem Baggrunden, op imod Slottet.

MINISTER

(hilsende op imod DRONNINGEN, der har vendt sig og sender ham et langt, stumt Nik — utaalmodig).

Vi kommer om en Hals til sidst —

KABINETSSEKRETÆR

(smilende).

— — Aa ja, kanske!

MINISTER.

Haardt maa han tages —

KABINETSSEKRETÆR.

Bah! —

MINISTER.

Du kan bestandig le?

KABINETSSEKRETÆR.

Den bedste Medicin mod Livets Sorg og Plager!—

MINISTER
(gaar frem og tilbage).

Og Dronningen . . . for *let* hun Spillet stedse
tager; —
O disse Kvinder . . .

KABINETSSEKRETÆR.

Nu?

MINISTER.

— forelsket . . .

KABINETSSEKRETÆR.

Ja! —

MINISTER.

— og trygge; —
de blev i Solskin fødte — *vi* avledes i Skygge;
naar vi om *Kampen* taler — saa tænker de
paa . . .

KABINETSSEKRETÆR.

Kys!

MINISTER
(grundende, med Haanden over Panden).

Nej, der maa handles — handles . . .

KABINETSSEKRETÆR
(bestemt).

Monfrêr, slaa til! . . .

MINISTER.

Hvad? — tys! . . .

(standser, skotter over mod Ruinen.)

KABINETSSEKRETÆR.

Blot ved en Lyd du ængstes . . . Hvad gør du da den Dag,
hvor Lykken siger: grib mig! . . . hvor der *maa* slaas et Slag?

MINISTER

(filosoferende, frem og tilbage, standsende med Mellemrum — bryder en Rose — kaster den — saa en Laurbærgren).

Naar Lykken siger: grib mig? — Jeg *har* jo Lykken grebet —
har krystet den i Haanden . . .

(krøller Rosen sammen, lugter til den, lader den falde.)

. . . beruset blev jeg ikke.
Jeg ser ud over Livet med kolde, klare Blikke,
stærk ved *de* Hjerners Arbejd, som rejser Tidens Bølger.
Jeg er om Bord — ved Roret — beredt paa alle Følger;
Statsskibet maa jeg styre — at ikke det skal strande —
at der kan aabnes Udsigt til lyse, frie Lande,
hvor Retfærds Tempel rejses paa Despotiets Rester,
hvor Overtroen jages af Gaarde med dens Præster.

Det vil — det kan — det skal jeg . . .
(plukker Laurbærgrenen, hæfter den i Brystet .)
. . . min Hjerne virker sikkert,
og Statens Vel — og Folkets — har stedse jeg
i Kikkert,
hvad Modstand jeg saa møder — fra oven og
fra neden,
da Raahed har med Dumhed sig sammen mod
mig rottet.
O jeg er stærk — ved *hende* — men stærkest
ved min egen
fri, suveræne Vilje; vi følges . . .

KABINETSSEKRETÆR
(leende, idet han stikker sin Arm ind under MINISTERENS).
— til Skafottet!
Det — kære Greve — bliver dog Enden nok
paa Legen:
Velan, jeg dyrker Evan, som alle Glæders Fader,
og falder som *hans* Søn — uden svulstige
Tirader!

(drager MINISTER med sig, stedse leende — trods hans Modstand. De ses op igennem Haven, ivrigt samtalende og gestikulerende.)

Eftermiddagen er skreden frem, Skyggerne bliver lange, Solens Skær gyldenrødt.

Og i det gyldenrøde Skær af den dalende Sol træder ENKEDRONNINGEN, fulgt af DEN GAMLE GREVE, OBERST og FÆNDRIK frem fra Ruinen, hvor de har staaet skjult.

Langsomt, med stiv, ubøjelig Holdning, skrider ENKEDRONNINGEN frem, gusten i sin stramme Stads,

vendende Øjnene opefter mod Haven, hvor MINISTER og KABINETSSEKRETÆR forsvinder. Hun bliver staaende — Solens Skær lige i Ansigtet — sammendragne Bryn — truende Øjne — som en Medusa.

DEN GAMLE GREVE nærmer sig bukkende.

ENKEDRONNING.

Empörend! . . .

DEN GAMLE GREVE.

Eders Majestæt! det turde snarligen blive paa Tide . . .

OBERST

(med Haanden til Kaarden, som han blotter halvt).

Hau' ihn! . . .

FÆNDRIK

(drager sin Kaarde helt).

ENKEDRONNING

(med en afværgende Haandbevægelse).

Noch nicht! —

DEN GAMLE GREVE

(tager sin Tabatière frem, snuser).

Vi er i Kirsebærtiden, Eders høje Naade! Frugten maa vel . . .

(bevæger Haanden, som naar man ryster et Træ.)

ENKEDRONNING

(med et stramt Smil).

Noch nicht! — muss reif werden!

(opdager Folk, som kommer frem ude paa Vejen.)

Ah! das Volk . . .

(fører sit Lommetørklæde mod Næsen.)

DEN GAMLE GREVE
(snuser).
Folket kan altid *bruges* . . .

DEN GAMLE GREVE, OBERST, FÆNDRIK følger efter ENKEDRONNING op til Slottet — én efter én.

Frem paa Vejen kommer en JÆVN, SINDIG BORGERMAND, en KOLERISK BORGER, en MADAM, en UNG PIGE, en MATROS. De standser ved Broen.

MATROS
(pegende efter de gaaende).
Se til den Gaasegang dér! . . .

KOLERISK BORGER.
Tal med sømmelig Respekt om vore høje, naadige Herskaber.

MATROS.
Død og Kridte! (gør et Skrabud.) Man blir til et dumt Asen paa Landjorden — naar man immervæk er paa de lange Rejser. Men ellers havde jeg ikke tænkt mig, at Dronningen justement saa *saadan* ud! —

KOLERISK BORGER
(ærgerlig).
Det var Enkedronningen.

MATROS.
Det er en anden Sag! I *den* Alder blir alle Skuder ens — om man saa fikser nok saa meget op med Malerpøsen.

DEN UNGE PIGE
(som har løftet sig i Skoene, for at kigge efter den unge Fændrik).

Og *det* var altsaa Kongen? Aa. Gud, saa fik jeg ham dog engang at se! . . .

MADAM.

Naa, styr dig, Therese . . .
(gør selv lang Hals.)

SINDIG BORGERMAND
(ganske jævnt).

Det var slets ikke Kongen . . . han gaar da aldrig *sidst*!

KOLERISK BORGER.

Aa! *ham* holder jo de Stratenrøvere fangen og indespærret! (halvhøjt, forbitret.) De tænker ikke paa noget andet end paa at gøre Statskup! —

MATROS.

Stats-hva'forno'et? . . .

KOLERISK BORGER
(arrig).

Kup!

MATROS
(smøger Ærmet op).

Svup! Dér blir vi flere om Buddet . . . for mine Kammerater inde paa Holmen de si'er . . .

KOLERISK BORGER
(forbitret).

Ja og Livgardisterne . . .

MATROS.

Troligt nok! For Lønningerne . . . dem solder de op her ude paa Slottet . . .

MADAM.

Gud, hvad si'er De? . . .

UNGE PIGE.

Fa'er, kan vi ikke gaa nærmere og se lidt paa det? . . .

SINDIG BORGERMAND.

Jo vi kan, min Pige. *Det* har vi faaet Lov til . . . og vi har faaet Trykkefrihed . . . og vi har Lov til at smøge Tobak paa Volden! . . . .

MATROS.

Det kan bram-stage mig være ligemeget — naar man skraar!

SINDIG BORGERMAND.

Vi skulde skønne lidt paa de Goder, som vi har denne «Stratenrøver» at takke for.

KOLERISK BORGER.

Den forløbne Barber!

MADAM.

Gud bevare Deres Mund, Hr. Nabo . . . det kunde De komme i en svær Ulejlighed for!

SINDIG BORGER
(tørt).

Ikke engang, om han lod det trykke ... og det *gør* han!

MATROS.

Er De Bogtrykker, min go'e Mand?

KOLERISK BORGER.

Jo — akkurat. Jeg tør sige Sandheden baade til vores Minister og til hans høje «Protektrice» — Dronningen!

MATROS.

Nej, stop nu! Man skamfiler hende baade for og agter — men at kalde hende for *saadan* no'et ...!

UNGE PIGE.

Aa, hun ser saa sød og glad ud, Dronningen. Bare hun kom ridende! ...

SINDIG BORGERMAND
(peger op mod Slottet, hvor HAJDUKKER og TJENERE kommer frem).

Det gør hun kanske! Saa vil *vi* ikke være paatrængende. Kom Mutter! Kom, min lille Pige! Der blir Stunder nok til at se Dronningen — *en anden Gang*!
(gaar tilbage med Mor og Datter.)

KOLERISK BORGER
(ser efter ham).

Vær ikke for sikker paa det! (fortrolig til MATROS) I Aften gaar det løs! ...

MATROS.

Hvad gaar løs? . . . Jeg er med!

KOLERISK BORGER
(dragende ham med sig tilbage, dæmpet):

I Aften . . . Holmens Matroser . . . og Livgardisterne . . . der staar *store* Folk bag! . . . .
(ud.)

KAMMERJUNKER, DEN UNGE BARON, DE FIRE HOFDAMER og en hel SVÆRM HOFFOLK, Kavalerer og Damer i Hyrdekostymer og maskerede, Herrerne med aabenstaaende sorte Silkekapper, Damerne med lette Mantiller over de blottede Skuldre — kommer ud fra Slottet og bevæger sig gennem Haven ned imod Broen. Ud fra Broen — i en Række langs Aaens Bred — kommer hvidmalede og forgyldte Baade til Syne, bemandede med SLUPROERE og dekorerede med Blomsterguirlander og orientalske Lamper, dragne paa Snore mellem treforkdannede Opstandere. Hajdukker og Tjenere tænder Lamperne i Baadene og Blus langs Aaen.

Spillemænd musicerer.

Skumringen er begyndt.

Borte i Haven kommer DRONNINGEN, fulgt af MINISTER og KABINETSSEKRETÆR, hvem hun underholder sig med, idet hun lader Sværmen af Hoffolkene placere sig i Baadene.

Hoffet spøger, ler, konverserer og kurtiserer. Man sporer Vinens Indflydelse fra det endte Taffel.

Naar Hoffet er kommet til Sæde i Baadene, træder KAMMERJUNKER frem ved Aaens Bred, stemmer sin Guitar, spiller og synger — med dæmpet Ledsagelse af Spillemands-Koret.

KAMMERJUNKER
(synger).

Glide — glide — langs de Strømme,
hvor Undinen staar paa Lur!
blide — blide — disse Drømme
i den skumrende Natur:
Se, hvor Barmen
over Silken
vugger sig, den kælne Skalk!
som en Lilje,
klejn i Stilken,
men med yppig Blomsterkalk!
O ma 'mie, o Hyrdinde,
spørger du, hvor Farten gaar:
i Arcadien vil du finde
hvide, blide Lam og Faar.

SLUPROERNE
(Refrain).

De hvide, blide Lam, og de søde, bløde Faar:
ro bare væk — saa klarer det sig nok, hvorhen det gaar.

DEN UNGE BARON
(til Kammerjunker).

Ah! I har faaet indstuderet Koret, kære Bro'r ...

KAMMERJUNKER
(leende).

En «raffineret» sørger for Naivetet om Bord!
(synger:)

Nippe — nippe — se hvor yndigt
Faar og Lam i Græsset gaar!
Klippe — klippe — det var syndigt —
dette silke-uldne Haar.
Nej, med Armen
presse Silken,
favne Barmen, mild og rund!
selv om Liljen,
skør i Stilken,
knækked i den Hyrdestund!
O ma 'mie, o Hyrdinde,
spørg kun ej, hvor Farten gaar:
du vil i Arcadien finde
knap ét lille uskadt Faar!

SLUPROERNE.

De hvide, blide Lam, og de søde, bløde Faar:
ro bare væk — saa klarer det sig nok, hvor Farten gaar!

HOFFET ler; hele Selskabet ror bort.

KABINETSSEKRETÆR træder frem med Hajdukker, der bærer Kurve med Vinflasker, Frugt og Konfekt. Han lader dem lægge det ned i DRONNINGENS Baad.

KABINETSSEKRETÆR.

Tokaier og Muskateller og Sekt!
det rimer sig lystigt paa Frugt og Konfekt!
(bukker, med en opfordrende Haandbevægelse for DRONNING og MINISTER.)

DRONNING

Vi venter endnu en liden Stund —
har at forhandle om vigtige Sager . . .

KABINETSSEKRETÆR

(stiger hilsende ned i Baaden).

Altsaa, paa Forhaand jeg Frihed mig tager —
vil ildne de glade og styrke de svage,
besejre de stærke, bekranse de kække,
vil Halsen paa trodsige Flasker knække,
og vende til Ariadne
bacchantisk som Bacchus tilbage!

(raaber leende:)

Evoê! stød fra Land!

(ror bort med Baaden.)

DRONNING alene med MINISTER.

Hun river Masken af sig, lader sig ved hans Arm føre hen til Bænken, læner sig siddende tæt op til ham, belyst af Skæret fra de orientalske Lamper. Hendes fyldige Kinder blusser, hendes meget lyse Øjne straaler; hendes røde, svulmende Mund — med et let Underbid — søger hans . . . han ser sig først forsigtig om, saa besvarer han hendes Kys.

DRONNING.

Nej, du skal kysse mig — saaledes — saa-
ledes . . .

(hendes Barm bølger; hun er i heftigste Bevægelse)

MINISTER.

Mathilde!

DRONNING.

O nævn kun det Navn — o sig det igen!
da fældes de Skranker, Ven mellem Ven.
Koldsindige du! som bestandig skal spejde . . .
vor *Kærlighed* giver os sikkert Lejde;
ved *den* er vi trygge — og om saa var:
Skændsel og Skam med dig jeg bar!

MINISTER.

Du taler som Kvinde —

DRONNING

(bebrejdende).

— og du som Mand!

(griber hans Haand, og kysser ham.)

Tilgiv, du dejlige, bydende Mund!
tilgiv du Pande, saa klog og rund —
Brystet, det brede, Haanden, den hvide —
tilgiv, og husk, hvad jeg maatte lide:
Skændsel og Skam i Fornedrelsens Stund!

Husk, at de lagde mig ren ved hans Side,
Oldinge-Drengen, husvant i Laster,
Bold for en ryggesløs Bande Hans-Kvaster,
syg paa sit Legem og sløv paa sin Sjæl —
et kongeligt Kryb for en Tøjtes Hæl!
Husk det! og tilgiv min Kærligheds Glød —
den frelste min Sjæl af den bitreste Nød!

MINISTER
(drager hende kærtegnende til sig).

Du Sværmerske! Barn, som man stedse maa
ave . . .

DRONNING
(bort fra ham, krænket).

Ave? . . .

MINISTER
(smiler, drager hende til sig).

— ved Kærlighed! Klogskab os byder
Vagtsomhed, Snildhed . . .

DRONNING
(ler).

Bor'mesterens Dyder!
Dejlig du er — just dér, som du sidder —
Skæret af Lamper i Øjnenes Skær:
de Øjne, hvis Glans er en sejrende Hær!

MINISTER.

Smigrerske!

DRONNING.

Se, du er vorden min Helt:
Ridder af alle de mandige Dyder;
straalende blankt er dit Skjold, uden Lyder;
rent, som mit Hjærtes Metal er ublandet!
men — jeg er angst . . .

MINISTER
(hurtig).

Du er angst? . . .

DRONNING.

— for vor Fremtid!
ej for mig selv, men for os to tilsammen.
Kom, før mig bort — lad os drage af Landet!

MINISTER.

Vanvid — forlade det halvskabte Værk?

DRONNING.

Om jeg saa gik i min blottede Særk,
var *du* kun med — o da glemte jeg Skammen!

MINISTER

(heftig).

Skammen — hvem taler om den? Nej, om Værket!
det, som skal nedtrykke Pøblen i Skarnet,
dér, hvor de føler saa vel sig — og hæve
os to tilsammen . . .

DRONNING

(klynger sig til ham, hvisker)

ja, os to — og Barnet!

MINISTER

(fortrædelig).

Stadig du minder mig om den Fadaise! —

DRONNING

(stirrer paa ham).

Grusomme du! — jeg synes at læse
Træk i dit Ansigt . . . i Dybder jeg skuer . . .
Afgrunde aabnes, hvorover jeg gruer
frysende under din selviske Kulde —
ak, jeg som elsker af Ungdommens Ild!

Men om min Kærlighed førte mig vild:
aldrig min Læbe skal fremføre Klager,
aldrig jeg angrer, og aldrig jeg tager
Hjærtet tilbage fra den, hvem jeg gav det!
Blir det min Skæbne at ende i Nød:
hvad var min Lod da, dengang jeg blev taget
frækt af en Dreng som en Skøge paa Skød,
— havde jeg blot i hans Ansigt ham slaget!
Var jeg blot løbet min Vej fra hans Seng,
havde jeg skjult i den usleste Vraa mig:
da kunde Kongen fornærme og slaa mig —
Liv gav jeg ej til en prinselig Dreng!

Dog, det er glemt, hvad af Kronen jeg led:
du, som er værdig en Krone at bære,
dig har jeg givet med Stolthed min Ære,
du er min Helt — ak, var jeg i Stand
at give dig Krone og Spir som min Mand!

MINISTER

(griber hendes Haand - revet med af hendes Ord — slipper atter).

Konge! — Nej, nej . . . det gaar ikke an . . .

DRONNING

(heftigt lidenskabelig, peger bagud mod Pavillonen, hvor KONGEN har skjult sig).

Han maa dog dø — med det Liv, som han fører!
Pladsen er din — saa sandt den tilhører
Gudernes udvalgte, Tidens Geni!

MINISTER

(smigret, men dog med let Spot).

Sværmerske!

DRONNING

(med lysende Øjne).

Ja! Hvem er Skyld vel deri?
Du, som har revet fra Øjet mig Bindet,
at jeg kan se over Fremtiden ud —
jeg, som umyndigen vandred forblindet
om mellem Dukker i prangende Skrud!
Skued til Hælvten du kun med *mit* Øje,
sværmed du blot, som du selv har mig lært:
intet, ved Gud, skulde vorde os svært,
Viljer og Nakker vi skulde vel bøje,
vi to, som Viljer i selvsamme Værk:
sejre vi skulde — thi Elskov gør stærk!

MINISTER.

Elskov gør blind! . . .

DRONNING.

Vær en Mand!

MINISTER
(kaster med Hovedet, deklamerer svulstig).

Jeg er Mand!
Ingen i dette forkludrede Land
kommer mig nær, hvad Forstand anbelanger:
lad dem kun hvisle som broddede Slanger,
lad dem forhaane mig, lad dem kun smæde —
her er en skabende Hjerne til Stede,
her er en Haand over Taabernes Nakke,
her er de skarpe, de rammende Ord —
hvor de andre kun kender at «snakke».

DRONNING
(beundrende, men dog utaalmodig).

Tal da, hvad vil du? . . .

MINISTER.

Mit *vil,* det beror —
ja det beror paa et *kan* fra din Side . . .

DRONNING
(hurtig).

Elskov kan alting — det maa du vel vide;
alt kan jeg gøre — naar du fører an.
(med et sælsomt Blik, pegende mod Pavillonen.)
Hvad vil du gøre — med *ham* dér . . . min Mand?

MINISTER
(trækkende paa det).

Formynderskab — saa vinder vi Tid . . .

DRONNING.

Husk, vi har Fjender! . . .

MINISTER.

Reformer — Reformer —
Folket skal vindes — men Folket er trægt . . .

DRONNING.

Ak, jeg har tænkt dig som Himmelstormer!
(rejser sig.)
Se mig, min elskte! du selv har mig indblæst
Stormen, som raser igennem mit Blod:
frem vil jeg træde paa Dronninge-Fod,
frem for det Folk, som har hilset mit Komme
dengang med Jubel . . .
og Ord vil jeg raabe
ind dem i Hjærterne, ind i de tomme,
fylde dem, som jeg af Elskov er fyldt —
pege paa dig, paa den Mand, jeg har skyldt
mere end Livet — og raabe det ud:
han bærer Kronen — og *jeg* er hans Brud!

MINISTER
(dækker sit Øje, som svimlede det for ham; retter sig atter, siger hovedrystende).

Kronprinsen glemmer du . . . fremmede Magter! . . .

DRONNING.

Kronprinsen! . . .
(presser Haanden mod Brystet, stamper med Foden.)
o, hvor jeg hader, foragter —
hader og elsker dig — sammen i et!
(paa Knæ, griber hans Haand, bedækker den med Taarer. I det fjerne høre Larm fra Hoffet, som vender tilbage med Baadene.)

MINISTER.

Tys dog, Mathilde! . . .

DRONNING
(hulkende).

Du holder mig fangen —
bruger mig — støtter din Magt ved min Lyst —
nærer mit Hjærte og lukker mig Munden:
brug dog dit Øje — den vakler jo, Grunden —
et er kun sikkert — din Plads i mit Bryst!
(kryster hans Hænder.)
Jeg er fortvivlet — vor Sag er fortvivlet;
Spiller, saa spil dog — sæt alt paa et Kort;
eller stød Dronningen fra dig i Skændsel,
mens i Landflygtighed selv du gaar bort!

MINISTER
(patetisk).

Vid og Forstand har Mathilde forladt —
(bydende, idet Hoffets Larm og Lystighed nærmer sig.)
Dronning, staa op! (bøjer sig, hviskende.)
— og bønhør mig i Nat!

Baadene glider ind mod Broen. DRONNINGEN er sprunget op . . . hun ser forvildet og med synlig

Uvilje paa Sværmen af disse «Hyrder» og «Hyrdinder», som anført af KABINETSSEKRETÆR stiger i Land og tumler hen mod Parret.

Der er ingen «Attituder» mere; Masker, Mantiller og Kapper er kastede eller slæber efter det bacchantiske Tog; mangen lille Hofdame vakler i de højhælede Sko; Kavalererne sluger deres Damer med glinsende Øjne; man pludrer i Munden paa hverandre, nogle Par kysses, nogle skændes.

KABINETSSEKRETÆR, kranset med Blomsterguirlander og med en mere end overgiven Skønhed hængende ved Armen, styrer lige imod DRONNING og MINISTER.

KAMMERJUNKER, med en Dame under hver Arm, indhenter ham, slipper Damerne og svinger sin Guitar, hvis Lydkasse er knust, og hvis Strænge hænger dinglende. — Den ene Dame snubler og falder lige hen mod MINISTER.

KAMMERJUNKER
(under Lattersalver).

Guitaren er itu — og vi har alle Rus.
Højt signe Himlen Hymen — og vort kongelige Hus!

MINISTER tilkaster den liggende Hyrdinde et lystent Blik. DRONNINGEN opfanger Blikket, blegner — og vil træde frem for at give en bydende Ordre . . .

I det samme høres fjernt en besynderlig Larm, en Brusen som af mange Folk i Løb — og ude fra Vejen (Forgrunden til højre) kommer en RIDEKNÆGT styrtende hen imod Broen — straks derpaa tre, fire forskræmte Staldkarle.

RIDEKNÆGT

(løbende frem over Broen, aandeløs).

Mytteri . . . hele Hovedstaden . . . en Million — en hel Million Mennesker er efter mig . . .! Aa!

Almindelig Bestyrtelse. KABINETSSEKRETÆR slipper sin Dame, som giver sig til at skrige, gaar rask frem mod RIDEKNÆGTEN, griber ham i Kraven.

KABINETSSEKRETÆR.

Er du fra Samling, Ka'l? — hvor har du *den* Million? — ser du Syner? . . .

RIDEKNÆGT

(søger at gøre sig fri).

Hør! . . . hør blot! . . . —

Larmen vokser — den brusende Lyd tiltager i Styrke — en Folkesværm er tydeligt nok i Anmarsch. Raab høres: Til Slottet — til Slottet:

RIDEKNÆGT.

Slip mig!

KABINETSSEKRETÆR.

Er du drukken? Giv Forklaring . . .

RIDEKNÆGT

(studs).

Jeg er ikke drukken! (river sig løs.) Jeg vil op til Vagten — og vare den ad. (løber op gennem Haven.)

DRONNING.

Men hvad er der dog? Vover man virkelig? . . . (ser paa MINISTER, hvis Øjne er urolige, og som krammer sine udfaldende Kniplingsmanchetter.) Hr. Greve! . . .

MINISTER.

Eders Majestæt! . . . (febrilsk til KABINETSSEKRETÆR.) Hvem har Slotsvagt i Aften?

KABINETSSEKRETÆR
(med et talende Sideblik).

Oberst . . . og Fændrik . . .

MINISTER
(halvhøjt).

Der Deufel! (højt.) Man besætte Broen her! . . . . hvorfor er her ikke Vagt? . . .

KABINETSSEKRETÆR
(med et Smil).

Ifølge egen Kabinetsordre!

MINISTER.

Verflucht! . . .

KABINETSSEKRETÆR
(peger).

Der har vi dem . . . Reform-Vennerne!

En STOR SVÆRM MENNESKER kommer i fuldt Løb fra Vejen ind over Broen. De fylder Parken

foran Pavillonen, saaledes at DRONNING og hendes Omgivelser trænges tilbage.

LIVGARDISTER, med og uden Sidegevær; HOLMENSMÆND og deres Koner og Kærester; Borgere; Læredrenge; Vagabonder osv. De anføres af en kæmpemæsssig LIVGARDIST og af MATROSEN (fra før).

I MUNDEN PAA HVERANDRE.

Vore Lønninger! . . . vi vil ha' vore Lønninger! . . . vi vil tale med Kongen! . . . vi vil ha' Penge! . . .

EN HOFDAME

(vender sig, gysende).

Gud! Disse raa Stemmer . . .

MATROS.

Vi har dem ikke bedre til *den* Pris, lille Jomfru!

DRONNING

(frem).

Hvad er jere Fordringer, mine gode Folk? Jeg er Dronningen!

EN HOLMENSMADAM

(med Hænderne i Siden).

Er hun Dronningen? (omfatter DRONNING og MINISTER med ét Blik.) Da er hun saamænd ikke bedre end en af vos andre . . . (til KVINDERNE omkring hende) er hun vel? . . .

Knyttede Hænder rystes i Luften; man hører Ukvemsord.

DRONNING
(vigende tilbage; til MINISTER).
Man krænker Dronningen! . . .

MINISTER
(blegner og tier).

DRONNING
(stærkt).
Man krænker Dronningen — Hr. Greve!

KABINETSSEKRETÆR.
Træk, for Satan, Mand! — træk! (drager Kaarden, kaster sig frem foran DRONNING.)

MINISTER
(gaar med knyttede Hænder ind paa Mængden; dirrende).
Bort med jer! . . .

MÆNGDEN.
Bort med det forløbne Pak! . . . Vi vil tale med Kongen . . . Kongen leve! . . .

Hofdamerne besvimer; nogle af Kavalererne drager Kaarderne; KABINETSSEKRETÆR iler hen imod Pavillonen.

MÆNGDEN
(brølende).
Væk med jer . . . eller vi brænder hele

Reden a'! . . . Vi vil se Kongen . . . den elskede Konge! . . .

KABINETSSEKRETÆR
(peger).

Saa se ham! —

KONGEN smækker de øverste Vinduer op i Pavillonen og viser sig ved Siden af NEGERDRENGEN og LIVPAGEN; alle tre holder de en Flaske for Munden.

KONGEN.

Skaal, Børn!

MÆNGDEN
(brøler).

Hurra! . . .

MATROS.

En gemytlig Konge! . . . han leve!

KONGEN.

Bare gemytlig! Her har I baade til at bide og brænde! (kaster — med Hjælp af Negerdreng og Page — Flasker, Kager, Stole, Bord, Spejl, hele det forgyldte Møblement ud af Vinduet.)

MÆNGDEN
(hujer i vild Begejstring).

Op til ham! . . . ind til den elskede Landsfar! . . . Hurra — hurra!

Døren sprænges. Sværmen ind. Den store Livgardist kommer ud, bærende KONGEN paa Armen.

KONGEN

(kryber op paa Gardistens Skulder, slynger de tynde Ben om den svære Hals og saaledes «ridende» skriger han leende):

Hyp, alle mine Heste!

Og med KONGEN i Spidsen stormer hele Skaren op gennem Haven imod Slottet, idet Hoffolkene enten flygter eller rives med.

DRONNING og MINISTER blive ene tilbage.

Men oppe paa Terrassen ses ENKEDRONNING, belyst af en Fakkels Skær, med DEN GAMLE GREVE og OBERST — lorgnetterende hele Optrinet og de to dernede foran Pavillonen.

DRONNING stirrer ned for sig, og dernæst op mod MINISTER, der staar maalløs, søgende at tilkæmpe sig en Holdning. Hendes Blik fæster sig tungt, spørgende — med en usigelig Ømheds haabløse Smærte paa ham.

MINISTER

(bider sig i Læben).

Slaget er tabt . . .

DRONNING

(presser Haanden mod sit Bryst; tonløst).

— ja tabt herinde . . .

Min stærke Tro! . . .

MINISTER

(kaster med Hovedet).

— et nyt kan vi vinde!

DRONNING
(ryster paa Hovedet).

Aldrig!

MINISTER.

Jeg trænger mig frem til Kongen —
Jeg er hans Minister — jeg vil . . . jeg . . .
Ah!

har vendt sig og gaar op mod Terrassen i Baggrunden — da han opdager ENKEDRONNING. Hun stirrer paa ham gennem Lorgnetten — og frem bag Terrassen træder FÆNDRIK med Slotsvagten, som spærrer hele Alléen.

FÆNDRIK.

Jeg arresterer Dem, Hr. Greve — i Kongens Navn!

DRONNING
(ilsomt frem).

Før mig til Kongen! . . .

FÆNDRIK
(bøjer sig dybt, med sænket Kaarde).

Eders Majestæt! Jeg har Ordre at føre Dem til Deres Værelser — med Vagt for Døren!

DRONNING
(vakler — bønfaldende).

Giv os det samme Fængsel! . . . De er ung — De har maaske En, hvem De elsker . . .?

FÆNDRIK
(skuldrer Kaarden).
Jeg har mine Ordrer!

DRONNING
Skilt — for evigt!

Det bliver mørkt. Slot og Have forsvinder.

EFTERSPILLET.

Landskabet fra Forspillet. Lys Sommeraften.

I Forgrunden til venstre paa Græsbænken under den lille, svagt rislende Kilde DEN UNGE VANDRER, som lige vaagner.

DEN GAMLE KVINDE
(staar foran ham — peger med sin Fløjte paa den Plads, hvor Slottet forsvandt).
Det dued ikke stort — i sine indre Dele.
Et Kvindehjærte — det var det bedste ved
det hele!

DEN UNGE VANDRER.
Jeg har nok blundet — tror jeg . . .

DEN GAMLE KVINDE.
Og drømt? . . .

DEN UNGE VANDRER.
Ja helt forvirret!
Det har omkring mig summet og sukket,
kvinkeleret,